

МВС УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПРОГРАМА
первинної професійної підготовки курсантів

освітній ступень «бакалавр»
галузь знань 08 Право
спеціальність 081 Право
факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування

ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ ОДЕСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Голова Вченої ради

Дмитро ШВЕЦЬ

(протокол від 29.08.2023 № 1)

Програма вводиться в дію з 2023/2024 навчального року

Ректор
(наказ ОДУВС від 31.08.2023 № 401)
Дмитро ШВЕЦЬ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Первинна професійна підготовка курсантів 1-го курсу навчання, є дуже актуальною на сьогодні. У своїй подальшій професійній діяльності курсанти будуть стикатися з низкою питань, вирішення яких потребує високопрофесійної підготовки. З цією метою й була розроблена відповідно до стандарту професійної (професійно-технічної) освіти з робітничої професії «Поліцейський (за спеціалізаціями)» програма первинної професійної підготовки за спеціалізацією: «Органи досудового розслідування», кваліфікація: «Слідчий».

Програма первинної професійної підготовки регламентує перелік освітніх компонентів та відповідних тем, обов'язкових для вивчення, їх зміст, обсяг, мету навчання, форми підсумкового контролю.

Підібрана у ній тематика сприятиме закріпленню рівня базових знань і розвитку умінь, необхідних для ефективного вирішення завдань професійної діяльності поліцейських. Під час висвітлення тем у курсантів формуватиметься потреба в постійному підвищенні свого професійного рівня та вдосконаленні службової компетентності, удосконалюватимуться навички самоосвіти.

За результатами навчання курсант повинен **знати**: Конституцію України, законодавство України, що регламентує діяльність Національної поліції; міжнародні та національні стандарти забезпечення прав і свобод людини; Правила дорожнього руху України; правила застосування нормативно-правових актів; принципи взаємодії з населенням на засадах партнерства; засади недискримінації та толерантності; основи протидії корупції; порядок несення служби; поліцейські заходи та порядок їх застосування; заходи безпеки при поводженні зі зброєю; порядок та підстави застосування технічних приладів та технічних засобів; тактико-технічні характеристики вогнепальної зброї, спорядження та спеціальних засобів; порядок використання інформаційних технологій у поліцейській діяльності; правила носіння однострою; основи професійної етики, комунікації, психологічної допомоги та саморегуляції психоемоційних станів; медико-правові й етичні аспекти надання домедичної допомоги, правила дотримання особистої безпеки; основні положення законодавства України, загальні положення ведення ЄРДР, основні положення та принципи кваліфікації злочинів, загальні положення досудового розслідування, заходи забезпечення кримінального провадження, загальні положення спеціального досудового розслідування, загальні положення криміналістичної методики розслідування окремих видів злочинів, основні положення тактики слідчого огляду, тактики допиту, тактику пред'явлення для впізнання, тактику обшуку, тактику слідчого експерименту, поняття криміналістичної фотографії, особливості дій при введенні спеціальних оперативних планів, загальні засади та форми міжнародного співробітництва; тощо.

Курсант повинен **уміти**: визначати порядок та строки внесення відомостей до ЄРДР, володіти процесуальними засобами розслідування

злочинів та кримінальних проступків, визначати підстави та порядок виклику та приводу, встановлювати умови початку досудового розслідування у формі приватного обвинувачення, проводити огляд місця події, предметів, а також визначати особливості застосування засобів фіксації місця події, направляти запит про міжнародну правову допомогу, встановлювати ознаки речових доказів, складати процесуальні документи кримінального провадження, оптимально застосовувати отримані знання під час практичної діяльності; дотримуватись вимог чинного законодавства, норм професійної етики та моралі, проявляти ініціативність, ввічливість, толерантність, тактовність й витримку; добросовісно та відповідально ставитися до виконання службових обов'язків; володіти навичками поводження з вогнепальною зброєю та вміти застосовувати спеціальні засоби і заходи фізичного впливу.

II. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
1.	Загальнопрофесійна підготовка	136	24	-	4	-
1.1.	Основи конституційного права. Забезпечення прав і свобод людини. Практика Європейського суду з прав людини*	16	-	-	-	-
1.2.	Антикорупційне законодавство**	8	-	-	-	-
1.3.	Професійна етика. Ефективна комунікація*	18	-	-	-	-
1.4.	Толерантність та недискримінація в роботі поліцейських**	6	-	-	-	-
1.5.	Взаємодія з населенням на засадах партнерства**	6	-	-	-	-
1.6.	Стресостійкість **	12	-	-	-	-
1.7.	Організаційно-правові основи діяльності НПУ	14	12	-	-	-
1.	Правові засади діяльності НПУ	2	2	-	-	-
2.	Система та повноваження поліції. Обов'язки і відповідальність поліцейських	2	2	-	-	-
3.	Правові засади застосування поліцейських заходів	6	6	-	-	-
4.	Загальні засади проходження служби в поліції. Соціальний захист поліцейських	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
1.8	Запобігання та протидія домашньому насильству	10	8	-	-	-
1.	Поняття домашнього насильства та правові методи його врегулювання	2	2	-	-	-
2.	Основні засади запобігання та протидії домашньому насильству. Діяльність органів (підрозділів) поліції, спрямована на запобігання та протидію домашньому насильству	2	2	-	-	-
3.	Права та захист осіб, постраждалих від домашнього насильства. Взаємодія органів (підрозділів) поліції з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству	2	2	-	-	-
4.	Діяльність поліції щодо реагування на факти домашнього насильства	2	2	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семинари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
	Підсумковий контроль (залік)	2				
1.9.	Документоведення в службовій діяльності*	8	-	-	-	-
1.10.	Основні положення правил дорожнього руху**	8	-	-	-	-
1.11.	Охорона праці*	20	-	-	-	-
1.12.	Режим секретності	10	4	-	4	-
1.	Поняття, значення і правова основа режиму секретності.	4	2	-	2	-
2.	Забезпечення режиму секретності	2	-	-	2	-
3.	Основні правила виконання секретних робіт	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
2.	Професійно-теоретична підготовка	292	188	-	66	-
2.1.	Основи адміністративно-юрисдикційної діяльності	48	32	-	14	-
1.	Поняття, зміст та особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. Адміністративне правопорушення. Адміністративна відповідальність	4	4	-	-	-
2.	Повноваження поліції щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення	4	4	-	-	-
3.	Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення. Їх права та обов'язки	2	2	-	-	-
4.	Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення	2	2	-	-	-
5.	Процесуальні документи у справах про адміністративні правопорушення	4	2	-	2	-
6.	Порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення	2	-	-	2	-
7.	Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я населення	2	2	-	-	-
8.	Адміністративні правопорушення, що посягають на власність	2	2	-	-	-
9.	Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою	2	2	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
10.	Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі	4	2	-	2	-
11.	Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку	8	4	-	4	-
12.	Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління	6	2	-	4	-
13.	Адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення	2	2	-	-	-
14.	Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (екзамен)	2				
2.2.	Основи кримінального права	76	58	-	16	-
1.	Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття кримінального правопорушення та стадії його вчинення. Склад кримінального правопорушення	4	4	-	-	-
2.	Співучасть у кримінальному правопорушенні. Множинність кримінальних правопорушень	2	2	-	-	-
3.	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Покарання та його види	2	2	-	-	-
4.	Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення на ґрунті ненависті	4	2	-	2	-
5.	Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості	4	4	-	-	-
6.	Кримінальні правопорушення проти власності	4	2	-	2	-
7.	Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	4	2	-	2	-
8.	Кримінальні правопорушення проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту	2	2	-	-	-
9.	Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів	2	-	-	2	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
10.	Кримінальні правопорушення проти працівників правоохоронних органів	2	2	-	-	-
11.	Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	2	2	-	-	-
12.	Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (екзамен)	2				
2.2.1	Кваліфікація кримінальних правопорушень, підслідних Національній поліції України***	40	32	-	8	-
1.	Поняття, види, підстави і значення кримінально-правової кваліфікації. Помилки в кримінально-правовій кваліфікації	2	2	-	-	-
2.	Принципи кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікація за наявності конкуренції кримінально-правових норм і колізії права	2	2	-	-	-
3.	Кваліфікація кримінальних правопорушень за суб'єктивними та об'єктивними ознаками	2	2	-	-	-
4.	Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень з урахуванням стадій їх вчинення	2	2	-	-	-
5.	Кваліфікація кримінальних правопорушень з урахуванням їх множинності, а також кримінальних правопорушень, скоєних у співучасті	4	4	-	-	-
6.	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	4	2	-	2	-
7.	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	4	2	-	2	-
8.	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності	4	2	-	2	-
9.	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської (публічної) безпеки	4	4	-	-	-
10.	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	2	2	-	-	-
11.	Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського (публічного) порядку та моральності	2	2	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
12.	Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення	4	2	-	2	-
13.	Кваліфікація кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті	2	2	-	-	-
14.	Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	2	2	-	-	-
2.3.	Наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги. Ознаки наркотичного сп'яніння**	14	-	-	-	-
2.4.	Основи кримінального процесу	112	84	-	26	-
1.	Поняття, суть, завдання та стадії кримінального провадження	4	4	-	-	-
2.	Учасники кримінального провадження	2	2	-	-	-
3.	Докази і доказування у кримінальному провадженні	4	2	-	2	-
4.	Заходи забезпечення кримінального провадження	2	2	-	-	-
5.	Запобіжні заходи. Затримання особи в порядку кримінального процесуального законодавства	4	2	-	2	-
6.	Загальні положення досудового розслідування	2	2	-	-	-
7.	Провадження слідчих (розшукових) дій. Повідомлення про підозру. Підготовче провадження і судовий розгляд	8	6	-	2	-
8.	Особливі порядки кримінального провадження	2	2	-	-	-
9.	Взаємодія органів та підрозділів поліції в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (екзамен)	2				
2.4.1.	Організаційно-правові засади діяльності органів досудового розслідування****	10	8	-	2	-
1.	Загальна характеристика організаційно-правових засад діяльності органів досудового розслідування	2	2	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
2.	Повноваження керівників слідчих підрозділів та слідчих	2	2	-	-	-
3.	Організація службової діяльності слідчого	4	2	-	2	-
4.	Порядок обліку та руху кримінальних проваджень	2	2	-	-	-
2.4.2.	Робота слідчого з ЄРДР****	8	4	-	4	-
1.	Основні засади ведення ЄРДР. Порядок формування ЄРДР	6	4	-	2	-
2.	Доступ та захист відомостей ЄРДР. Звітність. Контроль та нагляд за внесенням відомостей до ЄРДР	2	-	-	2	-
2.4.3.	Загальні положення кримінального процесуального провадження****	36	28	-	8	-
1.	Загальна характеристика кримінального провадження	4	4	-	-	-
2.	Засади кримінального провадження	6	4	-	2	-
3.	Учасники кримінального провадження	10	6	-	4	-
4.	Докази і доказування у кримінальному провадженні	6	4	-	2	-
5.	Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні. Процесуальні витрати	6	6	-	-	-
6.	Процесуальні строки	4	4	-	-	-
2.4.4.	Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами Національної поліції України при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень****	10	8	-	2	-
1.	Загальнотеоретичні основи порядку взаємодії під час досудового розслідування	4	4	-	-	-
2.	Організація взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні	6	4	-	2	-
2.4.5.	Робота органів досудового розслідування з речовими доказами****	16	12	-	4	-
1.	Загальна характеристика роботи органів досудового розслідування з речовими доказами	10	6	-	4	-
2.	Особливості роботи органів досудового розслідування з речовими доказами	6	6	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
2.5.	Превентивна (профілактична) поліцейська діяльність	12	6	-	4	-
1.	Завдання профілактики, види, принципи та функції превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності. Правове регулювання організації превентивної поліцейської діяльності	2	2	-	-	-
2.	Заходи щодо профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень серед дітей	4	2	-	2	-
3.	Попередження і припинення правопорушень поліцейськими органами (підрозділів) поліції	2	2	-	-	-
4.	Особливості здійснення превентивної (профілактичної) діяльності поліцейського	2	-	-	2	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
2.6.	Інформаційні технології в поліцейській діяльності. Безпека роботи з інформацією*	14	-	-	-	-
2.7.	Основи криміналістики	16	8	-	6	-
1.	Система криміналістики. Криміналістичні методи та їх класифікація. Криміналістична ідентифікація: види, форми, об'єкти та суб'єкти. Криміналістична техніка	2	2	-	-	-
2.	Документи, основні види захисту та правила поводження з документами. Криміналістичне дослідження документів. Види підроблення документів та способи їх виявлення	4	2	-	2	-
3.	Криміналістична трасологія. Види та характеристика трасологічних слідів. Особливості дій поліцейського щодо збереження трасологічних слідів	4	2	-	2	-
4.	Криміналістичне дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування	2	2	-	-	-
5.	Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності	2	-	-	2	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
3.	Професійно-практична підготовка	404	2	-	14	46
3.1.	Фізична підготовка (тактика самозахисту та особистої безпеки)*	90	-	-	-	-
3.2.	Вогнева підготовка*	90	-	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
3.3.	Тактична підготовка*	92	-	-	-	-
3.4.	Дії поліцейського на місці події	18	2	-	14	-
1.	Місце події. Правові підстави проведення огляду місця події. Взаємодія органів та підрозділів Національної поліції на місці події	2	2	-	-	-
2.	Алгоритм дій поліцейського на місці події	14	-	-	14	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
3.5.	Домедична підготовка*	48	-	-	-	-
3.6.	Стройовий вишкіл та службова дисципліна**	20	-	-	-	-
3.7.	Практичне навчання*	46	-	-	-	46
4.	Навчальні предмети підготовки поліцейських за спеціалізацією	258	142	-	96	-
4.1.	Процесуальний порядок здійснення досудового розслідування	40	30	-	8	-
1.	Загальні положення досудового розслідування	8	6	-	2	-
2.	Провадження слідчих (розшукових) дій	12	8	-	4	-
3.	Особливості проведення негласних слідчих (розшукових) дій	6	6	-	-	-
4.	Повідомлення про підозру	4	2	-	2	-
5.	Зупинення і закінчення досудового розслідування	4	4	-	-	-
6.	Особливості досудового розслідування кримінальних проступків	4	4	-	-	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
4.2.	Заходи забезпечення кримінального провадження	40	22	-	16	-
1.	Заходи забезпечення кримінального провадження: загальні положення	4	2	-	2	-
2.	Види заходів забезпечення кримінального провадження	16	8	-	8	-
3.	Запобіжні заходи. Затримання особи	12	8	-	4	-
4.	Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду	6	4	-	2	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
4.3.	Особливі порядки кримінального провадження	30	20	-	8	-
1.	Кримінальне провадження на підставі угод	6	2	-	4	-
2.	Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	6	2	-	4	-
3.	Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб	4	4	-	-	-
4.	Кримінальне провадження щодо неповнолітніх	4	4	-	-	-
5.	Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру	4	4	-	-	-
6.	Кримінальне провадження щодо юридичної особи	4	4	-	-	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
4.4.	Спеціальне досудове розслідування	10	6	-	2	-
1.	Загальні положення спеціального досудового розслідування	4	4	-	-	-
2.	Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень	4	2	-	2	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
4.5.	Методика розслідування окремих кримінальних правопорушень	40	30	-	8	-
1.	Загальні положення криміналістичної методики	2	2	-	-	-
2.	Методика розслідування вбивств і заподіяння тілесних ушкоджень	4	2	-	2	-
3.	Методика розслідування зґвалтувань	4	2	-	2	-
4.	Методика розслідування крадіжок	4	2	-	2	-
5.	Методика розслідування грабежів та розбійних нападів	4	2	-	2	-
6.	Методика розслідування вимагань	2	2	-	-	-
7.	Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами	2	2	-	-	-
8.	Методика розслідування шахрайств	2	2	-	-	-
9.	Методика розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем	2	2	-	-	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
10.	Методика розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля	2	2	-	-	-
11.	Методика розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту	2	2	-	-	-
12.	Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів	2	2	-	-	-
13.	Методика розслідування хуліганства	2	2	-	-	-
14.	Методика розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем і комп'ютерних мереж	2	2	-	-	-
15.	Методика розслідування підроблення грошей та інших грошових інструментів	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (екзамен)	2				
4.6.	Тактичні особливості проведення окремих слідчих дій	20	10	-	8	-
1.	Основні положення тактики слідчого огляду	4	2	-	2	-
2.	Тактика допиту	4	2	-	2	-
3.	Тактика пред'явлення для впізнання	4	2	-	2	-
4.	Тактика обшуку	4	2	-	2	-
5.	Тактика слідчого експерименту	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
4.7.	Особливості фіксації слідів кримінальних правопорушень	14	4	-	8	-
1.	Криміналістична фотографія, звуко- й відеозапис	2	-	-	2	-
2.	Трасологія (слідознавство)	4	2	-	2	-
3.	Судова балістика	2	-	-	2	-
4.	Основи судової медицини	2	2	-	-	-
5.	Техніко-криміналістичне дослідження документів	2	-	-	2	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
4.8.	Алгоритм дій слідчих під час введення оперативних планів та спеціальних адміністративно-правових режимів (або в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку)	8	4	-	2	-
1.	Особливості дій при введенні спеціальних оперативних планів, введенні посиленого варіанту несення служби чи надзвичайного (позапланового) режиму роботи (в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку)	2	2	-	-	-
2.	Види груп оперативного шиккування, що створюються при введенні спеціальних оперативних планів	4	2	-	2	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
4.9.	Міжнародна правова допомога в кримінальному провадженні	10	6	-	2	-
1.	Загальні засади та форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Підготовка клопотань про міжнародну допомогу	4	2	-	2	-
2.	Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)	2	2	-	-	-
3.	Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб	2	2	-	-	-
	Підсумковий контроль (залік)	2				
4.10.	Складання процесуальних документів у роботі слідчого	46	10	-	34	-
1.	Процесуальні документи слідчого, що стосуються початку та загальних положень досудового розслідування	8	2	-	6	-
2.	Процесуальні документи слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій	10	2	-	8	-
3.	Процесуальні документи слідчого щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження	10	2	-	8	-
4.	Повідомлення про підозру як процесуальний документ, яким розпочинається притягнення особи до кримінальної відповідальності	8	2	-	6	-
5.	Процесуальні документи слідчого щодо зупинення та закінчення досудового розслідування	8	2	-	6	-

№ з/п	Назва навчальних предметів та тем	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
	Підсумковий контроль (екзамен)	2				
5.	Комплексний екзамен (Основи кримінальної процесуальної діяльності, Тактична підготовка)	6				
Разом за програмою первинної професійної підготовки курсантів		1096	356	-	180	46

* навчальні предмети, які підлягають перезарахуванню, оскільки викладаються за планом підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»;

** навчальні предмети, які підлягають перезарахуванню, оскільки викладаються за програмою табірних зборів.

*** навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.2. «Основи кримінального права»

**** навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.4. «Основи кримінального процесу»

Ш. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. ЗАГАЛЬНОПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

1.1. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.2. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(за навчальним планом табірних зборів)

1.3. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.4. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЯ В РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

(за навчальним планом табірних зборів)

1.5. ВЗАЄМОДІЯ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

(за навчальним планом табірних зборів)

1.6. СТРЕСОСТІЙКІСТЬ

(за навчальним планом табірних зборів)

1.7. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ НПУ

Тема 1. Правові засади діяльності НПУ

Лекція - 2 год.

Навчальна мета: Національна поліція та її місце в системі державної влади. Правова основа діяльності поліції. Завдання поліції. Принципи діяльності поліції.

Навчальне обладнання: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке НПУ?
2. Якими НПА регламентується діяльність поліції?
3. Завдання НПУ.
4. Назвіть принципи діяльності поліції.
5. У чому полягає сутність принципу верховенства права як принципу діяльності НПУ?
6. У чому полягає сутність принципу дотримання прав і свобод людини як принципу діяльності НПУ?
7. Схарактеризуйте сутність принципу законності.
8. У чому полягає сутність принципу відкритості та прозорості?
9. Розкрийте сутність принципу політичної нейтральності.
10. У чому полягає сутність принципу взаємодії з населенням на засадах партнерства?
11. Розкрийте сутність принципу безперервності.
12. Яке місце займає НПУ в системі органів державної влади?

Тема 2. Система та повноваження поліції. Обов'язки і відповідальність поліцейських

Лекція - 2 год.

Навчальна мета: Система поліції. Повноваження поліції. Статус поліцейського. Ознаки належності до поліції. Основні обов'язки поліцейського. Види відповідальності поліцейських.

Навчальне обладнання: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Які основні складові системи НПУ?
2. Що є ознаками належності до поліції?
3. Якими основними повноваженнями наділена НПУ?
4. Хто може бути поліцейським?

5. Схарактеризуйте основні обов'язки поліцейського.
6. Що зобов'язаний зробити поліцейський у разі звернення громадян?
7. У яких випадках на поліцейського можуть бути покладені додаткові повноваження?
8. У яких випадках поліцейський виконує свої обов'язки незалежно від місцезнаходження і часу доби?
9. Назвіть та схарактеризуйте види відповідальності поліцейського.

Тема 3. Правові засади застосування поліцейських заходів.

Лекція - 6 год.

Навчальна мета: Поняття поліцейських заходів. Вимоги до поліцейських заходів. Види поліцейських заходів. Превентивні поліцейські заходи: перевірка документів особи; опитування особи; поверхнева перевірка і огляд; зупинення ТЗ; вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території; обмеження пересування особи, ТЗ або фактичного володіння річчю; проникнення до житла чи іншого володіння особи; перевірка дотримання вимог дозвільної системи; застосування технічних приладів, технічних засобів, та спеціалізованого програмного забезпечення; перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб; поліцейське піклування. Поліцейські заходи примусу: фізичний вплив (сила); застосування спеціальних засобів; застосування вогнепальної зброї.

Навчальне обладнання: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке поліцейський захід?
2. Які вимоги висуваються до поліцейських заходів?
3. Які види поліцейських заходів застосовуються поліцією відповідно до покладених на неї завдань?
4. Чим відрізняються превентивні поліцейські заходи від заходів примусу?
5. Що повинен зробити поліцейський перед застосуванням поліцейських заходів?
6. У яких випадках припиняється поліцейський захід?
7. У яких випадках поліцейські заходи примусу можуть бути здійснені поліцейськими без попередження?
8. Назвіть види превентивних поліцейських заходів.
9. Назвіть підстави перевірки документів особи поліцейським.
10. Які вимоги висуваються до проведення опитування особи?
11. Схарактеризуйте особливості проведення опитування неповнолітніх осіб.
12. Що таке поверхнева перевірка та підстави її проведення?
13. Підстави для зупинення ТЗ.

14. У яких ситуаціях поліцейській висуває вимогу залишити місце та обмежує доступ на визначену територію?
15. Які особливості обмеження пересування особи чи ТЗ?
16. Які особливості обмеження фактичного володіння річчю?
17. У яких випадках поліцейськими здійснюється проникнення до житла чи іншого володіння особи без вмотивованого рішення суду?
18. Які технічні прилади, технічні засоби та спеціалізоване програмне забезпечення може застосовувати поліція?
19. Відносно яких категорій осіб здійснюється поліцейське піклування?
20. Які існують поліцейські заходи примусу?
21. Підстави для застосування фізичної сили як заходу примусу.
22. Підстави для застосування спеціальних засобів як заходу примусу.
23. Підстави для застосування поліцейським вогнепальної зброї.
24. Назвіть виняткові підстави для застосування вогнепальної зброї.
25. Підстави для застосування вогнепальної зброї без попередження.
26. Які особливості й умови мають ураховуватися поліцейським при застосуванні спеціальних засобів та вогнепальної зброї?
27. Проти кого забороняється застосовувати заходи примусу?

Тема 4. Загальні засади проходження служби в поліції. Соціальний захист поліцейських

Лекція - 2 год.

Навчальна мета: Загальні засади проходження служби в поліції: служба в поліції, гарантії професійної діяльності, переміщення поліцейських в органах, закладах та установах поліції, звільнення зі служби в поліції. Дисципліна та законність. Обмеження, пов'язані зі службою в поліції. Гарантії професійної діяльності поліцейського. Соціальний захист поліцейських: службовий час і час відпочинку поліцейських, відпустки поліцейських та порядок їх обчислення, грошове, медичне та житлове забезпечення поліцейських.

Навчальне обладнання: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Які загальні засади соціального захисту поліцейських регламентуються законодавством?
2. Кому підпорядковується поліцейський під час виконання своїх службових обов'язків?
3. Які професійні гарантії має поліцейський?
4. Який характер носять вимоги поліцейського під час виконання покладених на нього завдань?
5. Як відбувається переміщення поліцейських в органах, закладах та установах поліції?

6. За яких підстав поліцейський звільняється зі служби в поліції, а служба в поліції припиняється?

7. Які обмеження поширюються на поліцейських під час несення служби?

8. Кому підпорядковується поліцейський під час виконання своїх службових обов'язків?

Література:

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show#Text> (дата звернення: 15.04.2023).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. (дата звернення: 15.04.2023).

3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).

4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18> (дата звернення: 15.04.2023).

5. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № № 2337-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).

6. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> (дата звернення: 15.04.2023).

7. Про внесення змін до Закону України "Про основи національного спротиву" щодо надання можливості територіальній обороні виконувати завдання в районах ведення воєнних (бойових) дій : Закон України від 03 травня 2022 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2237-20#n6> (дата звернення: 15.04.2023).

8. Про правовий режим воєнного стану: Закон України «» від 12.06.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).

9. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405> (дата звернення: 15.04.2023).

10. Про затвердження Порядку застосування членами добровольчих формувань територіальних громад особистої мисливської зброї, стрілецької зброї, інших видів озброєння та боєприпасів до них під час виконання завдань територіальної оборони: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1448 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1448-2021-%D0%BF#Text>(дата звернення: 15.04.2023).

11. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного

стану: Наказ МВС України від 01.03.2022 року №170 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text>(дата звернення: 15.04.2023).

12. Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав: Наказ МВС України від 07.03.2022 року №175 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0295-22#Text>(дата звернення: 15.04.2023).

13. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громади: Наказ МВС України від 28.07.2017 р. № 650.

14. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / О.І. Безпалова та ін. ; за заг. ред. О.І. Безпалової. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.

15. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: навчально-методичний посібник / уклад. / М.В. Корнієнко, А.Г. Пишна, А.А. Десятник. – Одеса, Одеський державний університет внутрішніх справ, 2021. – 236 с.

16. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Р.В. Мукоїда, В.Б. Любчик, А.Г. Пишна, А.І. Берендєєва, Д.С. Афонін / за ред. М.В. Корнієнко. Одеса: ОДУВС, 2021. 252 с.

17. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

1.8. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Тема 1. Поняття домашнього насильства та правові методи його врегулювання

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття домашнього насильства, його види, причини та прояви. Субекти, форми домашнього насильства та його циклічність. НПА щодо протидії джомашньому насильству. Основні положення Конвенції Ради Європи, Стамбульської конвенції про запобігання насильству стосовно жінок, домашньому насильству, ліквідацію гендерно зумовленого насильства та боротьбу із цими явищами.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Якими НПА регламентується діяльність щодо запобігання і протидії домашньому насильству?
2. Поняття домашнього насильства відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».
3. Суб'єкти домашнього насильства.
4. Форми й ознаки домашнього насильства.

5. За якими ознаками вирізняють особу, яка зазнала домашнього насильства в будь-якій формі?

6. Який вплив чинить домашнє насильство на жінок і чоловіків? Які його наслідки для осіб різної статі?

7. Схарактеризуйте сексуальне насильство.

8. Які ознаки має фізичне домашнє насильство?

9. Розкрийте ознаки жертв вчинення психологічного насильства.

10. Які ознаки характерні для економічного домашнього насильства?

11. У чому проявляється циклічність домашнього насильства?

12. Соціально-психологічні характеристики особи, яка чинить домашнє насильство, і його жертви.

13. Назвіть індикатори прихованих форм домашнього насильства щодо жінок.

Назвіть основні положення Конвенції Ради Європи, Стамбульської конвенції про запобігання насильству стосовно жінок, домашньому насильству, ліквідацію гендерно зумовленого насильства та боротьбу із цими явищами.

Тема 2. Основні засади запобігання та протидії домашньому насильству. Діяльність органів (підрозділів) поліції, спрямована на запобігання та протидію домашньому насильству

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Повноваження уповноважених підрозділів органів (підрозділів) поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству. Суб'єкти, на яких покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодія. Механізм притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні домашнього насильства.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. На які органи, установи й організації покладено виконання функції щодо запобігання та протидії домашньому насильству?

2. Основні заходи щодо запобігання домашньому насильству.

3. Повноваження органів (підрозділів) поліції у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

4. Які установи, органи державної влади опікуються жертвами домашнього насильства?

5. Механізм притягнення до відповідальності осіб, які вчинили домашнє насильство.

6. Назвіть заходи загальносоціального попередження домашнього насильства.

7. Визначте і схарактеризуйте заходи спеціального попередження домашнього насильства.

Тема 3. Права та захист осіб, постраждалих від домашнього насильства. Взаємодія органів (підрозділів) поліції з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Права та захист осіб, постраждалих від домашнього насильства. Захист неповнолітніх осіб, які заявили чи постраждали від домашнього насильства. Порядок розгляду заяв і повідомлень про випадки вчинення домашнього насильства. Порядок внесення і зберігання відомостей про особу, яка вчинила домашнє насильство. Надання допомоги постраждалим особам. Взаємодія органів (підрозділів) поліції з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Порядок взаємодії органів (підрозділів) поліції з іншими суб'єктами у здійсненні заходів щодо запобігання і протидії домашньому насильству.
2. Якими НПА регламентується порядок розгляду звернень громадян щодо вчинення домашнього насильства?
3. Які заходи передбачено для захисту особи, яка повідомила про випадки вчинення домашнього насильства?
4. Права особи, яка постраждала від домашнього насильства.
5. Права й особливості захисту неповнолітніх осіб, які стали жертвами домашнього насильства.
6. Який порядок внесення і зберігання відомостей про особу, яка вчинила домашнє насильство.
7. Які основні заходи щодо надання допомоги особам, постраждалим від домашнього насильства?
8. Які повноваження органів (підрозділів) поліції щодо захисту осіб, постраждалих від домашнього насильства?
9. Схарактеризуйте особливості забезпечення безпеки неповнолітніх осіб, які стали жертвами домашнього насильства.
10. Який порядок розгляду уповноваженими органів (підрозділів) поліції заяв про факти вчинення домашнього насильства у разі звернення особи, яка сама є жертвою?
11. Розкрийте особливості порядку дій працівників НПУ у разі виявлення ними фактів домашнього насильства

Тема 4. Діяльність поліції щодо реагування на факти домашнього насильства

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Реагування поліції на випадки домашнього насильства. Дії поліцейського щодо реагування на факти домашнього насильства. Оцінка потенційних ризиків для життя та здоров'я постраждалих від домашнього насильства. Підстави вжиття спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. Порядок та процедура винесення уповноваженими підрозділами органів НПУ термінового заборонного припису стосовно кривдника.

Навчальне обладнання, ТЗН: мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Які повноваження покладено на поліцейських при реагуванні на випадки вчинення домашнього насильства?
2. На які спеціально уповноважені підрозділи НПУ покладено виконання функцій щодо протидії домашньому насильству?
3. Які поліцейські заходи передбачено при реагуванні на випадки домашнього насильства при заподіянні тілесних ушкоджень жертві?
4. З якою метою поліцейськими проводиться оцінка ризиків для життя та здоров'я осіб, які постраждали від домашнього насильства?
5. Підстави для вжиття спеціальних заходів поліцейськими щодо протидії домашньому насильству.
6. Підстави для винесення термінового заборонного припису кривднику у випадках домашнього насильства.
7. Термін дії термінового заборонного припису стосовно кривдника у випадках домашнього насильства.
8. Умови винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника у випадках домашнього насильства.
9. У яких випадках застосовується обмежувальний припис стосовно кривдника?
10. Особливості відповідальності дітей-кривдників у випадках домашнього насильства.

Література:

1. Берендеева А.І., Томіна В.Ю. Направлення кривдника на проходження програми для кривдників у контексті боротьби з домашнім насильством в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 1. С. 171-174
2. Діяльність уповноважених підрозділів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: навчальний посібник до спеціалізованого курсу із запобігання та протидії домашньому насильству: Частина 1. Київ, 2020. 188 с.
3. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел КК) / за ред. М.І. Хавронюка. – К.:Baite, 2019. – 288 с. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf.
4. Запобігання та протидія домашньому насильству підрозділами

Національної поліції: метод. рек. / [В.Л. Костюк, Н.В. Федоровська, М.В. Пашковська]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 42 с.

5. Ковальова О.В., Берендєєва А.І., Корнієнко М.В. Роль поліцейських у запобіганні та протидії домашньому насильству : Методичні рекомендації для поліцейських. Одеса, Одеський. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 31 с.

6. Ковальова О.В., Дубенко О.М. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству: сучасні виклики та напрями їх вирішення. *Юридичний науковий електронний журнал*. №4. 2020. С.163-167.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

8. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. URL: <https://rm.coe.int/1680462546>.

9. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

10. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

11. Міжнародні стандарти та національне законодавство у сфері запобігання та протидії домашньому насильству/уклад./О.В. Ковальова, О.І. Плужник, О.М. Павлютін. Одеса: ОДУВС, 2020. 416 с.

12. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» / кол. авт. ; за заг. ред. К. Б. Левченко, К. В. Павліченко, В. В. Чернея. – Київ : МВС України ; Нац. акад. внутр. справ, 2020. 396 с.

13. Про запобігання та протидію домашньому насильству: закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

14. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова КМУ від 22 серпня 2018 р. № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>.

15. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: Наказ МВС України від 01 серпня 2018 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0965-18#Text>.

16. Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України: Наказ МВС України від 25 лютого 2019 року № 124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0270-19#Text>.

17. Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства: Наказ Мінсоцполітики МВС України від 13 березня 2019 року № 369/180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0333-19#Text>.

18. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

19. Роль і завдання поліції в місцевій системі запобігання та протидії домашньому насильству: посіб. / С.В. Альошкін, К.Л. Бойчук, О.В. Даценко, О.В. Ковальова / за заг. ред. А.Б. Благої. К., 2023. 221с.

20. Справа «Івашків проти України» (Case of Ivashkiv v. Ukraine) URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/zakon_odastvo/2022_10_19_Ivashkiv_224_19_10_2022.pdf.

21. Case of Levchuk v.Ukraine. Application no. 17496/19. 03 September 2020. URL: <https://rm.coe.int/case-of-levchuk-v-ukraine-in-ukrainian-upd/16809fdc12>.

22. Цивільний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

1.9. ДОКУМЕНТОВЕДЕННЯ В СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.10. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ (за навчальним планом табірних зборів)

1.11. ОХОРОНА ПРАЦІ (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.12. РЕЖИМ СЕКРЕТНОСТІ

ТЕМА 1. Поняття, значення і правова основа режиму секретності.

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з правовою основою, та загальними положеннями забезпечення режиму секретності; основними термінами; інформацією, що може бути віднесена до державної таємниці.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: лекція-презентація, Закон України «Про державну таємницю».

План лекції (навчальні питання):

1. Правова основа та система навчального предмета «Режим секретності».
2. Загальні положення забезпечення режиму секретності. Визначення основних термінів.
3. Інформація, що може бути віднесена до державної таємниці.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Поняття та призначення режиму секретності в підрозділах Національної поліції України.
2. Загальні положення забезпечення режиму секретності.
3. Правова основа та система навчального предмета «Режим секретності».
4. Визначення основних термінів, що вживаються в Законі України «Про державну таємницю».
5. Інформація, що може бути віднесена до державної таємниці.

Тема 2. Забезпечення режиму секретності.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з порядком надання допуску до державної таємниці, та які форми допуску до державної таємниці існують; завданнями, правами та обов'язками режимно-секретних органів; порядком скасування допуску до державної таємниці, призупиненням його дії; обов'язками і обмеженнями працівників Національної поліції України, допущених до роботи з державною таємницею.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Закон України «Про державну таємницю».

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Форми допуску до державної таємниці.
2. Діяльність режимно-секретних підрозділів Національної поліції України по наданню допуску до державної таємниці.
3. Основні обов'язки, завдання і права режимно-секретних органів по забезпеченню режиму секретності.
4. Порядок надання допуску до державної таємниці.
5. Порядок скасування та призупинення допуску до державної таємниці.
6. Обов'язки і обмеження працівників Національної поліції України, допущених до роботи з державною таємницею.

Тема 3. Основні правила виконання секретних робіт.

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити здобувачів вищої освіти з порядком здійснення секретного діловодства в підрозділах НП та МВС України; правил складання й оформлення таємних документів; порядку забезпечення режиму секретності в навчальних закладах системи МВС України.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: лекція-презентація, Закон України «Про державну таємницю».

План лекції (навчальні питання):

1. Порядок здійснення секретного діловодства в підрозділах НП та МВС України.
2. Основні правила складання й оформлення таємних документів.
3. Забезпечення режиму секретності в навчальних закладах системи МВС України.

Література:

1. Про державну таємницю [Електронний ресурс]: закон України від 21 січня 1994 р. № 3855 // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв

інформації, що містять службову інформацію: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.10.2016 р. № 736.

3. Звід відомостей, що становлять державну таємницю: затв. наказом Служби безпеки України від 23 грудня 2020 р. № 383.

4. Про затвердження Інструкції з діловодства в системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 23.08.2012 № 747.

5. Про затвердження Переліку відомостей, що становлять службову інформацію в системі Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 26.12.2016 р. № 1351.

6. Режим секретності: навчальний посібник / С.В. Албул, С.В. Андрусенко, В.Б. Любчик, Є.В. Поляков. – Одеса: ОДУВС, 2017. – 106 с. (Серія: Теорія і практика ОРД).

2. ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА

2.1. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Поняття, зміст та особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. Адміністративне правопорушення. Адміністративна відповідальність

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття та основні ознаки адміністративно-юрисдикційної діяльності. Адміністративно-юрисдикційна діяльність як важлива складова адміністративної діяльності органів (підрозділів) поліції. Поняття адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності. Склад адміністративного правопорушення та його види. Поняття, мета та види адміністративних стягнень. Загальні правила накладення адміністративного стягнення. Строки накладення адміністративного стягнення. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Обставини, що обтяжують та пом'якшують відповідальність. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, посадових осіб, суддів, адвокатів, поліцейських, іноземців та осіб без громадянства. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке адміністративно-юрисдикційна діяльність НПУ?
2. Суб'єкти адміністративно-юрисдикційної діяльності НПУ.
3. Назвіть види адміністративно-юрисдикційної діяльності НПУ.
4. Що таке адміністративне правопорушення?
5. Елементи складу адміністративного правопорушення.
6. Що таке адміністративна відповідальність?

7. Які підстави настання адміністративної відповідальності?
8. Яка мета адміністративних стягнень?
9. Види адміністративних стягнень.
10. Які адміністративні стягнення застосовуються як основні й додаткові?
11. Які обставини виключають адміністративну відповідальність?
12. Які обставини обтяжують та пом'якшують адміністративну відповідальність?
13. Які особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх?
14. Які особливості адміністративної відповідальності військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень?
15. Які особливості адміністративної відповідальності іноземців і осіб без громадянства?
16. Назвіть заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

Тема 2. Повноваження поліції щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Повноваження НПУ щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення і накладення адміністративних стягнень. Повноваження НПУ щодо можливості складання протоколів про адміністративні правопорушення. Завдання та принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Види проваджень у справах про адміністративні правопорушення. Зміст та сутність стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Докази у справі про адміністративні правопорушення. Обставини, за яких провадження в справі про адміністративні правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю. Обставини, які звільняють від адміністративної відповідальності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Види проваджень та їх стадії.
2. Вимоги щодо оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення.
3. У якому випадку поліцейський складає протокол про адміністративне правопорушення?
4. У якому випадку поліцейський виносить постанову по справі про адміністративне правопорушення?
5. Повноваження поліції на стадії адміністративного розслідування.
6. Що таке докази у справі про адміністративне правопорушення?

7. Який орган (посадова особа) оцінює докази відповідно до ст. 252 КУпАП?

8. За яких обставин провадження у справі про адміністративні правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю?

9. Які обставини звільняють від адміністративної відповідальності?

10. Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.

11. Порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення.

12. У чому відмінність розгляду справи за місцем вчинення та на місці вчинення правопорушення?

Тема 3. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення. Їх права та обов'язки

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, та їх компетенція. Процесуальний статус особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, та її права. Процесуальний статус інших учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення (свідок, потерпілий, захисник, експерт, перекладач).

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?

2. Права особи, яка притягується до адміністративної відповідальності.

3. У яких випадках участь особи при розгляді справ про адміністративні правопорушення є обов'язковою?

4. Хто є потерпілим у справах про адміністративні правопорушення?

5. У яких випадках у справах про адміністративні правопорушення залучаються законні представники?

6. Хто може бути захисником у справах про адміністративні правопорушення?

7. Які документи підтверджують повноваження захисника?

8. Хто призначає експерта у справах про адміністративні правопорушення?

9. У яких випадках призначається експертиза у справах про адміністративні правопорушення?

10. Хто може бути понятим у справах про адміністративні правопорушення?

11. Назвіть випадки, у яких залучаються поняті у справах про адміністративні правопорушення.

12. Хто має право оскаржувати постанову у справі про адміністративні правопорушення?

13. Як здійснюється відшкодування витрат у зв'язку з явкою до органу, який розглядає справу про адміністративне правопорушення?

14. Чим відрізняється статус адвоката від іншого фахівця у галузі права?

Тема 4. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Загальна характеристика заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Процесуальний порядок, підстави та особливості адміністративного затримання особи. Строки адміністративного затримання особи. Процесуальне оформлення адміністративного затримання особи. Підстави та процесуальні особливості тимчасового вилучення посвідчення водія. Підстави та процесуальні особливості тимчасового затримання ТЗ. Підстави та порядок відсторонення осіб від керування ТЗ. Підстави та процесуальний порядок огляду водіїв на стан алкогольного, наркотичного та іншого сп'яніння. Підстави та процесуальний порядок приводу особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Процесуальний порядок та особливості застосування процедури доставлення правопорушника.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. НПА, що регулюють порядок застосування заходів забезпечення адміністративного провадження.

2. Яка мета застосування заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення?

3. Яка відмінність заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення від превентивних поліцейських заходів?

4. Правові підстави, порядок та строки доставлення правопорушника.

5. Правові підстави, порядок та строки адміністративного затримання.

6. Процесуальний порядок затримання та забезпечення права на захист затриманої особи.

7. Права затриманої особи.

8. Порядок тимчасового вилучення посвідчення водія.

9. Порядок тимчасового затримання ТЗ.

10. На який строк можна затримати ТЗ?

11. Для проведення яких заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення необхідна присутність двох свідків/двох понятих?

Тема 5. Процесуальні документи у справах про адміністративні правопорушення

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Види та зміст процесуальних документів у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Процесуальні документи, що фіксують фактичні обставини у справах про адміністративні правопорушення. Процесуальні документи, які забезпечують провадження у справах про адміністративні правопорушення. Матеріали, які додаються до протоколу про адміністративне правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Якими НПА затверджені процесуальні документи у справах про адміністративні правопорушення в органах (підрозділах) поліції?

2. Види процесуальних документів.

3. З яких елементів складається зміст протоколу про адміністративне правопорушення?

4. У яких випадках протокол про адміністративне правопорушення не складається?

5. Які строки надсилання протоколу органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення?

6. Що має зазначити поліцейський у постанові по справі про адміністративне правопорушення?

7. Види постанов у справі про адміністративні правопорушення.

8. Який порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення та її перегляд?

9. З якого моменту набуває законної сили постанова про адміністративне правопорушення?

10. Які документи складаються за результатами застосування превентивних поліцейських заходів?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо визначення переліку та змісту процесуальних документів, які складаються під час документування адміністративних правопорушень, та вимоги до них.

Тема 6. Порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Місце розгляду справи про адміністративне правопорушення. Обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи

про адміністративне правопорушення. Порядок винесення та виконання постанови по справі про адміністративне правопорушення. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. У чому відмінність між розглядом справи про адміністративне правопорушення за місцем його вчинення та за місцем виявлення?
2. Які строки розгляду справи про адміністративне правопорушення?
3. У яких випадках постанова по справі про адміністративне правопорушення на місці не виноситься?
4. Які строки надсилання постанови по справі про адміністративне правопорушення особі, яка притягається до адміністративної відповідальності?
5. Що необхідно встановити при підготовці до розгляду справи про адміністративне правопорушення?
6. Які обставини підлягають встановленню при розгляді справи про адміністративне правопорушення?
7. Який порядок розгляду справи про адміністративне правопорушення?
8. Який порядок оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення та її перегляд?

Розв'язання ситуативних завдань, спрямованих на відпрацювання алгоритму дій поліцейських під час розгляду справ про адміністративні правопорушення.

Тема 7. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я населення

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів без мети збуту в невеликих розмірах. Ухилення особи, хворої на наркоманію, від медичного огляду на наявність наркотичного сп'яніння. Порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством). Незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Якими НПА регулюється порядок обігу в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів?

2. Які поліцейські заходи та заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення поліцейський може застосовувати під час виявлення та документування правопорушення за ст. 44 КУпАП?

3. У якому випадку особа звільняється від адміністративної відповідальності за ст. 44 КУпАП?

4. Які ознаки об'єктивної сторони за ст. 106² КУпАП?

5. За вирощування якої кількості рослин снотворного маку та конопель настає адміністративна відповідальність?

Тема 8. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати. Особливості кваліфікації та розмежування адміністративного правопорушення за ст. 51 КУпАП від кримінальних правопорушень, пов'язаних із правом власності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Як визначити неоподатковуваний мінімум громадян при кваліфікації правопорушень?

2. Яке майно не може бути предметом адміністративного правопорушення за ст. 51 КУпАП?

3. За якими ознаками відмежовується адміністративне правопорушення за ст. 51 КУпАП від кримінальних правопорушень за ст. 185 та 190 ККУ?

4. Порядок документування дрібного викрадення чужого майна.

Тема 9. Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Нормативно-правове регулювання питань, пов'язаних з адміністративними правопорушеннями в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою. Характеристика правил благоустрою населених пунктів. Права та обов'язки громадян у сфері благоустрою. Порухення правил тримання собак і котів: характеристика складу адміністративного правопорушення. Адміністративна відповідальність за порушення правил паркування ТЗ та повноваження поліцейського в цій сфері.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які приміщення заборонено самоправно займати?

2. Чи можна вважати зайняття горища та підвального приміщення «самоправним зайняттям жилого приміщення»?

3. Об'єкти благоустрою населених пунктів відповідно до Закону України «Про благоустрій населених пунктів».

4. Які права та обов'язки громадян у сфері благоустрою населених пунктів?

5. Повноваження поліцейських щодо розгляду адміністративних правопорушень у галузі житлових прав громадян та благоустрою.

6. НПА, що затверджують правила утримання тварин.

7. Правила вихулу тварин.

8. Де та кому заборонено вихулювати собак?

9. За дотримання яких вимог дозволяється транспортування тварин у наземному громадському транспорті?

10. Які поліцейські заходи застосовуються для відбиття нападу та знешкодження тварини, яка загрожує життю і здоров'ю людей чи поліцейського?

Тема 10. Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Характеристика порушення правил торгівлі і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю. Характеристика порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами. Характеристика порушення правил торгівлі на ринках. Склад правопорушення «торгівля з рук у невстановлених місцях». Адміністративна відповідальність за порушення правил про валютні операції. Особливості адміністративної відповідальності за порушення порядку провадження господарської діяльності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Який дозвільний документ потрібен для здійснення торгівлі?
2. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами.
3. Правила роздрібної торгівлі продовольчими товарами.
4. Які продовольчі товари підлягають обов'язковій сертифікації?
5. Правила торгівлі на ринках.
6. Що таке алкогольні напої?
7. Що таке тютюнові вироби?
8. Що таке ліцензія?

9. Який дозвільний документ потрібен для здійснення торгівлі пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами?

10. У чому полягає об'єктивна сторона адміністративного правопорушення «торгівля з рук у невстановлених місцях»?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань стосовно особливостей кваліфікації порушень правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами, правил торгівлі на ринках, торгівлі з рук у невстановлених місцях, інших правопорушень (відповідно до спеціалізації).

Тема 11. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Характеристика адміністративного правопорушення «дрібне хуліганство». Стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії в населених пунктах і в невідведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку. Склад правопорушення «куріння тютюнових виробів у заборонених місцях». Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді. Склад правопорушення «розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв на виробництві». Характеристика адміністративного правопорушення «виготовлення, зберігання самогону та апаратів для його вироблення». Порушення вимог законодавчих та інших НПА щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях.

Характеристика адміністративного правопорушення «доведення неповнолітнього до стану сп'яніння». Порушення порядку перебування дітей у закладах, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладах громадського харчування. Особливості кваліфікації азартних ігор, ворожіння у громадських місцях та заняття проституцією. Характеристика адміністративного правопорушення «завідомо неправдивий виклик спеціальних служб». Склад правопорушення «несплата аліментів». Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей. Особливості кваліфікації адміністративного правопорушення за вчинення домашнього насильства. Булінг: поняття та адміністративна відповідальність.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке громадське місце?
2. Назвіть об'єктивні ознаки складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 173 (Дрібне хуліганство) КУпАП.
3. Назвіть предмет адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 174 (Стрільба з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку) КУпАП.
4. У якому НПА передбачені місця, де куріння тютюнових виробів заборонено?
5. Назвіть об'єктивні ознаки складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 175¹ (Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях) КУпАП.
6. Що відноситься до тютюнових виробів?
7. Назвіть предмет адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 178 (Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява в громадських місцях у п'яному вигляді) КУпАП.
8. Що таке «п'яний вигляд»?
9. Назвіть об'єктивні ознаки складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 181¹ (Заняття проституцією) КУпАП.
10. Назвіть об'єктивні ознаки складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 184 (Ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей) КУпАП.
11. Назвіть гранично допустимі рівні шуму, диференційовані залежно від призначення приміщення/території та часу доби.
12. Вимоги щодо додержання тиші та обмежень певних видів робіт.
13. Винятки щодо діяльності, яка супроводжується шумом.

План практичного заняття (навчальні питання):

Розв'язання ситуативних завдань щодо кваліфікації дрібного хуліганства; стрільби з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії в населених пунктах і в невідведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку; куріння тютюнових виробів у заборонених місцях; розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях; участь в організованих без дозволу азартних іграх, ворожіння у громадських місцях; порушень вимог законодавчих та інших НПА щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, інших правопорушень (відповідно до спеціалізації).

Тема 12. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Злісна непокора законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського (публічного) порядку і державного кордону, військовослужбовця. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 року № 8 “Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров’я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів”. Участь громадян в охороні громадського (публічного) порядку і державного кордону. Повноваження членів громадських формувань з охорони громадського (публічного) порядку і державного кордону. Види громадських формувань з охорони громадського (публічного) порядку. Публічні заклики до невиконання вимог поліцейського чи посадової особи військової служби правопорядку у Збройних Силах України. Порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій.

Порушення правил адміністративного нагляду. Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї. Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік. Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів. Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів. Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому проявляється злісна непокора законному розпорядженню поліцейського?
2. Які вимоги поліцейського є законними?
3. Основні завдання громадських формувань з охорони громадського (публічного) порядку.
4. Яка об’єктивна сторона злісної непокори законному розпорядженню або вимозі поліцейського?
5. Що слід розуміти під публічними закликами?
6. НПА, що регулюють засади організації та діяльності громадських формувань.

7. Основні завдання громадських формувань з охорони громадського (публічного) порядку.

8. Права громадських формувань з охорони громадського (публічного) порядку.

9. Які умови та порядок застосування заходів фізичного впливу і спеціальних засобів членами громадських формувань?

10. Порядок та строк реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік.

11. У чому полягає ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів?

12. Яка об'єктивна сторона адміністративного правопорушення за порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів?

План практичного заняття (навчальні питання):

Розв'язання ситуативних завдань щодо кваліфікації такого правопорушення, як злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського (публічного) порядку і державного кордону, військовослужбовця; порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій; публічних закликів до невиконання вимог поліцейського, інших правопорушень (відповідно до спеціалізації).

Тема 13. Адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Порушення обмежень щодо ведення передвиборної агітації, агітація в день здійснення народного волевиявлення. Здійснення передвиборної агітації особою, участь якої у передвиборній агітації заборонена законом. Проведення передвиборної агітації поза строками, встановленими законом. Проведення передвиборної агітації в місцях, заборонених законом. Здійснення передвиборної агітації у формах і засобами, що суперечать Конституції або законам України. Інше порушення встановлених законом обмежень щодо ведення передвиборної агітації.

Виготовлення або розповсюдження друкованих матеріалів передвиборної агітації, які не містять відомостей про установу, що здійснила друк, їх тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск. Порушення порядку розміщення агітаційних матеріалів чи політичної реклами або розміщення їх у заборонених законом місцях.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Порядок охорони виборної документації.
2. Схарактеризуйте порядок супроводження виборної документації.
3. Порядок виявлення та документування порушень законодавства про вибори.
4. Основні завдання поліції під час здійснення народного волевиявлення.
5. Кому забороняється брати участь у передвиборній агітації?
6. У яких місцях забороняється проведення передвиборної агітації?
7. Які дії забороняються під час проведення виборної агітації?
8. Які передвиборні матеріали забороняється виготовляти та розповсюджувати?
9. Де забороняється розміщення агітаційних матеріалів?

Тема 14. Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Порушення водієм правил керування ТЗ, правил користування ременями безпеки або мотошоломами. Перевищення встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших Правил дорожнього руху.

Керування ТЗ особою, яка не має відповідних документів на право керування таким ТЗ або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування ТЗ. Керування ТЗ або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. За наявності яких технічних несправностей забороняється експлуатація ТЗ згідно із законодавством?
2. Що таке обгін?
3. Що таке безпечна дистанція?
4. Які документи на вимогу поліцейського повинен пред'явити водій МТЗ?
5. Ознаки алкогольного сп'яніння.
6. Ознаки наркотичного сп'яніння.
7. Який документ складається за результатами огляду стану алкогольного сп'яніння на місці?
8. Права водіїв МТЗ.
9. Обов'язки водіїв МТЗ.
10. Які є обмеження щодо швидкості руху ТЗ?

Література:

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show#Text> (дата звернення: 15.04.2023).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. (дата звернення: 15.04.2023).
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).
4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18> (дата звернення: 15.04.2023).
5. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № № 2337-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).
6. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> (дата звернення: 15.04.2023).
7. Про внесення змін до Закону України "Про основи національного спротиву" щодо надання можливості територіальній обороні виконувати завдання в районах ведення воєнних (бойових) дій : Закон України від 03 травня 2022 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2237-20#n6> (дата звернення: 15.04.2023).
8. Про правовий режим воєнного стану: Закон України «» від 12.06.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 15.04.2023).
9. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405> (дата звернення: 15.04.2023).
10. Про затвердження Порядку застосування членами добровільних формувань територіальних громад особистої мисливської зброї, стрілецької зброї, інших видів озброєння та боєприпасів до них під час виконання завдань територіальної оборони: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1448 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1448-2021-%D0%BF#Text>(дата звернення: 15.04.2023).
11. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: Наказ МВС України від 01.03.2022 року №170 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text>(дата звернення: 15.04.2023).
12. Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав: Наказ МВС України

від 07.03.2022 року №175 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0295-22#Text>(дата звернення: 15.04.2023).

13. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громади: Наказ МВС України від 28.07.2017 р. № 650.

14. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / О.І. Безпалова та ін. ; за заг. ред. О.І. Безпалової. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.

15. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: навчально-методичний посібник / уклад. / М.В. Корнієнко, А.Г. Пишна, А.А. Десятник. – Одеса, Одеський державний університет внутрішніх справ, 2021. – 236 с.

16. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Р.В. Мукоїда, В.Б. Любчик, А.Г. Пишна, А.І. Берендєєва, Д.С. Афонін / за ред. М.В. Корнієнко. Одеса: ОДУВС, 2021. 252 с.

17. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

2.2. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття кримінального правопорушення та стадії його вчинення. Склад кримінального правопорушення

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття та підстави кримінальної відповідальності. Загальна характеристика ККУ. Поняття і ознаки кримінального правопорушення. Види кримінальних правопорушень: за ступенем суспільної небезпеки, за особливостями конструкції об'єктивної сторони, за способом опису ознак у кримінальному правопорушенні, за формою вини. Склад кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Незакінчене кримінальне правопорушення (готування до кримінального правопорушення, закінчений та незакінчений замах на кримінальне правопорушення). Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення.

Наочні засоби: презентація до теми.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття кримінальної відповідальності.
2. Структура ККУ.
3. Завдання кримінального права України.
4. У чому полягає суспільна небезпечність кримінального правопорушення?
5. У чому полягає протиправність діяння?

6. У чому полягає відмінність між кримінальним правопорушенням та адміністративним правопорушенням?
7. У чому полягає суть малозначності діяння?
8. У яких випадках настає кримінальна відповідальність за готування до кримінального правопорушення?
9. Які наслідки для особи має добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні?
10. У чому відмінність об'єктивної від суб'єктивної сторони кримінального правопорушення?
11. У чому відмінність знаряддя від засобів вчинення кримінального правопорушення?
12. Як між собою співвідносяться предмет та об'єкт кримінального правопорушення?
13. Види вини згідно з КК України.
14. У чому різниця протиправної недбалості та протиправної самовпевненості?
15. Які спільні риси прямого та непрямого умислу?
16. З якого віку особа підлягає кримінальній відповідальності?
17. Чим відрізняється закінчений замах від незакінченого?
18. Чим відрізняється прямий умисел від непрямого?

Тема 2. Співучасть у кримінальному правопорушенні. Множинність кримінальних правопорушень

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні та її форми за об'єктивними та суб'єктивними ознаками. Види співучасників, їх ролі у вчиненні кримінального правопорушення та кримінальна відповідальність. Добровільна відмова співучасників кримінального правопорушення та її наслідки.

Поняття, види множинності кримінального правопорушення та її значення. Повторність кримінальних правопорушень, її ознаки та види. Відмінність між одиничним кримінальним правопорушенням (триваючим, продовжуваним, складним (складеним)) та повторністю. Сукупність кримінальних правопорушень, її ознаки та види. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення.

Рецидив кримінального правопорушення, його ознаки та види рецидиву: загальний та спеціальний, простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний та рецидив тяжких (особливо тяжких) кримінальних правопорушень.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення.

Наочні засоби: презентація до теми.

План лекції (навчальні питання):

1. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття та загальні характеристики.

2. У чому полягає роль організатора у вчиненні кримінального правопорушення?
3. У чому полягає роль виконавця у вчиненні кримінального правопорушення?
4. Відмінність підбурювача та пособника у вчиненні кримінального правопорушення.
5. Як кваліфікуються дії співучасників у вчиненні кримінального правопорушення в залежності від відведених їм ролей?
6. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та її види.
7. Як відрізнити триваюче кримінальне правопорушення від повторного?
8. Як співвідносяться продовжуване з повторним кримінальним правопорушенням?
9. Які ознаки характеризують повторність кримінальних правопорушень та її види?
10. Ознаки сукупності кримінальних правопорушень та види.
11. Рецидив кримінальних правопорушень та його види.
12. У чому полягає відмінність між повторністю, сукупністю та рецидивом кримінальних правопорушень?

Тема 3. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Покарання та його види

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння. Поняття необхідної оборони й умови її правомірності (ст. 36 ККУ). Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави, ознаки й умови правомірного затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення (ст. 38 КК України). Поняття крайньої необхідності, її ознаки та підстави виникнення (ст. 39 ККУ). Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає протиправність діяння (ст. 40 ККУ). Поняття покарання за вчинення кримінального правопорушення та його мета. Система і види кримінальних покарань. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Навчальне обладнання: лекція, мультимедійне забезпечення, Кримінальний кодекс України

Наочні засоби: презентація до теми.

План лекції (навчальні питання):

1. Які існують обставини, передбачені ККУ, що виключають кримінальну протиправність діяння?
2. За наявності яких підстав та ознак необхідна оборона буде правомірною?
3. Що може вважатися перевищенням меж необхідної оборони?
4. У якому разі затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, буде мати підстави та ознаки правомірності?

5. Що таке крайня необхідність? Які її ознаки?

6. У чому полягає відмінність між необхідною обороною та крайньою необхідністю?

7. За наявності яких обставин застосування фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї поліцейським буде правомірним (за умови затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення)?

8. Що таке покарання?

9. За яких умов можуть застосовуватися заходи виховного характеру щодо неповнолітніх?

10. Які варто виділити умови правомірності застосування фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї поліцейськими при затриманні особи, яка вчинила кримінальне правопорушення?

Тема 4. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення на ґрунті ненависті

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Кримінально правова характеристика та види умисного вбивства (ст.ст. 115-119, 120, 129 КК України). Кримінально правова характеристика та види тілесних ушкоджень (ст.ст. 121-125, 128 КК України). Розмежування тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть особи (ч.2 ст. 121 КК України) від умисного вбивства (ч.1 ст. 115 КК України).

Кримінально-правова характеристика домашнього насильства (ст. 126¹ КК України). Побої і мордування (ст. 126 КК України). Каткування (ст. 127 КК України).

Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України). Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 КК України).

Кримінальні правопорушення на ґрунті ненависті. Поняття та види кримінальних правопорушень на ґрунті расової, національної чи релігійної ворожнечі.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: презентація до теми, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Визначення умисного вбивства за КК України.
2. Що є початковим і кінцевим моментами життя людини та як ці моменти впливають на кваліфікацію вбивства?
3. У чому полягає відмінність між вбивством та заподіянням тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого?
4. Що таке тілесні ушкодження та їх види?
5. Якими НПА керуються при встановленні ступеня тяжкості тілесних ушкоджень?

6. За якими ознаками вчинене кваліфікується як умисне тяжке тілесне ушкодження?

7. У чому різниця залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані?

8. У чому відмінність між побоями, мордуванням і катуванням від тілесних ушкоджень?

9. Чи виникає повторність/рецидив, у разі якщо особа має судимість за вчинення умисного вбивства та вчиняє вбивство через необережність?

10. У чому відмінність умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження та умисного легкого тілесного ушкодження?

План практичного заняття

Вирішення ситуативних завдань щодо кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи, а також кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті (відповідно до спеціалізації).

Тема 5. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Кримінально-правова характеристика зґвалтування (ст. 152 ККУ). Кримінально-правова характеристика сексуального насильства (ст. 153 ККУ). Кримінально-правова характеристика примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 ККУ). Кримінально-правова характеристика статевих зносин з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 ККУ). Кримінально-правова характеристика розбещення неповнолітніх (ст. 156 ККУ).

Міжнародне та національне законодавство щодо протидії торгівлі людьми. Основні принципи протидії торгівлі людьми. Види, форми та етапи торгівлі людьми. Виявлення випадків торгівлі людьми, груп ризику (потенційних жертв і потерпілих). Кримінально-правова характеристика незаконного позбавлення волі або викрадення людини. (ст. 146 ККУ). Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми (ст. 149 ККУ). Національний механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми. Робота поліцейського з постраждалим від торгівлі людьми. Взаємодія поліцейського з населенням у сфері протидії торгівлі людьми.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: презентація до теми.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому полягає об'єктивна сторона зґвалтування? Способи вчинення зґвалтування?

2. Яких осіб слід вважати близькими родичами або членами сім'ї, передбачених складами кримінальних правопорушень ст. 155, 156 ККУ?

3. Які основні міжнародні документи з питань протидії торгівлі людьми, ратифіковані Верховною Радою України, діють у нашій державі?
4. Який підзаконний акт Кабінету Міністрів України встановлює Порядок взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі?
5. Назвіть форми торгівлі людьми.
6. Які ознаки можуть вказати на наявність/факт виявлення торгівлі людьми?
7. Які основні групи ризику щодо торгівлі людьми?
8. Які особливості виявлення фактів торгівлі людьми з метою трудової експлуатації?
9. Які особливості виявлення фактів торгівлі людьми з метою вилучення органів людини?
10. Які основні відмінності між об'єктивною стороною кримінального правопорушення, передбаченого ст. 149 ККУ та ч. 4 ст. 143 ККУ?
11. Загальні засади співпраці поліції та населення для попередження та протидії торгівлі людьми.
12. Які форми та інструменти співпраці поліції та населення в роботі щодо попередження та припинення торгівлі людьми?
13. Якими способами здійснюється втягнення особи в торгівлю людьми?

Тема 6. Кримінальні правопорушення проти власності

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень проти власності, пов'язаних з викраденням чужого майна (ст. ст. 185 – 190 ККУ). Кримінально-правова характеристика умисного знищення або пошкодження майна (ст. 194 ККУ). Кримінально-правова характеристика придбання, отримання, зберігання чи збуту майна, одержаного протиправним шляхом (ст. 198 ККУ). Відмежування крадіжки, грабежу та розбою між собою. Переростання крадіжки в грабіж або розбій залежно від характеру насильства та погрози його застосування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: презентація до теми, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що є об'єктом кримінальних правопорушень проти власності?
2. Що може бути предметом вимагання?
3. Чим відрізняється грабіж від крадіжки?
4. Які обов'язкові ознаки розбою?
5. Відмінності розбою від насильницького грабежу.
6. У чому особливість вимагання та розбою порівняно з іншими кримінальними правопорушеннями проти власності?

7. Яка сума збитків повинна бути завдана потерпілому для кваліфікації такого діяння, як умисне пошкодження чужого майна?

8. Яка різниця у збуті майна, здобутого протиправним шляхом, пособником та збуту майна, здобутого протиправним шляхом?

9. Як відмежовується вимагання від насильницького грабежу та розбою?

10. Що таке шахрайство та які способи його вчинення?

План практичного заняття

Вирішення ситуативних завдань щодо кваліфікації крадіжки, грабежу, розбою, вимагання, шахрайства, інших кримінальних правопорушень (відповідно до спеціалізації).

Тема 7. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Кримінально правова характеристика кримінальних правопорушень, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями (ст.ст. 255, 257 ККУ). Терористичний акт (ст. 258 ККУ). Колабораційна діяльність (ст.111¹ ККУ). Характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, бойових припасів або вибухових речовин (ст. ст. 262, 263, 264 ККУ). Хуліганство (ст. 296 ККУ). Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 ККУ). Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 ККУ). Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 ККУ).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: презентація до теми, ситуативні завдання.

План лекційного заняття (навчальні питання):

1. Види кримінальних правопорушень проти громадської (публічної) безпеки, громадського (публічного) порядку та моральності.

2. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення у сфері суспільної моралі

3. Кваліфікуючі ознаки хуліганства.

4. У чому проявляється особлива зухвалість та винятковий цинізм?

5. Як необхідно кваліфікувати вчинення хуліганських дій особою, відносно якої судимість не знята і не погашена? Чи буде в цьому випадку множинність кримінальних правопорушень? Якщо так, то до якого виду відноситься?

6. Як кваліфікувати дії особи, яка в ході вчинення хуліганських дій використовувала підготовлений заздалегідь кухонний ніж?

7. Чи буде охоплюватися складом кримінального правопорушення ст. 297 ККУ крадіжка металеві огорожі могили на кладовищі та чи потребує додаткової кваліфікації за ст. 185 ККУ?

8. Визначення поняття колабораційної діяльності.

9. Колабораційна діяльність: склад та особливості кримінального правопорушення.

10. У чому проявляється об'єктивна сторона втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність?

11. Назвіть об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 301 ККУ (Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів).

План практичного заняття

Вирішення ситуативних завдань щодо кваліфікації групового порушення громадського порядку; хуліганства; незаконного обігу зброї, бойових припасів або вибухових речовин, колабораційної діяльності та інших кримінальних правопорушень (відповідно до спеціалізації).

Тема 8. Кримінальні правопорушення проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 ККУ).

Випуск в експлуатацію технічно несправних ТЗ або інше порушення їх експлуатації (ст. 287 ККУ).

Незаконне заволодіння ТЗ (ст. 289 ККУ). Порушення НПА, норм і правил, що стосуються убезпечення дорожнього руху (ст. 288 ККУ).

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу (ст. 290 ККУ).

Порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 ККУ).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: презентація до теми, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що відносять до кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту?

2. Назвіть кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

3. Які особливості визначення предмета кримінального правопорушення при кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту?

4. Які ознаки ТЗ як предмета кримінального правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту?

5. Назвіть об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 (Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами) ККУ.

6. Назвіть суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 (Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами) ККУ.

7. Назвіть об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 287 (Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації) ККУ.

8. Назвіть суб'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 287 (Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації) ККУ.

9. Що таке незаконне заволодіння ТЗ?

10. Хто може бути суб'єктом кримінального правопорушення порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 ККУ)?

Тема 9. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 ККУ).

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 ККУ).

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель (ст. 310 ККУ).

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 315 ККУ). Незаконне публічне вживання наркотичних засобів (ст. 316 ККУ).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: презентація до теми, ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо кваліфікації незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту; схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; незаконного публічного вживання наркотичних засобів; організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних

речовин та їх аналогів, інших кримінальних правопорушень (відповідно до спеціалізації поліцейського).

Тема 10. Кримінальні правопорушення проти працівників правоохоронних органів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадської (публічної) безпеки та порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 ККУ).

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 ККУ).

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 ККУ).

Умисне знищення та пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця (ст. 347 ККУ).

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадської (публічної) безпеки та порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 ККУ).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Хто такий «працівник правоохоронного органу»?
2. У чому полягає опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського (публічного) порядку і державного кордону або військовослужбовцю, а також уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб?
3. Відмінність «злісної непокори законному розпорядженню або вимозі поліцейського» від «опору працівникові правоохоронних органів».
4. Хто є потерпілим від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 345 (Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу) ККУ?
5. Відмінність «втручання» в діяльність працівника правоохоронного органу від «опору».
6. Які кваліфікуючі ознаки погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу?
7. У чому подібність та відмінність ознак складів кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. 296 ККУ та ст. 342 ККУ?

8. Назвіть об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 347 (Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця) ККУ.

Тема 11. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Кримінально-правова характеристика зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ). Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 ККУ). Службове підроблення (ст. 366 ККУ). Службова недбалість (ст. 367 ККУ). Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 ККУ). Кримінально - правова характеристика пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 ККУ).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Розкрийте сутність зловживання владою або службовим становищем?
2. Які ознаки перевищення влади або службових повноважень?
3. У чому відмінність між зловживанням владою або службовим становищем та перевищенням влади або службових повноважень?
4. Розкрийте зміст поняття «службова особа».
5. У чому полягають адміністративно-господарські обов'язки?
6. Що є предметом службових кримінальних правопорушень?
7. Ознаки та сутність неправомірної вигоди як предмету службових кримінальних правопорушень?
8. З якого моменту прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України) є закінченим кримінальним правопорушенням?
9. У чому проявляється об'єктивна сторона службової недбалості?

Тема 12. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути такі кримінальні правопорушення, як зайняття гральним бізнесом (ст. 203 - 2 ККУ) та порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом (ст. 213 ККУ).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Назвіть кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.
2. Які дії включають зайняття гральним бізнесом?
3. Особливості кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого ст. 203² ККУ?
4. Що виступає предметом кримінального правопорушення порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом (ст. 213 ККУ)?
5. Що виступає об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 203² ККУ?
6. Які обставини підлягають встановленню під час кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого ст. 213 ККУ?

2.2.1. КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПІДСЛІДНИХ НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

(навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.2. «Основи кримінального права»)

Тема 1. Поняття, види, підстави і значення кримінально-правової кваліфікації. Помилки в кримінально-правовій кваліфікації

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття кримінально-правової кваліфікації та її соціально-правове значення. Види кримінально-правової кваліфікації. Підстави кримінально-правової кваліфікації. Стадії кримінально-правової кваліфікації. Формула кваліфікації. Поняття та види помилок у кримінально-правовій кваліфікації.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому полягає відмінність кримінально-правової кваліфікації від кваліфікації кримінальних правопорушень ?
2. Види кримінально-правової кваліфікації.
3. Що є підставою кримінально-правової кваліфікації?
4. Стадії кримінально-правової кваліфікації.
5. Види стадій кримінально-правової кваліфікації.
6. Поняття та види кваліфікаційних помилок.
7. Об'єктивні причини помилок у кримінально-правовій кваліфікації.
8. Суб'єктивні причини помилок у кримінально-правовій кваліфікації.
9. Презумпція правильності кримінально-правової кваліфікації.
10. Випадки неправильного застосування кримінального закону при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.
11. чого складається формула кваліфікації?
12. «Надлишкова» кримінально-правова кваліфікація.

13. Безпідставне застосування кримінального закону при кваліфікації.
14. Безпідставне незастосування кримінального закону при кваліфікації.
15. «Пропуск» статей (їх частин) ККУ при кваліфікації.
16. «Підміна» статей (їх частин) ККУ при кваліфікації.

Тема 2. Принципи кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікація за наявності конкуренції кримінально-правових норм і колізії права

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та система принципів кримінально-правової кваліфікації. Види принципів кримінально-правової кваліфікації. Кваліфікація за наявності конкуренції кримінально-правових норм. Кваліфікація за наявності колізії права.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Види кримінально-правової кваліфікації.
2. Принципи кримінально-правової кваліфікації.
3. Зміст принципів законності та офіційності кримінально-правової кваліфікації.
4. Зміст принципів об'єктивності та точності кримінально-правової кваліфікації.
5. Зміст принципів індивідуальності та повноти кримінально-правової кваліфікації.
6. Зміст принципів стабільності кримінально-правової кваліфікації та недопустимості подвійної відповідальності за провину.
7. У чому полягає відмінність конкуренції кримінально-правових норм від колізії права?
8. Як необхідно кваліфікувати дії винного у разі конкуренції кримінально-правових норм?
9. Як необхідно кваліфікувати дії винного в разі колізії права?

Тема 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень за суб'єктивними та об'єктивними ознаками

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Кримінально-правова кваліфікація за суб'єктом та об'єктом кримінального правопорушення. Загальний та спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Кримінально-правова кваліфікація за ознаками суб'єктивної сторони та предметом кримінального правопорушення. Кримінально-правова кваліфікація за ознаками спеціального потерпілого. Кримінально-правова кваліфікація за ознаками об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Формальний, матеріальний та усічений склади кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки

суб'єктивної та об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Форми вини. Вплив помилки у кримінальному праві на кваліфікацію кримінальних правопорушень .

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Види об'єкту кримінального правопорушення і їх вплив на кваліфікацію.
2. Поняття та види предметів кримінального правопорушення, їх вплив на кримінально-правову кваліфікацію.
3. Поняття «потерпілий» у кримінальному праві.
4. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони.
5. Спосіб вчинення кримінального правопорушення.
6. Місце вчинення кримінального правопорушення, його вплив на кваліфікацію.
7. Особливості кваліфікації залежно від часу вчинення кримінального правопорушення.
8. Вплив на кваліфікацію засобів та знарядь вчинення кримінального правопорушення.
9. Діяння як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.
10. Кваліфікація кримінальних правопорушень залежно від їх наслідків.
11. Вплив причинно-наслідкового зв'язку на кваліфікацію кримінальних правопорушень .
12. Ознаки загального суб'єкта та їх вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень .
13. Спеціальний суб'єкт у кримінальному праві.
14. Форми вини і їх вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень .
15. Кримінально-правова кваліфікація залежно від мети кримінального правопорушення.
16. Мотиви кримінального правопорушення.
17. Вольовий та інтелектуальний момент непрямого умислу.
18. Чи впливає емоційний стан на кваліфікацію кримінального правопорушення?
19. Як юридична помилка впливає на кваліфікацію кримінальних правопорушень?
20. Які існують види фактичної помилки і як вони впливають на кваліфікацію кримінальних правопорушень?

Тема 4. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень із урахуванням стадій їх вчинення

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Загальні засади кваліфікації діянь за наявності попередньої кримінальне правопорушенняної діяльності. Кваліфікація

готування до кримінального правопорушення. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця. Кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення. Кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. Види одиничного кримінального правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Стадії кримінального правопорушення: їх значення та відмінність.
2. У чому полягає особливість формули кваліфікації за наявності незакінченого кримінального правопорушення?
3. У чому полягає відмінність готування до кримінального правопорушення від інших стадій вчинення кримінального правопорушення?
4. Як кваліфікується готування до кримінального правопорушення?
5. Поняття та види замаху на кримінальне правопорушення.
6. У чому полягає відмінність закінченого замаху від не закінченого та від закінченого кримінального правопорушення?
7. На якій стадії можлива добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення?
8. Як кваліфікувати дії особи за наявності добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення?

Тема 5. Кваліфікація кримінальних правопорушень з урахуванням їх множинності, а також кримінальних правопорушень, скоєних у співучасті

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття та види множинності кримінальних правопорушень. Кваліфікація за наявності повторності кримінальних правопорушень. Кваліфікація за наявності сукупності кримінальних правопорушень. Кваліфікація за наявності рецидиву кримінальних правопорушень. Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень, учинених у співучасті. Види співучасті. Кваліфікація кримінальних правопорушень, скоєних членами організованої групи. Ознаки організованої групи. Кваліфікація кримінальних правопорушень, скоєних членами злочинної організації. Ознаки злочинної організації. Кваліфікація скоєного з урахуванням виду співучасника. Урахування форм співучасті при кваліфікації кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінальних правопорушень за наявності добровільної відмови співучасників. Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ексцесі виконавця. Провокація кримінального правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Види множинності кримінальних правопорушень.
2. Повторність кримінальних правопорушень та її види.
3. У чому полягає відмінність повторності кримінальних правопорушень від продовжуваних кримінальних правопорушень ?
4. Особливості кримінально-правової кваліфікації за наявності повторності кримінальних правопорушень.
5. Види сукупності кримінальних правопорушень .
6. У чому полягає відмінність сукупності кримінальних правопорушень від повторності кримінальних правопорушень?
7. Особливості кваліфікації за наявності сукупності кримінальних правопорушень.
8. Поняття та види рецидиву кримінальних правопорушень.
9. У чому полягає відмінність рецидиву від повторності кримінальних правопорушень?
10. Вплив рецидиву кримінальних правопорушень на кримінально-правову кваліфікацію.
11. Ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні.
12. Перерахуйте об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті.
13. При вчиненні яких кримінальних правопорушень співучасть виключається?
14. Кваліфікація діяння виконавця та співвиконавця кримінального правопорушення.
15. Кваліфікація опосередкованого виконавства.
16. Кваліфікація діяння організатора кримінального правопорушення.
17. Кваліфікація діяння підбурювача до кримінального правопорушення.
18. Кваліфікація діяння пособника у вчиненні кримінального правопорушення.
19. У чому полягає відмінність різних форм співучасті?
20. Особливості кваліфікації за наявності різних форм співучасті.
21. Що таке провокація кримінального правопорушення і чим вона відрізняється від співучасті?
22. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ексцесі виконавця.
23. Кваліфікація дій інших співучасників при добровільній відмові виконавця.
24. Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.
25. Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення.

Тема 6. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя особи. Момент початку життя та кінцевий момент життя. Біологічна та клінічна смерті. Види вбивств.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. Поняття та види тілесних ушкоджень. Визначення ступеню тяжкості тілесних ушкоджень. Відмежування кримінальних правопорушень проти здоров'я, в яких обов'язковою ознакою є наслідок у вигляді смерті людини, від вбивств.

Кваліфікація інших кримінальних правопорушень, що заподіюють шкоду життю або здоров'ю особи. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Відмінність від залишення в небезпеці.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. З якого моменту відбувається кримінально-правова охорона життя особи?
2. Як визначається умисне вбивство у Кримінальному кодексі України?
3. Види вбивств.
4. Особливості кваліфікації вбивства за наявності кваліфікуючих ознак.
5. Кваліфікація привілейованих видів вбивств.
6. Які існують види тілесних ушкоджень та критерії їх відмежування?
7. НПА, якими необхідно керуватися при встановленні ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.
8. У чому полягає особливість тяжких тілесних ушкоджень?
9. Особливості відмежування вбивств від кримінальних правопорушень, обов'язковою ознакою яких є наслідки у виді заподіяння смерті.
10. За якими ознаками вчинене кваліфікується як умисне тяжке тілесне ушкодження?
11. У чому відмінність умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження від умисного легкого тілесного ушкодження?
12. У чому полягає відмінність тілесних ушкоджень від побоїв та мордувань?
13. Особливості кваліфікації інших кримінальних правопорушень, що завдають шкоди життю або здоров'ю людини.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на виявлення ознак об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи; виявлення ознак суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи; визначення формули кваліфікації з урахуванням

обставин вчинених кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Тема 7. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (статевих кримінальних правопорушень). Поняття добровільної згоди. Поняття зґвалтування. Поняття сексуального насильства. Кваліфікуючі ознаки зґвалтування та сексуального насильства.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Визначити поняття «статева свобода» та «статева недоторканість». Чим вони відрізняються?
2. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
3. Визначити момент закінчення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 152 ККУ.
4. Визначити момент закінчення кримінального правопорушення, передбаченого ст.153 ККУ.
5. Відмінність зґвалтування від сексуального насильства.
6. За якими ознаками відрізняється кримінальне правопорушення, передбачений ст. 154 (Примушування до вступу в статевий зв'язок) ККУ від зґвалтування та сексуального насильства)?
7. Форми об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 154 (Примушування до вступу в статевий зв'язок) ККУ.
8. Чи потрібна додаткова кваліфікація за ст. 129 ККУ в разі погрози вбивством потерпілій особі або іншим особам з метою вчинення насильницького статевого акту?
9. Як потрібно кваліфікувати дії винної особи, яка, вчиняючи зґвалтування, завдала потерпілому середньої тяжкості тілесні ушкодження?
10. Чи може дефлорація становити особливо тяжкі наслідки зґвалтування? Обґрунтувати відповідь.
11. Чи має значення для кваліфікації за ст.ст. 152 і 153 ККУ добровільне знаходження потерпілого або потерпілої в безпорадному стані, викликаному різними обставинами?
12. Кваліфікувати дії дорослої особи, яка добросовісно помилялася щодо віку потерпілого або потерпілої при вчиненні зґвалтування.

13. Кваліфікувати примушування особи до вступу у статевий зв'язок, поєднане з погрозою розголошення відомостей, які ганьблять потерпілого або його близьких родичів.

14. Як слід кваліфікувати примушування особи до вступу у статевий зв'язок, поєднане з погрозою знищення, пошкодження або вилучення майна?

15. У чому полягає розбещення неповнолітніх?

16. За якими ознаками вступ у статевий зв'язок з особою, яка не досягла 16-річного віку, відрізняється від кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 152 та 153 ККУ?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на виявлення ознак об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи; виявлення ознак суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи; визначення формули кваліфікації з урахуванням обставин вчинених кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Тема 8. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності. Поняття чужого майна. Кримінально-правова характеристика крадіжки. Кримінально-правова характеристика грабежу. Відмінність грабежу від крадіжки. Кримінально-правова характеристика розбою. Відмінність розбою від грабежу. Кримінально-правова характеристика вимагання. Відмінність вимагання від розбою. Кримінально-правова характеристика шахрайства.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності, пов'язаних з оборненням майна на користь винного або інших осіб. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності, не пов'язаних з оборненням майна на користь винного або інших осіб.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Які є ознаки предмету кримінальних правопорушень проти власності?
2. Які речі не можуть бути предметом кримінальних правопорушень проти власності?
3. Форми викрадення майна.
4. Із якого моменту крадіжка, грабіж, розбій, вимагання та шахрайство вважаються закінченими?

5. Чим погроза насильством при розбої відрізняється від погрози насильством, що є небезпечним для життя і здоров'я потерпілого, яка застосовується при вимаганні?

6. За якими ознаками шахрайство слід відрізнити від заподіяння майнової шкоди шляхом обману чи зловживання довірою?

7. За якими ознаками вимагання слід відрізнити від насильницького грабежу та розбою?

8. Яких осіб відносять до кола службових?

9. Що слід розуміти під заволодінням майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем?

10. За якими ознаками привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 ККУ) відрізняється від зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ)?

11. Охарактеризувати повторність як кваліфікуючу ознаку певних корисливих кримінальних правопорушень проти власності, пов'язаних із обертанням чужого майна на користь винного або інших осіб.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на виявлення ознак суб'єктивної та об'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти власності; визначення формули кваліфікації з урахуванням обставин вчинених кримінальних правопорушень проти власності.

Тема 9. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадської (публічної) безпеки

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень проти громадської (публічної) безпеки.

Кваліфікація кримінальних правопорушень , пов'язаних із створенням та існуванням злочинних об'єднань. Ознаки злочинної організації. Ознаки банди.

Кваліфікація терористичних кримінальних правопорушень .

Кваліфікація кримінальних правопорушень , пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю, боєприпасами, вибуховими чи радіоактивними матеріалами. Кваліфікація кримінальних правопорушень , учинених шляхом вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки холодної зброї. Відмежування кримінальних правопорушень , передбачених ст. 263 ККУ, від правопорушень, передбачених ст.ст. 190-195 КУпАП.

Кваліфікація кримінальних правопорушень , що порушують правила, які забезпечують громадську (публічну) безпеку.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке громадська безпека?

2. У чому полягає відмінність кримінальних правопорушень проти громадської (публічної) безпеки від кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи?
3. Створення яких видів злочинних об'єднань криміналізоване в Україні?
4. Як необхідно кваліфікувати надання допомоги різним злочинним об'єднанням?
5. З якого моменту злочинне об'єднання вважається створеним?
6. З якого моменту терористичний акт є закінченим кримінальним правопорушенням?
7. У чому полягає відмінність терористичного акту у формі погрози вчинення певних дій від заздалегідь неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян?
8. У чому полягає фінансування тероризму?
9. Чим сприяння вчиненню терористичного акту відрізняється від співучасті у його вчиненні?
10. Які ознаки притаманні зброї як предмету кримінальних правопорушень проти громадської безпеки?
11. Які незаконні дії із зброєю тягнуть за собою кримінальну відповідальність?
12. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, учинених шляхом вибуху чи іншим загально небезпечним способом.

Тема 10. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Пошкодження шляхів сполучення і ТЗ. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожньої з руху. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Порушення чинних на транспорті правил.

Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Види транспорту, що охороняються за кримінальним законодавством України.

2. ТЗ як предмет кримінальних правопорушень проти безпеки руху або експлуатації транспорту.

3. Особливості визначення предмета кримінального правопорушення при кваліфікації кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

4. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

5. Наслідки, притаманні кримінальним правопорушенням проти безпеки руху або експлуатації транспорту.

6. Об'єктивна сторона ст. 286 (Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами) ККУ.

7. Особливості суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень проти безпеки руху або експлуатації транспорту.

8. Хто може бути суб'єктом складу кримінального правопорушення, передбаченого статтею 286 ККУ?

9. Чи впливає на кваліфікацію місце вчинення кримінального правопорушення проти безпеки руху або експлуатації транспорту?

10. За якими ознаками незаконне заволодіння транспортним засобом відрізняється від крадіжки чи розбою?

11. Особливості об'єктивної сторони випуску в експлуатацію технічно несправних ТЗ або інше порушення їх експлуатації (ст. 287 ККУ).

12. Суб'єкт випуску в експлуатацію технічно несправних ТЗ або інше порушення їх експлуатації (ст. 287 ККУ).

13. Хто може бути суб'єктом складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 291 ККУ?

14. Чим порушення правил експлуатації за ст. 286 ККУ відрізняється від тих самих дій, передбачених ст. 287 ККУ?

15. Як необхідно кваліфікувати умисне заподіяння шкоди життю або здоров'ю особи при порушенні правил безпеки руху або експлуатації транспорту?

16. Що таке незаконне заволодіння ТЗ?

Тема 11. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського (публічного) порядку та моральності

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Групове порушення громадського (публічного) порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському (публічному) порядку. Хуліганство.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та

дискримінацію. Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Сутенерство або втягнення особи у заняття проституцією.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке громадський (публічний) порядок і які є види кримінальних правопорушень проти нього?
2. Чим групове порушення громадського (публічного) порядку відрізняється від масових заворушень?
3. У чому полягає відмінність групового хуліганства від масових заворушень та групового порушення громадського (публічного) порядку?
4. Хто може бути суб'єктом кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 293 та 294 КК України?
5. З якого моменту хуліганство є закінченим кримінальне правопорушенням?
6. Особливості кваліфікації хуліганства.
7. Яке насильство при хуліганстві потребує додаткової кваліфікації?
8. Види кримінальних правопорушень у сфері суспільної моралі.
9. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень у сфері суспільної моралі.
10. Чим наруга над могилою відрізняється від хуліганства та крадіжки?
11. Як слід відмежовувати ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію, від ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів?
12. Особливості визначення суб'єкта сутенерства.
13. Як відмежовувати створення або утримання місць розпусти і звідництво від сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією?
14. Особливості кваліфікації сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією.
15. Особливості кваліфікації ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів при встановленні відповідного предмету кримінальних правопорушень.

Тема 12. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин,

їх аналогів або прекурсорів. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів без мети збуту. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Кваліфікація інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Предмет кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.
2. Яке значення має мета вчинення незаконних дій з наркотичними засобами та психотропними речовинами?
3. У чому полягають незаконні дії з наркотичними засобами та психотропними речовинами, вчинені із залученням неповнолітнього або малолітнього або щодо такої категорії осіб?
4. За якими ознаками складу кримінального правопорушення посів або вирощування снотворного маку або конопель як кримінальне правопорушення відмежовується від адміністративного правопорушення?
5. Яким є зміст злочинного діяння у вигляді незаконного введення в організм наркотичних засобів та психотропних речовин?
6. Що таке особливо небезпечні наркотичні засоби?
7. Що таке психотропні речовини?
8. Що таке прекурсори?
9. Ознаки, якими характеризуються одурманюючі засоби як предмет злочинних діянь.
10. Чим одурманюючі та сильнодіючі речовини відрізняються від наркотичних або психотропних?
11. У чому особливість місця та обстановки вчинення незаконного публічного вживання наркотичних засобів і яке їх значення для кваліфікації вчиненого діяння?
12. Охарактеризувати фальсифіковані лікарські засоби як предмет кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

13. У чому відмінність кримінальних правопорушень, які полягають у незаконних діях з наркотичними або психотропними речовинами, від відповідних адміністративних правопорушень?

14. Які дії з наркотичними засобами або психотропними речовинами тягнуть за собою кримінальну відповідальність?

15. Що відноситься до сильнодіючих наркотичних або психотропних речовин?

16. Предмет незаконного посіву снотворного маку або конопель.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на виявлення ознак об'єктивної сторони кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення; виявлення ознак суб'єктивної сторони кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення; визначення формули кваліфікації з урахуванням обставин вчинених кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Тема 13. Кваліфікація кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених на ґрунті ненависті. Специфіка розслідування порушень рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Визначення спеціальних складів кримінальних правопорушень у ККУ з ознаками ненависті.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке нетерпимість?
2. Розкрийте специфіку розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на ґрунті ненависті.
3. Форми ненависті та способи їх вираження.
4. Специфіка розслідування порушень рівноправності громадян залежно від їх расової належності.
5. Специфіка розслідування порушень рівноправності громадян залежно від їх національної належності.
6. Специфіка розслідування порушень рівноправності громадян залежно від їх релігійних переконань.

7. Специфіка розслідування порушень рівноправності громадян з ознаками інвалідності.

8. Кваліфікація ознак ненависті як обставин, які обтяжують покарання.

Тема 14. Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері використання ЕОМ.

Несанкціоноване втручання в роботу ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в ЕОМ (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в ЕОМ (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї.

Перешкоджання роботі ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Об'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ст. 361^і КК України.

2. Чи співпадають за змістом поняття «комп'ютерний вірус» та «шкідлива комп'ютерна програма»?

3. Чим, крім предмета, відрізняються поняття «розповсюдження шкідливої програми» та «розповсюдження комп'ютерної програми» (ст. 176ККУ)?

4. У чому полягає різниця таких дій, як «збут» та «розповсюдження»?

5. Чи можлива відповідальність за необережне розповсюдження комп'ютерних вірусів?

6. Чим копіювання комп'ютерної інформації відрізняється від її перехоплення?

7. Особа, що має право доступу до комп'ютерної інформації, як суб'єкт кримінального правопорушення.

8. Чим порядок захисту комп'ютерної інформації відрізняється від правил її захисту?

9. Специфічні риси суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 363 ККУ.

10. Як розмежувати склади кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 362 та 363 ККУ, від перевищення або зловживання владою чи службовим становищем та службової недбалості?

11. Чим порушення правил експлуатації ЕОМ, автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку відрізняється від порушення порядку захисту та порушення правил захисту інформації, яка в них оброблюється?

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text/>

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

4. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.

5. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. Сухонос В.В. 2023. 375 с.

6. Вереша Р.В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина. Навчальний посібник. Київ : Алерта, 2022. 612 с.

7. Кримінальне право. Загальна частина (у таблицях і схемах) : навчальний посібник / О. С. Бондаренко, М. О. Думчиков. Суми : Сумський державний університет, 2022. 114 с.

8. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П., Бабій А.Ю. Чернівці, 2022. 319 с.

9. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ "Видавництво "Університетська книга", 2020. 672 с.

10. Хавронюк М. І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. Київ : ВД «Дакор», 2020. 266 с.

11. Конопельський В. Я., Плужнік О. І., Резніченко Г. С. Основи кримінального права : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2021. 302 с.

2.3. НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ. ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ ТА ЇХ АНАЛОГИ. ОЗНАКИ НАРКОТИЧНОГО СП'ЯНІННЯ

(за навчальним планом табірних зборів)

2.4. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 1. Поняття, суть, завдання та стадії кримінального провадження

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття, суть та значення кримінального процесу. Завдання кримінального провадження. Джерела кримінального процесуального права України. Дія кримінального процесуального закону в часі, просторі та за колом осіб.

Стадії кримінального процесу: поняття та їх особливості. Поняття та види кримінальних процесуальних актів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке кримінальне провадження?
2. Які завдання кримінального провадження передбачені КПКУ?
3. Основні джерела кримінального процесуального права.
4. У чому полягає суть дії КПКУ в часі, просторі, за колом осіб?
5. Яка особливість досудового розслідування як стадії кримінального провадження?
6. Хто є учасниками стадії судового розгляду?
7. Який термін подачі апеляційної скарги на вирок суду, ухвалу суду та ухвалу слідчого судді?
8. У чому полягає відмінність між обвинувальним актом та вирокком?
9. Якими кримінальними процесуальними актами закінчується стадія досудового розслідування?

Тема 2. Учасники кримінального провадження

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття і класифікація суб'єктів кримінального провадження, сторони кримінального провадження. Суд (суддя), слідчий суддя, присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Суб'єкти кримінального провадження зі сторони обвинувачення: прокурор, органи досудового розслідування, оперативні підрозділи.

Суб'єкти кримінального провадження зі сторони захисту: підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений, їхні захисники й законні представники та їх процесуальне становище.

Потерпілий та його представники у кримінальному провадженні. Інші учасники кримінального провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які сторони кримінального провадження передбачені КПКУ?
2. Хто відноситься до сторони кримінального провадження з боку обвинувачення?
3. Хто відноситься до сторони кримінального провадження з боку захисту?
4. У чому відмінність повноважень судді та слідчого судді?
5. У яких випадках кримінальне провадження в суді першої інстанції здійснюється колегіально судом?
6. Які органи відповідно до КПКУ уповноважені здійснювати досудове розслідування?
7. Хто згідно з КПКУ визнається підозрюваним?
8. У яких випадках участь захисника у кримінальному провадженні є обов'язковою?
9. У чому полягає відмінність між заявником, потерпілим та цивільним позивачем?
10. Хто не може бути допитаний як свідок у кримінальному провадженні?
11. У чому полягає відмінність між спеціалістом та експертом у кримінальному провадженні?

Тема 3. Докази і доказування у кримінальному провадженні

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття доказів, належність та допустимість доказів. Джерела доказів: показання, речові докази, документи, висновок експерта. Процес доказування: збирання, перевірка та оцінка доказів. Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які докази визнаються допустимими?
2. Процесуальні джерела доказів.
3. Що відноситься до документів як процесуального джерела доказів?
4. У чому полягає сутність процесу доказування у кримінальному провадженні?
5. У чому відмінність між перевіркою та оцінкою доказів?
6. Які обставини підлягають доказуванню у кримінальному провадженні?
7. У чому відмінність між показаннями підозрюваного (обвинуваченого) та свідка?
8. Що відноситься до речових доказів?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо збирання, перевірки та оцінки доказів.

Тема 4. Заходи забезпечення кримінального провадження

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, значення і мета заходів забезпечення кримінального провадження. Підстави та правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Види заходів забезпечення кримінального провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які види заходів забезпечення кримінального провадження передбачені КПКУ?
2. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
3. У чому полягає суть приводу в порядку кримінального процесуального законодавства?
4. До кого із суб'єктів кримінального провадження може бути застосовано привід?
5. До якої категорії осіб та за які порушення може бути застосоване грошове стягнення як захід забезпечення кримінального провадження?
6. Підстави для застосування відсторонення від посади як захід забезпечення кримінального провадження.
7. Яке майно може бути тимчасово вилучене в порядку кримінального процесуального законодавства?
8. Під час проведення яких слідчих (розшукових) дій найчастіше відбувається тимчасове вилучення майна?
9. Який термін подачі до суду клопотання про арешт майна після його тимчасового вилучення?
10. У який строк судом має бути розглянуте клопотання про обмеження в користуванні спеціальним правом?
11. Який термін дії ухвали суду про тимчасовий доступ до речей та документів?
12. До яких речей і документів заборонено доступ у порядку, визначеному КПКУ?

Тема 5. Запобіжні заходи. Затримання особи в порядку кримінального процесуального законодавства

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та види запобіжних заходів. Мета, підстави застосування запобіжних заходів. Порядок обрання, зміни та скасування запобіжних заходів. Поняття, мета і підстави затримання особи в порядку кримінального процесуального законодавства. Момент затримання. Порядок доставлення затриманої особи до органу досудового розслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Запобіжні заходи: поняття, види.
2. Якою є мета застосування запобіжних заходів?
3. Підстави застосування запобіжних заходів.
4. У чому полягає суть особистого зобов'язання як запобіжного заходу?
5. У чому відмінність запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою від домашнього арешту?
6. На який строк обирається запобіжний захід у вигляді тримання під вартою?
7. У чому відмінність запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання від особистої поруки?
8. Хто може бути поручителем під час застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки?
9. До кого застосовується запобіжний захід у вигляді домашнього арешту?
10. З якого моменту обчислюється строк тримання під вартою?
11. Які права підозрюваного або обвинуваченого зобов'язаний роз'яснити слідчий суддя або суд при розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу?
12. У яких випадках затримання правомірне без ухвали слідчого судді або суду?
13. У який строк затримана на підставі ухвали слідчого судді або суду особа має бути доставлена до слідчого судді або суду?
14. З якого моменту особа є затриманою?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо алгоритму дій поліцейського: у разі виявлення особи, відносно якої винесено ухвалу слідчого судді, суду про затримання з метою приводу; при затриманні особи, що вчинила або здійснює замах на вчинення кримінального правопорушення, безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється у його вчиненні.

Тема 6. Загальні положення досудового розслідування

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство як форми досудового

розслідування. Початок та місце проведення досудового розслідування. Строки досудового розслідування (дівнання і досудового слівства). Закінчення досудового розслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

- 1.3 якого моменту починається досудове розслідування?
2. Які слідчі (розшукові) дії можна проводити до внесення відомостей до ЄРДР?
3. У чому відмінність дівнання від досудового слівства?
4. Які строки досудового розслідування?
5. Який строк проведення дівнання?
6. Які слідчі (розшукові) дії можна проводити під час дівнання?
7. Які запобіжні заходи не можуть бути застосовані до особи під час проведення дівнання?
8. Форми закінчення досудового розслідування.

Тема 7. Провадження слідчих (розшукових) дій. Повідомлення про підозру. Підготовче провадження і судовий розгляд

Лекція – 6 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, види слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій. Порядок та особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, види, підстави проведення. Загальні положення Закону України “Про оперативно-розшукову діяльність”. Фіксація ходу і результатів проведення слідчих (розшукових) дій. Повідомлення про підозру. Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз’яснення. Поняття, сутність і значення підготовчого судового провадження. Порядок, строки та прийняті рішення за результатами підготовчого судового провадження. Загальні положення судового розгляду. Процедура судового розгляду. Судові рішення у кримінальному провадженні та їх види.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому полягає сутність підготовчого судового провадження?
2. Строки підготовчого судового провадження.
3. Які питання з’ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні?
4. Які рішення приймаються за результатами підготовчого судового провадження?

5. Судовий розгляд: сутність, види, етапи.
6. Види судових рішень.
7. Які питання вирішуються судом при постановленні вироку?
8. З яких частин складається ухвала?
9. З яких частин складається вирок?
10. Слідчі (розшукові) дії: поняття, види.
11. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.
12. Які слідчі (розшукові) дії проводяться за обов'язковою участю понятих?
13. У чому відмінність освідування особи від пред'явлення особи для впізнання?
14. Скільки часу максимально на добу може тривати допит свідка?
15. З якою метою проводиться обшук?
16. Який термін дії ухвали слідчого судді або суду на проведення обшуку?
17. Які підстави проведення одночасного допиту двох або більше раніше допитаних осіб?
18. Назвіть обов'язкові випадки проведення експертиз.
19. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
20. Хто уповноважений проводити негласні слідчі (розшукові) дії?
21. У яких випадках дозволяється проведення негласних слідчих (розшукових) дій до постановлення ухвали слідчого судді?
22. Яким чином фіксується хід і результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій?
23. У яких формах здійснюється контроль за вчиненням кримінального правопорушення?
24. Хто уповноважений приймати рішення про контроль за вчиненням кримінального правопорушення?
25. У яких випадках здійснюється повідомлення про підозру?
26. З якого моменту особа набуває статусу підозрюваного?
27. Хто уповноважений складати повідомлення про підозру?
28. У чому полягає сутність підготовчого судового провадження?
29. Строки підготовчого судового провадження.
30. Які питання з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні?
31. Які рішення приймаються за результатами підготовчого судового провадження?
32. Судовий розгляд: сутність, види, етапи.
33. Види судових рішень.
34. Які питання вирішуються судом при постановленні вироку?
35. З яких частин складається ухвала?
36. З яких частин складається вирок?

План практичного заняття (навчальні питання):

Розв'язання практичних завдань: складання рапорту та/або відібрання пояснень від учасників події про обставини кримінального правопорушення,

проведення огляду місця події (ст. 237 КПКУ) та порядок залучення до нього понятих та інших учасників.

Тема 8. Особливі порядки кримінального провадження

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх зміст та порядок укладання.

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення, його початок та наслідки відмови потерпілого від обвинувачення у цьому провадженні.

Особливості кримінального провадження щодо неповнолітніх.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які існують види угод у кримінальному процесі?
2. У чому полягає зміст угоди про примирення?
3. У чому полягає зміст угоди про визнання винуватості?
4. Які особливості порядку судового провадження на підставі угоди?
5. Наслідки укладення та затвердження угоди.
6. Які обставини підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх?
7. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру.
8. На підставі чого може бути розпочате кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення?
9. Яким наслідком є відмова потерпілого від обвинувачення у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення?

Тема 9. Взаємодія органів та підрозділів поліції в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Організація взаємодії органів та підрозділів поліції при надходженні до підрозділу поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та порядок реагування на них.

Створення та організація роботи СОГ для досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Виконання працівниками оперативного підрозділу доручень слідчих про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Участь інших органів та підрозділів поліції у виявленні, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Які основні принципи взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами і підрозділами поліції?
2. У чому полягає суть ініціативного рапорту поліцейського?
3. Хто є відповідальними за організацію своєчасного направлення на місце події СОГ?
4. Що включають у себе першочергові заходи та невідкладні слідчі (розшукові) дії при надходженні заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення?
5. Для розслідування яких кримінальних правопорушень створюються СОГ?
6. Хто є керівником СОГ?
7. На підставі якого документа працівники оперативних підрозділів уповноважені проводити слідчі (розшукові) дії?
8. Чиїми повноваженнями користується працівник оперативного підрозділу під час виконання доручення слідчого?

2.4.1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

(навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.4. «Основи кримінального процесу»)

Тема 1. Загальна характеристика організаційно-правових засад діяльності органів досудового розслідування

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та правова основа діяльності органів досудового розслідування. Основні засади діяльності органів досудового розслідування. Система, структура та завдання органів досудового розслідування. Основні функції органів досудового розслідування.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Яка система органів досудового розслідування в Україні?
2. Як ви розумієте поняття «засади діяльності органів досудової о розслідування»?
3. Види конституційних засад у діяльності органів досудового розслідування.
4. Розкрийте сутність принципу верховенства права.
5. Який зміст принципу публічності?
6. Чи закріплена в законі засада презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини?
7. З якого моменту розпочинається досудове розслідування?

- 8.Форми досудового розслідування: спільне та відмінне.
- 9.Завдання органів досудового розслідування.
- 10.Функції органів досудового розслідування.

Тема 2. Повноваження керівників слідчих підрозділів та слідчих

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Повноваження керівника слідчого підрозділу.

Порядок призначення слідчих на посаду, їх переміщення і звільнення з посади. Статус слідчого, права та обов'язки. Самостійність процесуальної діяльності слідчого. Слідчий слідчого підрозділу Національної поліції України, його повноваження відповідно до КПКУ та інших НПА. Фахові та моральні якості слідчого. Обов'язок слідчого роз'яснювати особам, які беруть участь у провадженнях, їх права та забезпечувати можливості реалізації цих прав. Дотримання слідчим загальноприйнятих норм етикету та правових і моральних норм ведення протоколу допиту. Відповідальність слідчого. Недопущення безпідставного закриття кримінальних проваджень. Забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування. Загальні порушення, що допускаються слідчими під час закриття кримінальних проваджень (неповнота проведеного досудового слідства, невірна кваліфікація кримінального правопорушення тощо). Обов'язковість виконання вимог слідчого. Відповідальність за неповагу до слідчого та незаконне втручання в його діяльність. Діяльність органів досудового розслідування і забезпечення прав людини (з урахуванням практики Європейського суду з прав людини). Правовий статус помічника слідчого.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Назвіть повноваження слідчого відповідно до КПКУ та інших НПА.
2. Які якості слідчого відносяться до фахових?
3. Які якості слідчого відносяться до моральних?
4. Що включає дотримання слідчим загальноприйнятих норм етикету та правових і моральних норм ведення протоколу допиту?
5. Що означає швидке, повне та неупереджене досудове розслідування?
6. Які загальні порушення допускаються слідчими під час закритої кримінальних проваджень?
7. Яка відповідальність наступає за неповагу до слідчого та незаконне втручання в його діяльність?
8. Назвіть обов'язки слідчого відповідно до КПКУ.
9. Назвіть права слідчого відповідно до КПКУ.
10. Порядок призначення слідчих на посаду.
11. Назвіть повноваження керівника слідчого підрозділу.
12. Назвіть повноваження помічника слідчого.

Тема 3. Організація службової діяльності слідчого

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Порядок прийняття слідчим заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення (у частині кваліфікації).

Недопущення укриття заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення. Персональна відповідальність слідчого за прийняті ним процесуальні рішення.

Здійснення оперативного інформування, порядок направлення спецповідомлень про тяжкі, особливо тяжкі та резонансні кримінальні правопорушення.

Типові форми спецповідомлень та довідок по кримінальному провадженню.

Планування роботи слідчим: планування роботи в цілому; планування роботи по декількох кримінальних провадженнях; планування проведення окремих процесуальних дій.

Діяльність слідчого в групах. Організація роботи та контроль за діяльністю слідчих груп. Відрядження членів слідчих груп. Організація проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій на території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу досудового розслідування.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що означає недопущення укриття заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення?
2. Порядок прийняття усної заяви.
3. Який порядок направлення спецповідомлень про тяжкі, особливо тяжкі та резонансні кримінальні правопорушення?
4. Що таке планування роботи слідчим?
5. Порядок планування слідчим своєї роботи.
6. Порядок створення групи слідчих.
7. Організація роботи в групі слідчих.
8. Порядок проведення слідчих дій на іншій території, яка знаходиться під юрисдикцією іншого органу досудового розслідування.

План практичного заняття (навчальні питання):

Відпрацювання складання процесуальних документів: протоколів усної заяви від осіб, потерпілих від кримінальних правопорушень проти власності, спричинення тілесних ушкоджень. Складання спецповідомлень за фактом розбійного нападу, дитини, яка зникла безвісти, вбивства.

Тема 4. Порядок обліку та руху кримінальних проваджень

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Порядок обліку та руху кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні слідчого.

Порядок обліку та руху кримінальних проваджень, у яких досудове розслідування зупинено або прийнято рішення про його закриття.

Порядок зберігання кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні, а також досудове розслідування в яких зупинено.

Інвентаризація кримінальних проваджень.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Яким КОПА регламентується порядок обліку та руху кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні?

2. Яким чином кримінальні провадження відсилаються за межі органу досудового розслідування?

3. У яких випадках здійснюється витребування кримінальних проваджень до Головного слідчого управління?

4. Яким чином зберігаються кримінальні провадження, в яких зупинено досудове розслідування?

5. Яким чином зберігаються кримінальні провадження, в яких закрито досудове розслідування?

6. Особливості обладнання архіву, де зберігаються кримінальні провадження.

7. Яким чином і ким видається кримінальне провадження з архіву?

8. З якою метою проводиться інвентаризація кримінальних проваджень?

9. В яких випадках призначається позачергова інвентаризація?

10. Яким чином здійснюється облік кримінальних проваджень під час досудового розслідування?

2.4.2. РОБОТА СЛІДЧОГО З ЄРДР

(навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.4. «Основи кримінального процесу»)

Тема 1. Основні засади ведення ЄРДР. Порядок формування ЄРДР

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення ведення ЄРДР. Поняття реєстру та його мета. Реєстратор, держатель, адміністратор та користувачі реєстру, їх права та обов'язки.

Порядок і строки внесення відомостей до ЄРДР (робота з довідниками).

Долучення файлів (копій постанов про закриття та зупинення кримінального провадження в форматі .JPG або .PDF) до кримінального провадження в інформаційній системі ЄРДР.

Початок формування відомостей. Облік кримінальних проваджень. Окремі особливості внесення відомостей про рух кримінальних проваджень.

Облік наслідків досудового розслідування кримінальних правопорушень, результатів відшкодування матеріальних збитків та вилучення предметів злочинної діяльності.

Облік осіб, які вчинили кримінальне правопорушення та які підозрюються у їх вчиненні.

Особливості обліку відомостей про кримінальні правопорушення минулих років та таких, що рахуються в органах досудового розслідування, а також осіб у цих провадженнях.

Редагування відомостей ЄРДР.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке ЄРДР?
2. Хто є держателем ЄРДР, його реєстратором, а хто користувачем?
3. З якого моменту настає факт реєстрації кримінального провадження?
4. З яких реквізитів складається номер кримінального провадження?
5. Чи змінюються реквізити номера кримінального провадження на різних етапах досудового розслідування?
6. Інформація, що вноситься до ЄРДР.
7. Яким чином вносяться відомості до ЄРДР про декілька вчинених кримінальних правопорушень?
8. Яким чином ведеться облік кримінальних проваджень з іноземних держав?
9. Як діє реєстратор при встановленні факту здійснення досудового розслідування стосовно аналогічних правопорушень?
10. НПА, якими слід керуватися при внесенні відомостей до ЄРДР за фактами смерті людей.
11. НПА, якими слід керуватися при внесенні відомостей до ЄРДР за вчинення кримінальних правопорушень на автомобільних дорогах.
12. Алгоритм дій щодо реєстрації кримінальних правопорушень.
13. якого моменту розпочинається формування ЄРДР?
14. Назвіть строк внесення відомостей до ЄРДР.
15. Яким чином вносяться корегування до ЄРДР?
16. Хто має право на отримання витягу з ЄРДР?
17. Хто має право доступу до відомостей, внесених до ЄРДР?
18. Які дії повинен виконати адміністратор у разі втрати або пошкодження реєстратором ЄРДР електронного ключа?
19. Завдання адміністратора ЄРДР.

20. Яким чином адміністратор ЄРДР формує єдину звітність?
21. Що означає «розкрите» кримінальне правопорушення?
22. Що означає «нерозкрите» кримінальне правопорушення?
23. Що означає об'єктивність внесених до ЄРДР даних?
24. НПА, яким регламентується ведення ЄРДР.
25. Хто здійснює контроль та нагляд за внесенням відомостей до ЄРДР?
26. Яка відповідальність передбачена за необ'єктивність унесених відомостей до ЄРДР, утрату, пошкодження носіїв інформації з електронним цифровим підписом та незаконне втручання в роботу ЄРДР?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення порядку та строків внесення відомостей до ЄРДР; суб'єктів роботи з ЄРДР; суб'єктів прийняття і реєстрації заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення.

Тема 2. Доступ та захист відомостей ЄРДР. Звітність. Контроль та нагляд за внесенням відомостей до ЄРДР

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Відпрацювання навичок доступу до відомостей ЄРДР, долучення файлів до матеріалів кримінального провадження в інформаційній системі ЄРДР; прийняття відповідних процесуальних рішень.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

Відпрацювання навичок доступу до відомостей ЄРДР, долучення файлів до матеріалів кримінального провадження в інформаційній системі ЄРДР; прийняття відповідних процесуальних рішень. Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення осіб, які мають право доступу до ЄРДР; порядку захисту відомостей; видів звітності; контролю та нагляду; відповідальності за об'єктивність внесених відомостей до ЄРДР, утрату, пошкодження носіїв інформації з електронним цифровим підписом та незаконне втручання в роботу ЄРДР.

2.4.3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

(навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.4. «Основи кримінального процесу»)

Тема 1. Загальна характеристика кримінального провадження

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Кримінальне процесуальне законодавство України, його чинність у просторі, часі і щодо кола осіб. Поняття кримінального процесу, його завдання та значення.

Стадії кримінального процесу. Поняття і значення кримінального провадження. Форми кримінального провадження. Кримінальні процесуальні норми, їх види, структура й особливості.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Завдання кримінального провадження, передбачені КПК України.
2. Стадії кримінального процесу: сутність, визначення.
3. Основні кримінальні процесуальні функції.
4. Структура КПК України.
5. За яких підстав та в якому порядку здійснюється кримінальне провадження на території України та чи залежить воно від місця вчинення кримінального правопорушення?
6. Дія КПК України в часі.
7. Дія КПК України в просторі.
8. Дія КПК України за колом осіб.
9. Кримінальні процесуальні норми: види, структура й особливості.

Тема 2. Засади кримінального провадження

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, значення і класифікація засад кримінального провадження. Конституційні засади кримінального провадження. Спеціальні засади кримінального провадження та їх характеристика.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке засади кримінального провадження?
2. Засади кримінального провадження, що визнаються конституційними.
3. Засади кримінального провадження, що є спеціальними.
4. У чому полягає засада публічності? У чому її відмінність від засади гласності?
5. У чому полягає засада верховенства права та законності?
6. У чому полягає засада забезпечення права на свободу та особисту недоторканність?
7. Розкрийте зміст засад «недоторканність житла чи іншого володіння особи», «таємниця спілкування».
8. У чому полягає зміст засади змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості?
9. Розкрийте сутність засади «рівність перед законом і судом».

10. Розкрийте зміст засади «презумпція невинуватості у кримінальному процесі».

11. Розкрийте зміст засади «розумні строки».

12. Що означає засада «забезпечення права на захист»?

13. Розкрити зміст засади «публічність, гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами».

14. Розкрити зміст засади «забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності».

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення змісту конституційних та спеціальних засад кримінального провадження.

Тема 3. Учасники кримінального провадження

Лекція – 6 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Поняття і класифікація учасників кримінального провадження. Суд, слідчий суддя, присяжний як учасники кримінального провадження. Сторона обвинувачення. Процесуальний статус прокурора в кримінальному провадженні. Орган досудового розслідування та його керівник. Слідчий органу досудового розслідування. Оперативні підрозділи. Сторона захисту. Підозрюваний, обвинувачений. Виправданий, засуджений. Законний представник підозрюваного, обвинуваченого. Захисник, його обов'язки та порядок залучення. Обов'язкова участь захисника. Відмова від захисника та його заміна. Потерпілий та його представник у кримінальному провадженні. Законний представник потерпілого. Заявник. Цивільний позивач і цивільний відповідач та їхні представники. Свідок, його права та обов'язки. Перекладач. Експерт. Спеціаліст. Представник персоналу органу пробації. Секретар судового засідання. Судовий розпорядник. Інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та процесуальний статус слідчого, керівника органу
2. досудового розслідування.
3. Поняття та процесуальний статус працівника оперативного підрозділу.
4. Поняття та процесуальний статус свідка у кримінальному провадженні.
5. Поняття та процесуальний статус експерта у кримінальному
6. провадженні.
7. Поняття та процесуальний статус спеціаліста у кримінальному провадженні.

8. Які функції здійснює прокурор на різних стадіях кримінального провадження?

9. Повноваження слідчого і керівника органу досудового розслідування.

10. Охарактеризувати осіб, які відіграють допоміжну роль у кримінальному провадженні.

11. Особи, які не підлягають допиту як свідки.

12. Визначення кола осіб, права чи законні інтереси яких можуть обмежуватися під час досудового розслідування.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення процесуальних підстав набуття особою статусу потерпілого, свідка, підозрюваного; повноважень прокурора в кримінальному провадженні, керівника слідчого підрозділу, слідчого органу досудового розслідування, працівників оперативних підрозділів.

Тема 4. Докази і доказування у кримінальному провадженні

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття доказів у кримінальному процесі, їх ознаки. Класифікація доказів. Поняття та характеристика процесу доказування. Обов'язок доказування. Збирання, перевірка, оцінка і використання доказів. Суб'єкти доказування. Предмет і межі доказування. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Поняття та види процесуальних джерел доказів: показання, речові докази, документи, висновок експерта. Показання з чужих слів. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав учасників кримінального провадження.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Способи збирання доказів стороною обвинувачення.
2. Яка відмінність між перевіркою та оцінкою доказів?
3. Хто та яким чином визнає докази недопустимими?
4. Класифікація доказів.
5. Яка відмінність між предметом та межами доказування?
6. Обставини, що підлягають доказуванню.
7. Процесуальні джерела доказів.
8. Юридичні властивості доказів.
9. Які є різновиди показань підозрюваного, обвинуваченого?
10. У чому полягає відмінність між документом як самостійним джерелом доказів та документом - речовим доказом?
11. Визначення висновку експерта.
12. Зміст висновку експерта.

13. Який є порядок зберігання речових доказів?
14. Чи є джерелами доказів протоколи допиту свідка, потерпілого, підозрюваного?
15. Критерії недопустимості доказів.
16. Які порушення прав людини й основоположних свобод зумовлюють визнання доказів недопустимими?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на виявлення ознак належності, достовірності, допустимості доказів; обставин, які підлягають доказуванню в кримінальному провадженні.

Тема 5. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні. Процесуальні витрати

Лекція – 6 год.

Навчальна мета: Поняття та види шкоди, яка підлягає відшкодуванню у кримінальному провадженні.

Поняття, значення, предмет та підстави цивільного позову про відшкодування майнової (моральної) шкоди, завданої кримінальним правопорушенням.

Відшкодування майнової (моральної) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю правоохоронних органів та суду.

Види процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Розподіл та визначення розміру процесуальних витрат. Рішення щодо процесуальних витрат.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Способи відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному провадженні.
2. Які види шкоди підлягають відшкодуванню (компенсації) у кримінальному провадженні?
3. Хто має право на відшкодування шкоди у кримінальному провадженні?
4. Визначення цивільного позову у кримінальному провадженні.
5. Вказати підстави та предмет цивільного позову у кримінальному провадженні.
6. Хто може пред'явити цивільний позов у кримінальному провадженні?
7. У чому переваги розгляду цивільного позову у кримінальному провадженні?
8. Який порядок пред'явлення цивільного позову у кримінальному провадженні?

9. На кого покладено обов'язок доказування виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?

10. Якими процесуальними заходами забезпечується відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням?

11. Які рішення може ухвалити суд щодо цивільного позову, заявленого у кримінальному провадженні?

12. У яких випадках шкода відшкодовується за рахунок державного бюджету України?

13. Підстави і умови відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю.

14. Поняття та види процесуальних витрат.

15. Яким є порядок зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від їх оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат?

16. Яким є процесуальний порядок розподілу процесуальних витрат?

17. Які витрати покладаються на державу?

18. Хто несе витрати, пов'язані з оплатою допомоги захисника?

19. Що входить до витрат, пов'язаних із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження?

20. Що входить до витрат, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів?

21. Чи встановлено граничний розмір витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів?

Тема 6. Процесуальні строки

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття процесуальних строків. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим суддею, судом. Обчислення та додержання процесуальних строків. Поновлення процесуального строку.

Загальні положення та порядок продовження строку досудового розслідування. Клопотання про продовження строку досудового розслідування. Підстави закриття кримінального провадження.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Дати визначення процесуальних строків.
2. Розкрити значення процесуальних строків у кримінальному процесі.
3. Класифікація строків у кримінальному процесі.
4. Який порядок встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим суддею, судом?
5. Який порядок обчислення процесуальних строків годинами, днями, місяцями?
6. У яких випадках процесуальні строки не вважаються пропущеними?

7. Які наслідки порушення процесуальних строків?
8. Який порядок продовження строку досудового розслідування?
9. Які вимоги до клопотання про продовження строку досудового розслідування?
10. Який порядок поновлення процесуальних строків?
11. Які підстави для закриття кримінального провадження?

2.4.4. ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З ІНШИМИ ОРГАНАМИ І ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ РОЗКРИТТІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

(навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.4. «Основи кримінального процесу»)

Тема 1. Загальнотеоретичні основи порядку взаємодії під час досудового розслідування

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття, правові основи взаємодії підрозділів Національної поліції України під час проведення досудового розслідування.

Правові засади та принципи взаємодії слідчого під час досудового розслідування. Умови, форми та межі взаємодії.

Взаємодія слідчого з органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Доручення слідчого. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених членами організованих груп та злочинних організацій. Взаємодія з АРМА. Взаємодія з центрами надання безоплатної вторинної правової допомоги при затриманні осіб. Взаємодія слідчого з потерпілим. Взаємодія із закладами охорони здоров'я та органами прокуратури при встановленні факту смерті.

Проблеми взаємодії суб'єктів досудового розслідування.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Взаємодія слідчих з іншими підрозділами НПУ: поняття, цілі та завдання.
2. Правові засади взаємодії слідчих з іншими підрозділами НПУ.
3. Принципи взаємодії.
4. Форми та види взаємодії.
5. Тактичні засоби взаємодії.
6. Проблеми, що виникають під час взаємодії суб'єктів досудового розслідування.

Тема 2. Організація взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Організація взаємодії при надходженні до поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та реагуванні на них.

Організація взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування.

Створення СОГ та організація її роботи під час досудового розслідування кримінальних правопорушень

Надання слідчим доручень про проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Особливості взаємодії при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Порядок взаємодії при надходженні до поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення.

2. Порядок взаємодії при направленні оперативним підрозділом матеріалів за результатами оперативно-розшукової діяльності до органу досудового розслідування.

3. Порядок створення СОГ та організація її роботи під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.

4. Порядок надання доручень слідчими працівникам оперативних підрозділів.

5. Взаємодія при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій та виконанні заходів забезпечення кримінального провадження.

6. Порядок взаємодії при зупиненні досудового розслідування.

7. Порядок взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості особи.

8. Порядок взаємодії при розслідуванні дорожньо-транспортних пригод.

9. Порядок взаємодії при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

10. Порядок взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності.

11. Порядок взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених членами організованих груп та злочинних організацій.

12. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень за фактами повідомлення про загрозу безпеці людей, знищення чи пошкодження об'єктів власності, про незаконне поводження зі зброєю, боєприпасами, вибуховими речовинами.

13. Особливості організації взаємодії при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (кіберзлочинів).

14. Організація взаємодії на стадії судового розгляду кримінальних проваджень.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо правових засад взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України; визначення підрозділів НПУ та інших державних органів, взаємодія з якими доцільна (необхідна) під час досудового розслідування.

2.4.5. РОБОТА ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ З РЕЧОВИМИ ДОКАЗАМИ

(навчальні предмети, які об'єднуються навчальним предметом 2.4. «Основи кримінального процесу»)

Тема 1. Загальна характеристика роботи органів досудового розслідування з речовими доказами

Лекція – 6 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Види речових доказів. Документальні докази та їхні реквізити. Особливості виявлення, фіксації, огляду, вилучення, упакування та транспортування речових доказів. Правила поводження з речовими доказами. Приймання, облік і зберігання речових доказів у кримінальних провадженнях.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Документ: поняття, види, реквізити.
2. Правила поводження з документами - речовими доказами.
3. Особливості виявлення, фіксації та огляду документів.
4. Опис документа, його особливості.
5. Вилучення, упакування та транспортування документів та інших речових доказів.
6. Правила поводження з речовими доказами.
7. Особливості поводження з пошкодженими документами.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо встановлення ознак речових доказів; процесуального порядку їхнього вилучення; умов, при яких предмети (документи) визнаються речовими доказами; визначення питань, що можуть бути поставлені експерту щодо дослідження речових доказів.

Тема 2. Особливості роботи органів досудового розслідування з речовими доказами

Лекція – 6 год.

Навчальна мета: Методи виявлення слідів біологічного походження. Особливості їхньої фіксації та способи вилучення. Зберігання слідів біологічного походження. Порядок зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, вилучених з незаконного обігу. Порядок зберігання та обліку вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, яка є речовими доказами у кримінальному провадженні.

Організація роботи слідчого з речовими доказами, вартість яких становить більше 200 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Характеристика слідів біологічного походження.
2. Тактика огляду місця події, пов'язана з наявністю слідів біологічного походження.
3. Методи та способи виявлення слідів біологічного походження.
4. Способи вилучення слідів біологічного походження. їх зберігання.
5. Порядок зберігання наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, вилучених з незаконного обігу.
6. Порядок зберігання та обліку вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, яка є речовими доказами у кримінальному провадженні.
7. Організація роботи слідчого з речовими доказами вартість яких становить понад 200 розмірів прожиткового мінімумів для працездатних осіб.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 р. № [4651-VI](#).
2. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: закон України від 23. 12. 1993 р. № 3782-XII.
3. Про Національну поліцію : закон України від 02. 07. 2015 р. № 580-VIII.
4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ МВС України від 07.07.2017 р. № 575.

5. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06. 07. 2017 р. № 570.

6. Про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : наказ МВС України від 20. 05. 2020 р. № 405.

7. Про затвердження Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні» : наказ Генеральної Прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

8. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: Наказ Генерального Прокурора України від 30.06.2020 № 298 URL:: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

9. Про затвердження Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису : наказ МВС України від 18.12.2018 р. № 1026.

10. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: Наказ МВС України від 08.02.2019 р. № 100.

11. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020р. №357.

12. Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до зовніш. незалежн. оцінювання / О. В. Капліна [та ін.] . – Харків : Право, 2019. – 208 с.

13. Смоков С.М., А.В. Холостенко, Д.В. Лісніченко. «Вилучення майна у кримінальному провадженні» : моног. / С.М. Смоков, А.В. Холостенко, Д.В. Лісніченко. – Одеса. – 2020.

14. Тетерятник Г.К. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів: теоретико-методологічні та праксеологічні основи : монографія / Г.К. Тетерятник. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 500с.

2.5. ПРЕВЕНТИВНА (ПРОФІЛАКТИЧНА) ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1. Завдання профілактики, види, принципи та функції превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності. Правове регулювання організації превентивної поліцейської діяльності

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Завдання профілактики, принципи та функції превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності. Правове регулювання

організації превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності. Основні криміногенні чинники, які потребують профілактичного впливу.

Види превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності. Поняття, сутність та зміст загальної та індивідуальної превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності. Особливості здійснення загальної та індивідуальної превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Якими НПА регулюється превентивна (профілактична) діяльність НПУ?
2. Завдання превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності.
3. Принципи превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності.
4. Чи передбачають превентивні поліцейські заходи у встановлених законом випадках застосування певних обмежень прав і свобод людини?
5. Які криміногенні чинники впливають на вчинення особами адміністративних та кримінальних правопорушень?
6. Які превентивні заходи вживаються поліцією при проведенні профілактичної роботи відносно осіб, які вживають наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги або прекурсори?
7. Який порядок застосування превентивних поліцейських заходів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху?
8. Як здійснюється превентивна робота поліції у сфері забезпечення громадської (публічної) безпеки і порядку?
9. Види превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності.
10. Що належить до загальної профілактики правопорушень?
11. Що собою представляє профілактична перевірка?
12. Відносно яких категорій осіб здійснюються заходи індивідуальної превентивної роботи?
13. Методи індивідуальної профілактичної діяльності поліції.
14. У чому полягає профілактична допомога?

Тема 2. Заходи щодо профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень серед дітей

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Фактори, що впливають на рівень правопорушень серед дітей. Діти так званої «групи ризику». Загальна та індивідуальна превентивна (профілактична) поліцейська діяльність серед дітей. Ведення профілактичного обліку дітей підрозділами поліції.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Визначення правового статусу «дитина».
2. Якими НПА регулюється діяльність поліції щодо профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей?
3. Які заходи загальної профілактики адміністративних та кримінальних правопорушень дітей?
4. Чи має право поліцейський доставити дитину до органу поліції?
5. Порядок проведення поліцейським опитування неповнолітнього.
6. З якими органами, установами та особами мають співпрацювати працівники органів (підрозділів) поліції щодо проведення превентивної (профілактичної) роботи з дітьми і підлітками?
7. Які діти відносяться до «групи ризику»?
8. Які категорії дітей підлягають взяттю на профілактичний облік?
9. Які заходи здійснюються щодо встановлення місцезнаходження дитини, яка безвісти зникла?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо виявлення та припинення правопорушень, вчинених дітьми.

Тема 3. Попередження і припинення правопорушень поліцейськими органами (підрозділів) поліції

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Запобігання вчиненню правопорушень працівниками органів (підрозділів) поліції. Методи встановлення поліцейськими довірчих відносин з громадянами з метою отримання інформації, яка сприяє попередженню правопорушень, виявленню осіб, схильних до їх вчинення. Превентивна робота поліції у сфері дозвільної системи: попередження і припинення правопорушень.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Методи встановлення довірливих відносин поліцейських з громадянами з метою отримання інформації, яка сприяє попередженню правопорушень, виявленню осіб, схильних до їх вчинення.
2. Визначте віковий ценз набуття права власності громадянами на відповідні види зброї.
3. Порядок видачі дозволів на придбання зброї і боєприпасів.
4. Правові підстави та вимоги щодо перевірки об'єктів дозвільної системи і власників мисливської зброї.
5. Порядок приймання, обліку, знищення та реалізації вилученої, добровільно зданої чи знайденої зброї.
6. Повноваження НПУ у сфері дозвільної системи.

7. Як відбувається перевірка дотримання дозвільних правил фізичними особами?

Тема 4. Особливості здійснення превентивної (профілактичної) діяльності поліцейського

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Вирішення ситуативних завдань щодо визначення форм і методів проведення превентивних (профілактичних) заходів при попередженні, виявленні та припиненні правопорушень, вчинених дітьми, правопорушень у сферах дозвільної системи, забезпечення безпеки дорожнього руху, громадської (публічної) безпеки і порядку.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Вирішення та обговорення тестових завдань.
2. Взаємодія підрозділів поліції у здійсненні превентивної (профілактичної) діяльності з громадянами, органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими підрозділами Національної поліції, громадськими організаціями.
3. Вирішення ситуативних завдань.

Література:

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show#Text>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>.
5. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2018 № № 2337-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>.
6. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>.
7. Про внесення змін до Закону України "Про основи національного спротиву" щодо надання можливості територіальній обороні виконувати завдання в районах ведення воєнних (бойових) дій : Закон України від 03 травня 2022 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2237-20#n6>.
8. Про правовий режим воєнного стану: Закон України «» від 12.06.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

9. Про утворення військових адміністрацій: Указ Президента України від 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/682022-41405>.

10. Про затвердження Порядку застосування членами добровольчих формувань територіальних громад особистої мисливської зброї, стрілецької зброї, інших видів озброєння та боєприпасів до них під час виконання завдань територіальної оборони: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1448 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1448-2021-%D0%BF#Text>.

11. Про особливості видачі громадянам України дозволу на придбання, зберігання та носіння мисливської зброї та набоїв до неї під час дії воєнного стану: Наказ МВС України від 01.03.2022 року №170 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0273-22#Text>.

12. Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав: Наказ МВС України від 07.03.2022 року №175 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0295-22#Text>.

13. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громади: Наказ МВС України від 28.07.2017 р. № 650.

14. Поліцейська (адміністративна) діяльність: навч. посіб. / О.І. Безпалова та ін.; за заг. ред. О.І. Безпалової. Харків: ХНУВС, 2020. 396 с.

15. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції: навчально-методичний посібник / уклад. / М.В. Корнієнко, А.Г. Пишна, А.А. Десятник. – Одеса, Одеський державний університет внутрішніх справ, 2021. – 236 с.

16. Поліцейська діяльність: навчальний посібник / Р.В. Мукоїда, В.Б. Любчик, А.Г. Пишна, А.І. Берендєєва, Д.С. Афонін / за ред. М.В. Корнієнко. Одеса: ОДУВС, 2021. 252 с.

17. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

2.6. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. БЕЗПЕКА РОБОТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

2.7. ОСНОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ

Тема 1. Система криміналістики. Криміналістичні методи та їх класифікація. Криміналістична ідентифікація: види, форми, об'єкти та суб'єкти. Криміналістична техніка

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Предмет, об'єкти і система криміналістики. Функції та завдання криміналістики. Криміналістичні методи, прийоми і засоби та їх

класифікація. Криміналістична ідентифікація: види, форми, об'єкти та суб'єкти. Загальні та часткові (окремі) ідентифікаційні ознаки. Загальні положення та класифікація криміналістичної техніки.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Об'єкт криміналістики.
2. Для чого криміналістика вивчає злочинну діяльність?
3. Загальні методи пізнання, що використовуються у криміналістиці.
4. Спеціальні методи криміналістики.
5. Що таке криміналістична ідентифікація?
6. Які вимоги висуваються до об'єктів криміналістичної ідентифікації?
7. Форми відображення у криміналістичній ідентифікації.
8. Форми проведення ідентифікації.
9. Об'єкти криміналістичної ідентифікації.
10. Суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
11. Що означають терміни „ознака” та „властивість”?
12. Яка різниця між ідентифікаційним і неідентифікаційним дослідженнями?

Тема 2. Документи, основні види захисту та правила поводження з документами. Криміналістичне дослідження документів. Види підроблення документів та способи їх виявлення

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття документа в криміналістиці. Загальні правила поводження з документами, що є речовими доказами. Зміст і завдання криміналістичного дослідження документів. Види елементів та засобів захисту (технологічний, поліграфічний та фізико-хімічний захист, засоби захисту спеціального паперу - водяні знаки, захисні волокна, нитки тощо, оптично-змінні зображення: голограми, кінограми, спеціальні фарби тощо). Спеціальні способи друку та графічні елементи (захисні сітки, мікротексти, кіп-ефект, гільошні візерунки, наскрізні елементи тощо). Документи, що посвідчують особу та/або відповідне право особи. Документи, що супроводжують ТЗ. Способи підроблення документів.

Правові підстави перевірки документів. Види національних посвідчень водія. Види свідоцтва про реєстрацію ТЗ. Основні види та елементи захисту посвідчень водія та свідоцтв про реєстрацію ТЗ. Міжнародні зразки документів на володіння ТЗ та права керування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Види елементів та засобів захисту документів.

2. Технологічні засоби захисту спеціального паперу.
3. Поліграфічний захист документів.
4. Що відноситься до оптично-змінних зображень?
5. Паспорт громадянина України: види та характерні ознаки.
6. Які характерні ознаки сучасного закордонного паспорту громадянина України з безконтактним електронним носієм?
7. Способи повної та часткової підробки документів.
8. Ознаки підробки документів та методи їх виявлення.
9. Якими НПА регулюється перевірка документів?
10. Які характерні ознаки посвідчень водія?
11. Які характерні ознаки (види та елементи) захисту свідоцтв про реєстрацію?
12. Основні елементи захисту, що проявляються при перевірці документів збільшувальним приладом та УФ-освітлювача.
13. Які способи друку найбільше застосовують при виготовленні зразків посвідчень водія чи свідоцтв про реєстрацію?
14. Який НПА регулює порядок та використання міжнародних зразків документів (посвідчень водія та свідоцтв про реєстрацію)?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо ідентифікації документів з ознаками підроблення.

Тема 3. Криміналістична трасологія. Види та характеристика трасологічних слідів. Особливості дій поліцейського щодо збереження трасологічних слідів

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Криміналістична трасологія. Види та характеристика слідів людини, транспортних засобів, знарядь злочину й інструментів. Механізм слідоутворення. Особливості дій поліцейського щодо збереження трасологічних слідів. Правила поводження з предметами та документами, що є речовими доказами. Криміналістичне дослідження слідів рук та ніг. Виявлення і фіксація слідів рук та ніг.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Види трасологічних слідів, що досліджуються у криміналістиці.
2. Характеристики трасологічних слідів людини.
3. Характеристики трасологічних слідів ТЗ.
4. Метод зіставлення ознак об'єктів.
5. Яку оперативну інформацію можна встановити на місці події за слідами рук?
6. Яку оперативну інформацію можна встановити на місці події за слідами ніг?

7. Визначте механізм слідоутворення.
8. Методи фіксації і збереження слідової інформації.
9. Засоби і методи криміналістичної фотографії.
10. Повноваження поліцейського при збереженні і фіксації слідової інформації.

План практичного заняття (навчальні питання):

Виконання ситуативних завдань, спрямованих на формування навичок збереження слідової інформації; виконання практичних завдань за допомогою засобів і методів криміналістичної фотографії для визначення особливостей фотографування місця події та осіб/об'єктів у разі долучення фотографій до електронного рапорту.

Тема 4. Криміналістичне дослідження вогнепальної і холодної зброї та слідів їх застосування

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Класифікація вогнепальної зброї. Об'єкти балістичного дослідження: зброя, бойові припаси, вибухові речовини, пристрої, сліди пострілу і вибуху. Сліди застосування вогнепальної зброї, механізм їх утворення та збереження слідової інформації. Особливості перевірки вогнепальної зброї та її власників при складанні електронного рапорту. Характеристика холодної зброї: ударно-роздроблювальної; клинкової; замаскованої та комбінованої. Способи виявлення, огляду і вилучення холодної зброї, правила збереження слідів її застосування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Класифікація об'єктів балістичного дослідження.
2. Характеристика і класифікація вогнепальної зброї і боеприпасів до неї?
3. Характеристика слідів дії вогнепальної зброї та їх видів.
4. Механізм утворення слідів застосування вогнепальної зброї.
5. Засоби виявлення, огляду і вилучення холодної зброї.
6. Загальні правила збереження слідової інформації щодо застосування об'єктів балістичного дослідження.
7. Повноваження поліцейських при охороні місця події, де було застосовано вогнепальну зброю.
8. Особливості ідентифікації зброї при перевірці дозволів у її власників.
9. Засоби фіксації слідової інформації при застосуванні будь-яких об'єктів балістичного дослідження.
10. Яка інформація перевіряється щодо зброї та її власників і якими засобами?
11. Алгоритм дій поліцейського при виявленні фактів застосування вогнепальної і холодної зброї та інших об'єктів балістичного дослідження.

Тема 5. Криміналістична ідентифікація людини за ознаками зовнішності

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з загальними положеннями криміналістичної ідентифікації людини за ознаками зовнішності.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо ідентифікації людини за ознаками зовнішності; засобів і методів фіксації зовнішніх ознак людини; опису зовнішності за методом „словесного портрета”.

Література:

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show#Text>.
2. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
5. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 року № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.
6. Криміналістика: підручник: у 2 т. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
7. Криміналістика: підручник: у 2 т. / Волобуєв А.Ф. та ін.; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В.О. Малярової. Харків: МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. Т. 1. 312 с.
8. Криміналістика: підручник: у 2 т. / Волобуєв А.Ф. та ін.; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В.О. Малярової. Харків: МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. Т. 2. 384 с.
9. Криміналістика: підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 3-тє вид., переробл. та допов. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
10. Серафимов О.М. Технологія огляду місця події під час розслідування вбивств/О.М. Серафимов//науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. - 2017. - Вип. 28. - С. 123-126.

3. ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

3.1. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА (ТАКТИКА САМОЗАХИСТУ) (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.2. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.3. ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА (ПЕРЕВІРКА ДОКУМЕНТІВ) (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.4. ДІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО НА МІСЦІ ПОДІЇ

Тема 1. Місце події. Правові підстави проведення огляду місця події. Взаємодія органів та підрозділів Національної поліції на місці події

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Правові підстави проведення огляду місця події. Повноваження, права та обов'язки учасників огляду. Поняття місця подій та місця кримінального правопорушення. Завдання, види, об'єкти та стадії огляду місця події. Заходи щодо забезпечення охорони місця події. Забезпечення таємниці слідства та нерозголошення особистих даних. Взаємодія органів та підрозділів НПУ під час проведення невідкладних слідчих дій на місці події.

Навчальне обладнання: радіостанції – 2, поясна система із спорядженням – 2, індивідуальна аптечка – 1, бронежилет – 2, нагрудна камера – 1, планшет – 1, службовий автомобіль – 1.

Наочні засоби: лекція-презентація

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке місце події?
2. Чим відрізняється місце виявлення та місце вчинення кримінального правопорушення?
3. Завдання огляду місця події.
4. Стадії проведення огляду місця події.
5. Порядок проведення огляду місця події.
6. Хто є суб'єктом проведення огляду місця події?
7. Особливості взаємодії зі СОГ при огляді місця події.
8. Що категорично заборонено робити на місці події?

Тема 2. Алгоритм дій поліцейського на місці події

Практичне заняття – 14 год.

Навчальна мета: Розв'язання ситуативних завдань на визначення меж місця події; побудову алгоритму дій поліцейського дій відповідно до ситуації.

Навчальне обладнання: радіостанції – 2, поясна система із спорядженням – 2, індивідуальна аптечка – 1, бронежилет – 2, нагрудна камера – 1, планшет – 1, стрічка – 1, службовий автомобіль – 1.

Наочні засоби: ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

- Першочергові дії поліцейського після отримання інформації про розбійний напад.
- Дії поліцейського на місці скоєння розбійного нападу до прибуття слідчо-оперативної групи.
- Подальші дії поліцейського після прибуття на місце скоєння розбійного нападу слідчо-оперативної групи.

Література:

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show#Text>.
2. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
6. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 року № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.
7. Криміналістика: підручник : у 2 т. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. Т. 1. 456 с.
8. Криміналістика : підручник : у 2 т. / Волобуєв А.Ф. та ін. ; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В.О. Малярової. Харків : МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. Т. 1. 312 с.
9. Криміналістика : підручник : у 2 т. / Волобуєв А.Ф. та ін. ; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р.Л. Степанюка, В.О. Малярової. Харків : МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. Т. 2. 384 с.
10. Серафимов О.М. Технологія огляду місця події під час розслідування вбивств / О.М. Серафимов // науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2017. - Вип. 28. - С. 123-126.

3.5. ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.6. СТРОЙОВИЙ ВИШКІЛ ТА СЛУЖБОВА ДИСЦИПЛІНА

(за навчальним планом табірних зборів)

3.7. ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

4. НАВЧАЛЬНІ ПРЕДМЕТИ ПІДГОТОВКИ ПОЛЩЕЙСЬКИХ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ

4.1. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Тема 1. Загальні положення досудового розслідування

Лекція – 6 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Початок досудового розслідування. Підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Місце проведення та строки досудового розслідування. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. З якого моменту розпочинається досудове розслідування?
2. У який термін слідчий зобов'язаний внести відомості до ЄРДР?
3. Які слідчі (розшукові) дії можна проводити до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань?
4. Процесуальні форми досудового розслідування: спільне і відмінне.
5. Види підслідності у кримінальному процесі.
6. Які правила об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування?
7. Строки досудового розслідування кримінального проступку.
8. Строки досудового розслідування кримінальних правопорушень.
9. Строки розгляду клопотань під час досудового розслідування.
10. Хто вирішує питання про можливість та обсяг розголошення відомостей досудового розслідування?
11. Хто визначає місце проведення досудового розслідування?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення компетентного органу досудового розслідування, який уповноважений розпочати розслідування; порядку початку досудового розслідування; порядку розгляду клопотань, що надійшли під час досудового розслідування.

Тема 2. Проведення слідчих (розшукових) дій

Лекція – 8 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Поняття та загальні умови проведення слідчих (розшукових) дій. Вимоги до їх проведення.

Допит (загальні правила проведення). Підготовка до допиту, тактика проведення (постановка питань). Відмежування допиту від опитування. Психологічні прийоми при здійсненні допиту. Аналіз невербальної комунікації допитуваного. Системи тактичних прийомів, які спрямовані на встановлення психологічного контакту.

Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Проведення допиту у режимі відеоконференції під час досудового розслідування.

Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб.

Підготовка до пред'явлення для впізнання. Добір об'єктів для впізнання. Вибір умов для впізнання. Пред'явлення особи для впізнання. Пред'явлення речей для впізнання. Пред'явлення трупу для впізнання. Протокол пред'явлення для впізнання. Проведення впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування.

Проникнення до житла чи іншого володіння особи.

Обшук. Ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи. Виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи.

Огляд. Огляд трупа. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Слідчий експеримент. Освідування особи. Проведення експертизи. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Отримання зразків для експертизи.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що слід розуміти під слідчими (розшуковими) діями?
2. Які є слідчі (розшукові) дії?
3. Хто має право проводити слідчі (розшукові) дії?
4. Які особи беруть участь у проведенні слідчих (розшукових) дій?
5. У який період доби дозволяється проводити слідчі (розшукові) дії?
6. Які слідчі (розшукові) дії проводяться за участю понятих?
7. У чому полягають особливості проведення слідчих (розшукових) дій, що проводяться за клопотанням сторони захисту чи потерпілого?
8. У чому полягають особливості проведення слідчих (розшукових) дій за участю малолітніх та неповнолітніх осіб?
9. Які слідчі (розшукові) дії можна проводити до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань?

10. Які особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки особи, яка впізнає?

11. У яких випадках слідчий, прокурор мають право увійти до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді?

12. Види огляду.

13. якою метою проводиться слідчий експеримент?

14. Яким є процесуальний порядок проведення освідування?

15. Процесуальний порядок залучення експерта та проведення експертизи на стадії досудового розслідування.

16. Чи має право працівник оперативного підрозділу проводити допит учасників досудового розслідування?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на виявлення порушення нормативних вимог при проведенні слідчих (розшукових) дій; визначення порядку вилучення матеріальних об'єктів, підстав та порядку перевірки показань учасників кримінального провадження, кола учасників допиту малолітньої особи, особливостей проведення освідування особи.

Тема 3. Особливості проведення негласних слідчих (розшукових) дій

Лекція – 6 год.

Навчальна мета: Поняття та загальні умови проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Вимоги до їх проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Оформлення доручення на проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого, судді. Вимоги до постанови слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні, а також в інших цілях. Порядок передання інформації.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що слід розуміти під негласними слідчими (розшуковими) діями?

2. Які є види негласних слідчих (розшукових) дій?

3. Хто має право проводити негласні слідчі (розшукові) дії?

4. Які особи беруть участь у проведенні негласних слідчих (розшукових) дій?

5. Порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

6. У яких випадках передбачена можливість проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого, судді?

7. Способи фіксації та підготовка протоколу проведення негласної слідчої (розшукової) дії.

8. Де використовуються результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій?
9. Порядок передання інформації.

Тема 4. Повідомлення про підозру

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та випадки повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Строки та порядок внесення даних щодо повідомлення про підозру особі до ЄРДР.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке підозра у кримінальному провадженні?
2. Яке значення має повідомлення про підозру?
3. Підстави для повідомлення про підозру.
4. Визначити етапи повідомлення про підозру.
5. Порядок вручення письмового повідомлення про підозру.
6. Розкрити зміст письмового повідомлення про підозру.
7. Права підозрюваного.
8. Підстави і процесуальний порядок зміни повідомлення про підозру.
9. Для яких осіб передбачений особливий порядок повідомлення про підозру?
10. Які строки внесення даних щодо повідомлення про підозру особі до ЄРДР?
11. Наслідки щодо несвоєчасного внесення даних до ЄРДР.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо встановлення підстав повідомлення особі про підозру та порядку повідомлення про підозру.

Тема 5. Зупинення і закінчення досудового розслідування

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Поняття, підстави та порядок зупинення досудового розслідування після повідомлення особі про підозру. Розшук підозрюваного. Відновлення досудового розслідування.

Поняття закінчення досудового розслідування та ог оформи. Загальні положення закінчення досудового розслідування.

Порядок і підстави закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи.

Звільнення особи від кримінальної відповідальності: загальні положення, порядок. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності. Відновлення провадження при відмові від поручительства.

Звернення до суду з обвинувальним актом з клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру. Відкриття матеріалів іншій стороні: Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування. Клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Надання копії обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Підстави зупинення досудового розслідування.
2. Умови та порядок зупинення досудового розслідування.
3. Підстави та порядок відновлення досудового розслідування.
4. Порядок оголошення в розшук підозрюваного.
5. Чи допускається проведення слідчих (розшукових) дій після зупинення досудового розслідування?
6. Хто приймає рішення про зупинення досудового розслідування?
7. Кому надсилається копія постанови про зупинення досудового розслідування?
8. Чи можна оскаржити рішення про зупинення досудового розслідування?
9. Форми закінчення досудового розслідування.
10. Підстави закриття кримінального провадження слідчим.
11. Який порядок закриття кримінального провадження та його оскарження?
12. Який процесуальний порядок відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні?
13. Структура та зміст обвинувального акта. Додатки до нього.
14. Зміст клопотань про застосування примусових заходів медичного характеру або виховного характеру.
15. Який процесуальний порядок вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру?
16. Як здійснюється систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження?

Тема 6. Зупинення і закінчення досудового розслідування

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості застосування запобіжних заходів під час

досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків.

Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків.
2. Зміна форми досудового розслідування.
3. Строки досудового розслідування кримінальних проступків.
4. Запобіжні заходи, що можуть бути застосовані до підозрюваного під час досудового розслідування кримінальних проступків.

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.
2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.
3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.
4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.
5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Дерев'янкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.
6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.
7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.
9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.
10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.
11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.

12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.

13. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.

14. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.

15. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

4.2. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Тема 1. Заходи забезпечення кримінального провадження: загальні положення

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття заходів забезпечення кримінального провадження. Мета і підстави їх застосування. Обставини, що враховують при обранні запобіжного заходу.

Види заходів забезпечення кримінального провадження. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Відкликання, зміна або доповнення клопотання. Строки розгляду. Забезпечення прибуття особи для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Ухвала про застосування запобіжних заходів. Строк дії та порядок його продовження. Клопотання слідчого, прокурора про зміну запобіжного заходу. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Розкрийте зміст поняття «запобіжні заходи».
2. Які види запобіжних заходів вказані в КПКУ?
3. За якими критеріями можна класифікувати запобіжні заходи?
4. Мета та підстави застосування запобіжних заходів.
5. Які правила застосування запобіжного заходу?
6. Випадки, коли застосування заходів забезпечення кримінального провадження не допускається.
7. Які правила зміни запобіжного заходу?
8. Хто визначає строк дії ухвали про застосування запобіжного заходу?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо встановлення підстав застосування заходів забезпечення кримінального провадження та порядку застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема 2. Види заходів забезпечення кримінального провадження

Лекція – 8 год.

Практичне заняття – 8 год.

Навчальна мета: Виклик слідчим, прокурором як захід забезпечення кримінального провадження. Поважні причини неприбуття та наслідки.

Судовий виклик як захід забезпечення кримінального провадження.

Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні.

Повістка про виклик. Підтвердження її отримання. Зміст повістки.

Привід як захід забезпечення кримінального провадження. Клопотання про здійснення приводу та його розгляд.

Виконання ухвали про здійснення приводу.

Накладення грошового стягнення: загальні положення, клопотання про накладення грошового стягнення. Розгляд питання про накладення чи скасування грошового стягнення.

Загальні положення тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом. Тимчасове вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом.

Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Розгляд клопотання та вирішення питання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.

Загальні положення відсторонення від посади як заходу забезпечення кримінального провадження.

Клопотання про відсторонення від посади. Розгляд клопотання та вирішення питання про відсторонення від посади.

Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності.

Загальні положення тимчасового доступу до речей і документів як заходу забезпечення кримінального провадження. Особливості тимчасового доступу до електронних інформаційних систем.

Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів. Розгляд клопотання. Ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів. Виконання ухвали.

Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю.

Порядок та підстави тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна.

Загальні положення накладення арешту на майно.

Клопотання про арешт майна. Розгляд клопотання.

Вирішення питання про арешт майна. Скасування арешту майна. Виконання ухвали про арешт майна. Передача майна до Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших кримінальних правопорушень (АРМА).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. По відношенню до кого суд здійснює судовий виклик?
2. Який процесуальний порядок виклику у кримінальному провадженні.
3. Який порядок вручення повістки про виклик?
4. Які наслідки неприбуття за викликом?
5. Що зазначається в клопотанні про накладення грошового стягнення?
6. Який строк тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом під час досудового розслідування?
7. Відомості, які зазначаються в клопотанні про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.
8. Відомості, які зазначаються в клопотанні про відсторонення від посади.
9. Підстави тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя.
10. Розкрити поняття тимчасового доступу до речей і документів.
11. Що зазначається в клопотанні про тимчасовий доступ до речей і документів?
12. До яких речей і документів заборонено доступ?
13. Підстави надання тимчасового доступу до речей і документів.
14. Наслідки невиконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів.
15. Які підстави тимчасового вилучення майна?
16. Розкрити поняття та мету накладення арешту на майно.
17. На яке майно може бути накладено арешт?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо підстав та порядку застосування виклику та приводу; визначення процесуального порядку тимчасового доступу до речей та документів, а також порядку накладення арешту на майно.

Тема 3. Запобіжні заходи. Затримання особи

Лекція – 8 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Загальні положення про запобіжні заходи. Види запобіжних заходів. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.

Клопотання про застосування запобіжних заходів. Відкликання, зміна або доповнення клопотання. Строки розгляду клопотання. Забезпечення прибуття особи, для розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд такого клопотання. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали про дозвіл на затримання.

Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання. Порядок розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

Особисте зобов'язання та особиста порука як запобіжні заходи.

Домашній арешт як запобіжний захід.

Застава як запобіжний захід.

Тримання під вартою як запобіжний захід. Строк дії ухвали про тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою. Порядок продовження строку тримання під вартою.

Застосування електронних засобів контролю.

Загальні положення застосування запобіжного заходу. Ухвала про застосування запобіжних заходів, її зміст. Виконання ухвали. Припинення дії запобіжних заходів.

Клопотання слідчого, прокурора про зміну запобіжного заходу. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу.

Порядок звільнення особи з-під варти.

Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Процесуальна характеристика запобіжних заходів: особисте зобов'язання, особиста порука, домашній арешт, застава, тримання під вартою.

2. У чому полягає особисте зобов'язання? Хто здійснює контроль за його виконанням?

3. У чому полягає особиста порука? Які наслідки невиконання поручителем взятих на себе зобов'язань?

4. Розкрити зміст поняття «домашній арешт».

5. Від чого залежить розмір застави? Межі розміру застави?

6. Підстави застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

7. Ким встановлюється порядок застосування електронних засобів контролю?

8. Строк дії ухвали про тримання під вартою.

9. Порядок розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

10. Відмінність запобіжних заходів від інших заходів забезпечення кримінального провадження.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення підстав та порядку застосування затримання; визначення підстав та порядку тримання під вартою, а також застосування інших запобіжних заходів.

Тема 4. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Загальні положення законного затримання. Підстави такого затримання.

Загальні положення затримання уповноваженою службовою особою. Підстави та строк такого затримання.

Оформлення затримання уповноваженою службовою особою. Особистий обшук затриманої особи.

Момент затримання уповноваженою службовою особою. Доставка затриманого до органу досудового розслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Хто має право здійснювати законне затримання?
2. Випадки затримання уповноваженою службовою особою без ухвали слідчого судді, суду.
3. Порядок здійснення обшуку затриманої особи.
4. Відомості, які зазначаються в протоколі про затримання особи.
5. З якого моменту особа є затриманою?
6. Куди повинен бути доставлений затриманий та в який термін?
7. Який строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду?
8. Обов'язки службової особи, відповідальної за перебування затриманих.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо підстав застосування затримання особи без ухвали слідчого судді, суду; визначення порядку застосування затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.

Література:

1. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

2. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ

України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

3. Інструкція про порядок превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, та особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України від 26.08.2014 р. № 872/88/537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1038-14#Text>.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

5. Конституція України 1996 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

7. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

8. Щодо вжиття заходів загального характеру, зумовлених порушенням ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, які встановлені у рішенні Європейського суду з прав людини від 09 жовтня 2014 року у справі «Чанєв проти України»: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 30.12.2016 р. № 9-3167/0/4-16. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VRR00211.html.

9. Щодо окремих питань здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю в кримінальному провадженні: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16.06.2016 р. № 223-1650/0/4-16. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VRR00204.html.

10. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : Видавництво ТЗОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

11. Осадча О. С. Повноваження прокурора при застосуванні запобіжних заходів: монографія / за заг. ред. О. О. Юхна ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Панов А. М., 2016. 223 с.

12. Фаринник В.І. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження: теорія та практика : монографія / В.І. Фаринник. – К. Алерта, 2017. 548 с.

13. Фоміна Т.Г. Застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики: монографія / Наук. ред. О.О. Юхно. Харків : Панов, 2020. 576 с.

14. Шаповалова І.С., Рогальська В.В. Застосування практики Європейського суду з прав людини слідчим суддею місцевого загального суду

під час здійснення судового контролю : монографія. Одеса : Гельветика, 2020. 274 с.

15. Шаренко С. Л. Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2021. 480 с.

4.3. ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Тема 1. Кримінальне провадження на підставі угод

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Види угод. Ініціювання та укладення угоди. Угода про примирення. Угода про визнання винуватості. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Наслідки укладення угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Угоди в кримінальному провадженні.
2. Що таке угода про примирення?
3. Що таке угода про визнання винуватості?
4. Наслідки укладення та затвердження угоди.
5. Хто може бути ініціатором укладання угод?
6. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди.
7. Наслідки невиконання угоди.
8. Яке правило укладення угоди про примирення за участю кількох підозрюваних та потерпілих?
9. Які обставини враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості?
10. У якому випадку при укладенні угоди обов'язкова участь захисника?
11. Строк подання клопотання про скасування вироку, яким затверджена угода про визнання винуватості.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення підстав та умов укладення угод про примирення та про визнання винуватості.

Тема 2. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Підстави початку кримінального провадження у

формі приватного обвинувачення. Перелік статей ККУ, що передбачають кримінальні правопорушення, за якими може бути розпочато кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
2. Наслідки відмови потерпілого від обвинувачення.
3. Аспекти, в яких розглядається приватне обвинувачення.
4. Особливості провадження у формі приватного обвинувачення.
5. Як слід діяти, якщо в одному кримінальному провадженні декілька потерпілих?
6. Правила досудового розслідування у формі приватного обвинувачення.
7. Хто може бути ініціатором укладання угоди про примирення?
8. Хто може бути ініціатором укладання угод у справах про домашнє насильство?
9. Підстави для проведення досудового розслідування у формі приватного обвинувачення.
10. Яким чином відшкодовується завдана шкода потерпілому з кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на встановлення умов початку досудового розслідування у формі приватного обвинувачення; визначення кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.

Тема 3. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Суб'єкти, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Повідомлення про підозру. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності. Особливий порядок затримання й обрання запобіжного заходу. Інформування державних та інших органів чи службових осіб про застосування запобіжного заходу, ухвалення вироку.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Стосовно яких осіб застосовується особливий порядок кримінального провадження?
2. Особливості притягнення до відповідальності народного депутата України.

3. Особливості притягнення до відповідальності судді Конституційного Суду України, професійного судді, а також присяжного і народного засідателя на час здійснення ними правосуддя.

4. Особливості притягнення до відповідальності кандидата у Президенти України.

5. Особливості притягнення до відповідальності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

6. Особливості притягнення до відповідальності Голови, іншого члена Рахункової палати.

7. Особливості притягнення до відповідальності депутата місцевої ради.

8. Особливості притягнення до відповідальності адвоката.

9. Особливості притягнення до відповідальності Генерального прокурора України, його заступника, прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

10. Особливості притягнення до відповідальності директора та працівників Національного антикорупційного бюро України.

11. Особливості притягнення до відповідальності члена Національного агентства з питань запобігання корупції.

Тема 4. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Загальні правила кримінального провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню. Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного. З'ясування умов життя та виховання. Порядок виклику неповнолітнього підозрюваного та його допит. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря в допиті неповнолітнього підозрюваного. Підстави застосування запобіжного заходу. Затримання та тримання під вартою неповнолітнього. Передання неповнолітнього підозрюваного під нагляд. Виділення в окреме провадження щодо кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітнім.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Загальні правила кримінального провадження щодо неповнолітніх.
2. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.
3. З'ясування умов життя та виховання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.
4. Застосування спеціальних знань у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.
5. Законний представник неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

6. Особливості виклику, допиту неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.
7. Особливості застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжних заходів.
8. Передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд.
9. Виділення в окреме провадження щодо кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітнім.
10. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.
11. Підстави для застосування примусових заходів виховного характеру.
12. Порядок досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру.
13. Поміщення особи у приймальник-розподільник для дітей.

Тема 5. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Підстави для здійснення кримінального провадження. Порядок здійснення досудового розслідування. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування в кримінальному провадженні. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні. Участь захисника. Запобіжні заходи. Психіатрична експертиза. Об'єднання і виділення кримінальних проваджень. Закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
2. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
3. Процесуальне становище особи, яка бере участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
4. Участь захисника у такому провадженні. Запобіжні заходи. Психіатрична експертиза.
5. Особливості оцінки висновку судово-психіатричної експертизи.
6. Закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
7. Порядок судового розгляду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
8. Питання, що підлягають з'ясуванню судом під час постановлення

ухвали у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

9. Ухвали суду в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

10. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

11. Відновлення кримінального провадження після припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Тема 6. Кримінальне провадження щодо юридичної особи

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Підстави для застосування до юридичної особи заходів кримінально- правового характеру. Порядок здійснення досудового розслідування. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування в кримінальному провадженні щодо юридичної особи. Права юридичної особи, яка бере участь у кримінальному провадженні. Види заходів кримінально- правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо юридичної особи.

2. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо юридичної особи.

3. Яким чином застосовуються заходи кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень до юридичних осіб?

4. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

5. Що може бути підставами для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру?

Література:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення 26.08.2023).

2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення 26.08.2023).

3. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 04 лист. 1950 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення 26.08.2023).

4. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 26.08.2023).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 р. № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 26.08.2023).
6. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 26.08.2023).
7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 26.08.2023).
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 26.08.2023).
9. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення 26.08.2023).
10. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1993 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення 26.08.2023).
11. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12> (дата звернення 26.08.2023).
12. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12> (дата звернення 26.08.2023).
13. Про державну таємницю : Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення 26.08.2023).
14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення 26.08.2023).
15. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17> (дата звернення 26.08.2023).
16. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення 26.08.2023).
17. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення 26.08.2023).
18. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення 26.08.2023).

19. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 26.08.2023).
20. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 лист. 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19> (дата звернення 26.08.2023).
21. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення 26.08.2023).
22. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січня 2021 р. № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20> (дата звернення 26.08.2023).
23. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.
24. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.
25. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.
26. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.
27. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Дерев'янкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.
28. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.
29. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
30. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.
31. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.
32. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.
33. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.
34. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.
35. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.

36. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.

37. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

38. Туманов С.Г. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками верховного суду. станом на 01.01.2021 р. Київ : Право, 2021. 1008.

39. Удалова Л., Макаров М., Азаров Ю., Рожнова В., Савицький Д. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 432 с.

4.4. СПЕЦІАЛЬНЕ ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Тема 1. Загальні положення спеціального досудового розслідування

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Загальні положення, підстави проведення спеціального досудового розслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що таке спеціальне досудове розслідування?
2. Підстави для проведення спеціального досудового розслідування.
3. Умови проведення спеціального досудового розслідування

Тема 2. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Зміст клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування. Особливості розгляду клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Вирішення питань про здійснення спеціального досудового розслідування. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
2. Наслідки відмови потерпілого від обвинувачення.
3. Аспекти, в яких розглядається приватне обвинувачення.

4. Особливості провадження у формі приватного обвинувачення.
5. Як слід діяти, якщо в одному кримінальному провадженні декілька потерпілих?
6. Правила досудового розслідування у формі приватного обвинувачення.
7. Хто може бути ініціатором укладання угоди про примирення?
8. Хто може бути ініціатором укладання угод у справах про домашнє насильство?
9. Підстави для проведення досудового розслідування у формі приватного обвинувачення.
10. Яким чином відшкодовується завдана шкода потерпілому з кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на встановлення умов початку досудового розслідування у формі приватного обвинувачення; визначення кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.
2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.
3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.
4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.
5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Деревянкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.
6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.
7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Деревянкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.
9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.
10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.

11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.

12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.

13. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.

14. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.

15. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

4.5. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Тема 1. Загальні положення криміналістичної методики

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття криміналістичної методики, її структура (загальні положення окремі криміналістичні методики) та завдання. Джерела та принципи формування окремих криміналістичних методик (методика розслідування певного виду кримінального правопорушення).

Структура окремої криміналістичної методики та загальна характеристика її структурних елементів (криміналістична характеристика; обставини, що підлягають з'ясуванню; типові слідчі ситуації, що виникають на початковому і подальшому етапах розслідування, невідкладні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи, які застосовуються для їх вирішення; типові версії та планування розслідування кримінального правопорушення; особливості застосування науково-технічних засобів і спеціальних знань; тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Криміналістична характеристика кримінального правопорушення: поняття, мета і значення. Основні складові криміналістичної характеристики: спосіб вчинення кримінального правопорушення; час, місце та обстановка вчинення кримінального правопорушення; знаряддя та засоби вчинення кримінального правопорушення; предмет злочинного посягання; потерпілий та особа злочинця; типові сліди кримінального правопорушення.

Слідча ситуація: поняття; фактори, що на неї впливають; класифікація. Значення слідчих ситуацій для планування і прийняття правильних тактичних рішень щодо розслідування кримінального правопорушення.

Поняття та класифікація слідчих версій. Правила побудови та перевірки слідчих версій.

Поняття планування, етапи розслідування кримінального правопорушення (початковий і подальший). Завдання етапів розслідування кримінального правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Предмет вивчення криміналістичної методики як частини (розділу) криміналістики.
2. Який існує зв'язок між криміналістичною методикою та іншими частинами криміналістики (технікою й тактикою)?
3. Джерела криміналістичної методики.
4. Елементи структури методики розслідування кримінальних правопорушень окремих видів.
5. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень окремого виду.
6. Особливості відкриття кримінального провадження стосовно окремих видів кримінальних правопорушень.
7. Який проміжок часу охоплюється поняттям початкового етапу розслідування, й у чому полягають його особливості?
8. Поняття типової слідчої ситуації у криміналістичній методиці.
9. Що становить тактику проведення окремих слідчих (розшукових) дій?
10. Що являє собою планування розслідування кримінальних правопорушень і чим воно відрізняється від планування інших видів людської діяльності?
11. Принципи планування розслідування кримінальних правопорушень.
12. яких елементів складається письмовий план розслідування у кримінальному провадженні?
13. Правила складання письмового плану розслідування кримінального правопорушення.
14. Особливості планування розслідування СОГ.
15. Особливості планування розслідування у групі кримінальних проваджень.
16. Організація розслідування кримінальних правопорушень і його складові елементи.

Тема 2. Методика розслідування вбивств і заподіяння тілесних ушкоджень

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Типові способи вчинення кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Організація та особливості проведення огляду місця події (за фактами виявлення трупів людей з ознаками насильницької смерті, залучення

спеціалістів). Типові недоліки та помилки, які допускаються під час огляду місця події та фіксації його результатів.

Виявлення, вилучення, фіксації та зберігання слідів біологічного походження при розкритті й розслідуванні кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Проблемні питання під час вилучення та дослідження слідів біологічного походження.

Залучення та використання працівників оперативно-технічних підрозділів при проведенні огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій. Оформлення результатів. Порядок підготовки та отримання документів щодо трафіків, моніторингу мобільних телефонів (ч. 2 ст. 159, п. 7 ст. 162 КПКУ), їх подальше використання. Проблемні питання при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій та їх вирішення.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи.

Допит свідків, потерпілих, підозрюваного, пред'явлення для впізнання, обшук, слідчий експеримент із застосуванням технічних засобів фіксації.

Взаємодія слідчих, оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Взаємодія слідчих підрозділів з підрозділами боротьби з кіберзлочинністю, їх роль та можливості при розкритті указаних кримінальних правопорушень.

Підготовка та призначення судових експертиз (трасологічної, дактилоскопічної, молекулярно-генетичної, волосся, імунологічної, цитологічної, комплексної судово-медичної, балістичної, холодної зброї, одорологічної, ДНК-аналізу).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому полягає сенс криміналістичної класифікації вбивств?
2. Ознаки, що мають убивства, вчинені в умовах очевидності.
3. Які ознаки мають убивства, вчинені в умовах неочевидності?
4. Типові способи вбивств, їх особливості та зв'язок з іншими елементами криміналістичної характеристики вбивств.
5. Обставини, що підлягають встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи за відсутності кваліфікуючих ознак.
6. Особливості початкового етапу розслідування у разі виявлення трупа з ознаками насильницької смерті.
7. Особливості початкового етапу розслідування у разі виявлення розчленованого трупа.
8. Особливості початкового етапу розслідування у разі зникнення людини за обставин, які вказують на ймовірність її вбивства.
9. Особливості розслідування вбивств на подальшому етапі.
10. Особливості огляду місця події у справах про вбивства.

11. Різновиди судово-медичних експертиз, що проводяться під час розслідування вбивств.

12. Особливості обшуку у справах про вбивства.

13. Особливості допиту підозрюваних у кримінальних провадженнях про вбивства.

14. Особливості слідчого експерименту у кримінальних провадженнях про вбивства.

15. Особливості криміналістичної характеристики заподіяння тілесних ушкоджень.

16. Особливості початкового етапу розслідування заподіяння тілесних ушкоджень.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей початкового етапу розслідування вбивств і заподіяння тілесних ушкоджень; змісту плану досудового розслідування вбивства; переліку обставин, які необхідно встановити за фактом вчинення вбивства; визначення експертиз, які потрібно призначити за фактом вчинення вбивства.

Тема 3. Методика розслідування зґвалтувань

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та види зґвалтування. Типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Організація та особливості проведення огляду місця події, огляду одягу потерпілого, виявлення та вилучення слідів кримінальних правопорушень, здійснення медичного огляду. Типові недоліки та помилки, які допускаються під час огляду місця події та фіксації його результатів.

Виявлення, вилучення, фіксації та зберігання слідів біологічного. Проблемні питання під час вилучення та дослідження слідів біологічного походження.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування зґвалтувань.

Проведення допиту потерпілої особи (малолітньої, неповнолітньої), освідування, обшуку, слідчого експерименту.

Взаємодія слідчих, оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Взаємодія слідчих підрозділів з підрозділами боротьби з кіберзлочинністю, їх роль та можливості при розкритті указаних кримінальних правопорушень.

Особливе поводження з потерпілими в провадженні про зґвалтування.

Призначення судових експертиз (судово-медичної, цитологічної, судово-біологічної, трасологічної, ґрунтознавчої, одорологічної, судово-психологічної, судово-психіатричної, ДНК-аналізу).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Сутність і класифікація зґвалтувань.
2. Зміст основних елементів криміналістичної характеристики класифікаційних груп зґвалтувань.
3. Особливості відкриття кримінального провадження про зґвалтування.
4. Типові слідчі ситуації, що виникають на початковому етапі розслідування зґвалтувань, та яким є алгоритм слідчих (розшукових) дій, що їм відповідає.
5. Тактичні особливості проведення огляду місця події.
6. Тактико-психологічне забезпечення допиту потерпілої особи.
7. Тактичні особливості, притаманні затриманню й допиту підозрюваного у зґвалтуванні.
8. Особливості подальшого етапу розслідування зґвалтувань.
9. Які слідчі (розшукові) дії проводяться на подальшому етапі розслідування зґвалтувань та у чому полягають їх особливості?
10. У чому полягає розпізнання інсценування (симуляції) зґвалтування?
11. Вікові категорії неповнолітніх потерпілих від зґвалтувань та притаманні їм психофізіологічні особливості.
12. Основні напрями розслідування зґвалтувань неповнолітніх.
13. Особливості відкриття кримінальних проваджень про зґвалтування неповнолітніх.
14. Слідчі (розшукові) дії, що проводяться на початковому етапі.
15. розслідування зґвалтувань, особливості їх підготовки, проведення й фіксації.
16. Тактичні особливості, притаманні слідчим (розшуковим) діям за участю неповнолітніх потерпілих від зґвалтувань.
17. Слідчі (розшукові) дії, що проводяться на подальшому етапі
18. розслідування зґвалтувань неповнолітніх і в чому полягають їх особливості.
19. Які судові експертизи призначаються у кримінальних провадженнях про зґвалтування неповнолітніх? Якими є тактичні особливості їх підготовки, підстави та мета їх проведення?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей початкового етапу розслідування зґвалтувань; змістовної частини плану досудового розслідування зґвалтувань; переліку обставин, які необхідно встановити за фактом вчинення зґвалтувань; експертиз, які потрібно призначити за фактом вчинення зґвалтувань.

Тема 4. Методика розслідування крадіжок

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття крадіжки та її види. Типові способи їх вчинення. Типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії. Організація та особливості проведення огляду житла (багатоквартирного та приватного будинків, гуртожитку, квартири), приміщень, відкритої місцевості.

Пошук, виявлення і вилучення доказової інформації (виявлення статичних й динамічних, об'ємних й поверхневих, локальних та периферичних слідів, слідів нашарування й відшарування, мікрослідів, видимих, слабовидимих та невидимих слідів). Визначення способу вчинення кримінальних правопорушень (підбір ключа, пошкодження замків, проникнення через вікно).

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування крадіжки (допит свідків та потерпілих).

Тактика проведення слідчих (розшукових) дій на подальшому етапі розслідування крадіжки (пред'явлення для впізнання, обшук, слідчий експеримент).

Взаємодія слідчих, оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Призначення судових експертиз (дактилоскопічної, трасологічної (у тому числі встановлення цілого за частинами), експертизи слідів нашарування, товарознавчої, хімічної, одорологічної, біологічної).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Основні різновиди крадіжок.
2. Елементи криміналістичної характеристики крадіжок та їхня характеристика.
3. Якими є особливості відкриття кримінального провадження про крадіжку?
4. Охарактеризувати типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування крадіжок.
5. Якими є особливості подальшого етапу розслідування крадіжок?
6. Якими є особливості тактики проведення огляду місця події у кримінальних провадженнях про крадіжку?
7. Якими є особливості тактики допиту потерпілих у кримінальних провадженнях про крадіжку?
8. Якими є особливості тактики проведення обшуку та слідчого експерименту у кримінальних провадженнях про крадіжку?
9. Які основні види судових експертиз призначаються у кримінальних провадженнях про крадіжку?
10. Специфіка взаємодії слідчого з іншими підрозділами поліції у

встановленні та розшуку злочинця і викраденого майна.

11. Використання допомоги громадськості та засобів масової інформації у встановленні та розшуку злочинця і викраденого майна.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей початкового етапу розслідування крадіжок; переліку обставин, які необхідно встановити за фактом вчинення крадіжок; експертиз, які потрібно призначити за фактом вчинення крадіжок.

Тема 5. Методика розслідування грабежів та розбійних нападів

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття грабежу та розбійного нападу, відмінність між ними. Типові способи вчинення та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Організація та проведення огляду місця події під час виявлення ознак грабежу чи розбою.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування грабежу та розбою.

Проведення освідування, допиту свідків, потерпілого (визначення місця, часу, способу учинення кримінальних правопорушень, предмет посягання, шляхи відходу злочинця), підозрюваного, пред'явлення особи та речей для впізнання, одночасного допиту двох чи більше осіб.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Які існують способи вчинення грабежів і розбійних нападів на відкритій місцевості?

2. Які дії можуть вчинити злочинці з метою приховання вчинених грабежів та розбійних нападів?

3. Які сліди можуть указувати на застосування до жертви фізичного насильства?

4. Які категорії осіб найчастіше стають жертвами грабежів і розбійних нападів?

5. Які типові слідчі ситуації можуть складатися на початковому етапі розслідування грабежів і розбійних нападів?

6. Що охоплює програма розслідування в ситуації, коли особу, яка підозрюється у скоєнні кримінального правопорушення, затримано під час його вчинення або відразу ж після цього?

7. Які типові слідчі ситуації можуть складатися на подальшому етапі розслідування грабежів і розбійних нападів?

8. У чому полягають тактичні особливості огляду місця події за фактом учинення грабежу чи розбою?

9. Види експертиз, що можуть призначатися під час розслідування грабежів та розбійних нападів.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей початкового етапу розслідування грабежів та розбійних нападів; переліку обставин, які необхідно встановити за фактом вчинення грабежів та розбійних нападів; експертиз, які потрібно призначити за фактом вчинення грабежів та розбійних нападів.

Тема 6. Методика розслідування вимагань

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття вимагання. Типові способи його вчинення. Типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування вимагання.

Проведення допиту свідків, потерпілого (визначення місця, часу, способу учинення кримінального правопорушення, предмет посягання, шляхи відходу злочинця), підозрюваного, пред'явлення особи та речей для впізнання, одночасного допиту двох чи більше осіб.

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Призначення судових експертиз (судово-медичної, трасологічної, експертизи холодної зброї, балістичної, почеркознавчої, фоноскопичної, техніко-криміналістичної експертизи документів).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Способи вчинення вимагання.
2. Які дії можуть вчинити злочинці з метою приховання вимагання?
3. Які категорії осіб найчастіше стають жертвами вимагання?
4. Які типові слідчі ситуації можуть складатися на початковому етапі розслідування вимагань?
5. У чому полягають тактичні особливості огляду місця події в разі вимагання?
6. Які судові експертизи можуть призначатися під час розслідування вимагання?

Тема 7. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття пожежі, підпалу. Типові способи вчинення та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Організація та особливості проведення огляду місця події (наявність потерпілих, надання першої медичної допомоги), залучення спеціалістів, виявлення та вилучення слідів кримінального правопорушення. Обставини, що підлягають з'ясуванню на початковому етапі розслідування (час виникнення пожежі, спосіб учинення, установлення предмету посягання). Особливості планування розслідування.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування підпалів.

Проведення допитів потерпілого, свідків, слідчого експерименту, пред'явлення особи та речей для впізнання. Проведення додаткового огляду місця події із залученням спеціалістів із різних галузей знань.

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій за вказаними категоріями кримінальних правопорушень.

Призначення судових експертиз (пожежно-технічної, вибухотехнічної, судово-хімічної, експертизи нафтопродуктів та пально-мастильних матеріалів, вибухових речовин, продуктів вибуху та пострілу, трасологічної, судово-медичної).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Схарактеризувати елементи криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами.
2. Дати визначення поняттям «пожежа», «підпал», «порушення правил пожежної безпеки».
3. Особливості відкриття кримінального провадження про кримінальне правопорушення, пов'язане з пожежею.
4. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, та алгоритм слідчих дій.
5. У чому полягають особливості подальшого етапу розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами?
6. Указати особливості огляду місця кримінального правопорушення, обшуку й освідчування в разі пожежі.
7. Назвати особливості тактики допиту потерпілих, свідків і підозрюваних за цією категорією кримінальних проваджень.
8. Схарактеризувати особливості призначення пожежно-технічної та інших видів судових експертиз, що проводяться у кримінальному провадженні про кримінальні правопорушення, пов'язані з виникненням пожеж.

Тема 8. Методика розслідування шахрайств

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття шахрайства. Типові способи вчинення та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування шахрайства.

Проведення допиту свідків, потерпілого (визначення місця, часу, способу учинення кримінального правопорушення, предмет посягання, шляхи відходу злочинця), підозрюваного, пред'явлення особи та речей для впізнання, одночасного допиту двох чи більше осіб. Особливості планування розслідування під час шахрайств учинених різним способом (з використанням мобільних терміналів, комп'ютерної техніки).

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Призначення судових експертиз (судово-медичної, трасологічної, експертизи холодної зброї, балістичної, почеркознавчої, фоноскопичної, техніко-криміналістичної експертизи документів).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Особливості та форми шахрайства як кримінального правопорушення проти власності.

2. У чому полягають особливості криміналістичної характеристики та розслідування шахрайств, що вчиняються у сфері задоволення повсякденних потреб людини?

3. Особливості криміналістичної характеристики та розслідування шахрайств, що вчиняються у побутовій сфері.

4. У чому полягають особливості криміналістичної характеристики та розслідування шахрайств, що вчиняються у сфері функціонування державних та інших громадських інститутів?

5. У чому полягають особливості криміналістичної характеристики та розслідування шахрайств, що вчиняються у сфері підприємницької діяльності?

6. Особливості криміналістичної характеристики та розслідування шахрайств, що вчиняються у сферах використання електронних технологій.

Тема 9. Методика розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття привласнення, розтрати, заволодіння. Типові способи вчинення та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Проведення допиту свідків, потерпілого (визначення місця, часу, способу учинення кримінального правопорушення, предмет посягання), підозрюваного,

пред'явлення особи та речей для впізнання, одночасного допиту двох чи більше осіб.

Взаємодія слідчих, оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розпитукових) дій.

Призначення судових експертиз (судово-економічної, почеркознавчої, фоноскопичної, комп'ютерної, техніко-криміналістичної експертизи документів), позапланових перевірок.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Криміналістична характеристика привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

2. Типові джерела інформації про кримінальні правопорушення, передбачені ст. 191 ККУ.

3. Матеріали ревізії як підстава для проведення досудового розслідування.

4. Типові слідчі версії під час розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

5. Типові слідчі ситуації, характерні для початкового етапу розслідування. Завдання й алгоритми дій слідчого на цьому етапі.

6. Типові слідчі ситуації, характерні для подальшого етапу розслідування. Завдання й алгоритми дій слідчого на цьому етапі.

7. Особливості планування окремих слідчих дій під час розслідування привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

8. Які судові експертизи призначаються під час досудового розслідування цього виду кримінальних правопорушень та які завдання вони вирішують?

9. Документи як джерела доказів при розслідуванні кримінальних правопорушень, передбачених ст. 191 ККУ.

Тема 10. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти довілля

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Криміналістична класифікація та характеристика кримінальних правопорушень проти довілля. Особливості відкриття кримінального провадження та початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень проти довілля. Особливості подальшого етапу розслідування кримінальних правопорушень проти довілля. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Сутність кримінальних правопорушень проти довілля та їх криміналістична класифікація.

2. Особливості криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень проти довкілля.

3. Які типові сліди екологічних кримінальних правопорушень є джерелами доказів?

4. На підставі яких первинних матеріалів про екологічне кримінальне правопорушення відкривається кримінальне провадження?

5. Які ситуації є типовими для початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля?

6. Якими обставинами визначаються особливості розслідування екологічних кримінальних правопорушень на подальшому етапі?

7. У чому полягають особливості огляду місця події під час розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля?

8. Які різновиди експертиз призначаються під час розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля?

9. Які особливості має допит підозрюваних під час розслідування кримінальних правопорушень проти довкілля?

10. У чому полягає профілактична діяльність слідчого під час розслідування екологічних кримінальних правопорушень?

Тема 11. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття ДТП, їх класифікація, механізм і причини виникнення. Вимоги Правил дорожнього руху України. Особливості розслідування за ст. 286 (Порушення безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами) ККУ, ст. 287 (Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації) ККУ, ст. 288 (Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху) ККУ, ст. 291 (Порушення чинних на транспорті правил) ККУ.

Типові способи вчинення кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Класифікація слідів, що виникають при ДТП, їх оцінка при дослідженні обставин пригоди. Особливості проведення огляду ділянки вулиці чи дороги, де сталася ДТП, трупа, ТЗ.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із ДТП.

Проведення огляду місця пригоди, допиту учасників та свідків.

Проведення слідчого експерименту із застосуванням технічних засобів фіксації та складанням схем, залученням спеціалістів. Основи судової

фотографії, спеціальні види фотографування та застосування відеозапису під час огляду місця ДТП.

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Призначення судових експертиз (автотехнічної, транспортно-трасологічної, медико-криміналістичної, судово-медичної, комплексної).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Ознаки, за якими характеризується суб'єктивна сторона порушення Правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують ТЗ.

2. Якими ознаками характеризується суб'єкт випуску в експлуатацію технічно несправних ТЗ або інше порушення їх експлуатації?

3. Хто виступає суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 ККУ?

4. Які мінімальні наслідки необхідні для притягнення до кримінальної відповідальності за порушення Правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують ТЗ?

5. У якому кримінальному правопорушення суб'єктом виступає пішохід?

6. Ознаки об'єктивної сторони порушення Правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують ТЗ.

7. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

8. Обставини, що підлягають встановленню під час розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

9. Типові слідчі ситуації в кримінальних провадженнях за фактом учинення кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

10. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

11. Типові ситуації, характерні для початкового етапу розслідування.

12. У чому полягають особливості огляду місця ДТП?

13. Хто допитується у якості свідків ДТП та в чому полягають особливості їх допиту?

14. Предмет допиту водія ТЗ.

15. З якою метою проводиться слідчий експеримент у кримінальних провадженнях щодо ДТП?

16. Експертизи, що проводяться у кримінальних провадженнях щодо ДТП.

Тема 12. Методика розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Види кримінальних правопорушень та характеристика суб'єкту кримінальних правопорушень цієї категорії. Типові способи його вчинення. Типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії

Проведення контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупки (залучення понятих, застосування технічних засобів фіксації, виявлення та вилучення, здійснення контрольного зважування).

Організація проведення огляду місця події, вилучення предметів кримінального правопорушення, освідування особи, обшуку, допитів. Особливості та порядок зберігання речових доказів (наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів). Особливості планування розслідування.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Призначення судових експертиз (наркологічної, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, фізико-хімічної, комплексної медико-психіатричної, агротехнічної).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що є предметом кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів?

2. У чому полягає відмінність виробництва наркотиків, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів від їх виготовлення?

3. У чому полягають особливості відкриття кримінальних проваджень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів?

4. Які обставини підлягають з'ясуванню?

5. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

6. Яке значення має мета вчинення незаконних дій з наркотичними засобами та психотропними речовинами?

7. У чому полягають незаконні дії з наркотичними засобами та психотропними речовинами, вчинені із залученням неповнолітнього чи малолітнього або щодо цієї категорії осіб?

8. Типові слідчі ситуації та найпоширеніші версії у кримінальних провадженнях щодо незаконного обігу наркотичних засобів.

9. У чому полягають особливості тактики проведення окремих слідчих дій?

10. За якими ознаками складу кримінального правопорушення посів або вирощування снодійного маку або конопель як кримінальне правопорушення відмежовується від адміністративного правопорушення?

11. У чому полягає сутність профілактичної діяльності слідчого під час розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень?

Тема 13. Методика розслідування хуліганства

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття хуліганства. Типові способи його вчинення. Типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії. Організація та особливості проведення огляду місця події.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування хуліганства (допит свідків та потерпілих).

Тактика проведення слідчих (розшукових) дій на подальшому етапі розслідування хуліганства (пред'явлення для впізнання, слідчий експеримент).

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Призначення судових експертиз (судово-медичної, біологічної).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Що являє собою кримінально каране хуліганство?
2. Способи вчинення хуліганства.
3. Які типові слідчі ситуації при розслідуванні хуліганства?
4. Які тактичні завдання підлягають вирішенню під час розслідування хуліганства?

5. Типові слідчі ситуації, характерні для розслідування хуліганства, й алгоритми заходів, що їм відповідають.

6. У чому полягають особливості проведення оглядів під час розслідування хуліганства?

7. У чому полягають особливості допиту підозрюваного?

8. У чому полягають особливості допиту потерпілого та свідків?

9. Які експертизи призначаються під час розслідування хуліганства?

Тема 14. Методика розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання комп'ютерів, систем і комп'ютерних мереж

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Несанкціоноване втручання в роботу ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в ЕОМ (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в ЕОМ (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї.

Перешкоджання роботі ЕОМ (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Типові способи вчинення та типова «слідова картина». Типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування. Типові слідчі версії.

Організація та особливості проведення огляду місця події, огляду комп'ютерної техніки, виявлення та вилучення слідів кримінального правопорушення. Типові недоліки та помилки, які допускаються під час огляду та фіксації його результатів.

Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій на початковому та подальшому етапах розслідування.

Проведення допиту потерпілої особи (малолітньої, неповнолітньої), освідування, обшуку, слідчого експерименту.

Взаємодія слідчих, оперативних підрозділів при проведенні слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Взаємодія слідчих підрозділів з підрозділами боротьби з кіберзлочинністю, їх роль та можливості при розкритті указаних кримінальних правопорушень.

Особливе поводження з потерпілими в провадженні про вказані кримінальні правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 361- 363 ККУ.

2. Типові способи вчинення кримінальних правопорушень в сфері ЕОМ.

3. «Слідова» картина кримінальних правопорушень у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

4. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та

комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку та відповідні слідчі (розшукові) дії.

5. Типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування та слідчі (розшукові) дії, що їм відповідають.

6. У чому полягають особливості тактики проведення огляду місця події й обшуку під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку?

7. У чому полягають особливості допиту свідків і підозрюваного під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку?

8. Які судові експертизи призначаються під час розслідування кримінальних правопорушень у сфері використання ЕОМ (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку?

Тема 15. Методика розслідування підроблення грошей та інших грошових інструментів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з виготовленням, зберіганням, придбанням, перевезенням, пересиланням, ввезенням в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї.

Особливості відкриття кримінального провадження, початкового та подальшого етапів розслідування.

Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, передбачених ст. 199 ККУ.

2. Що є предметом кримінальних правопорушень, передбачених ст. 199 ККУ?

3. Які існують способи вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з виготовленням, зберіганням, придбанням, перевезенням, пересиланням, ввезенням в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї?

4. «Слідова» картина кримінальних правопорушень, пов'язаних з виготовленням, зберіганням, придбанням, перевезенням, пересиланням, ввезенням в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї.

5. Типові слідчі ситуації та алгоритм дій, що їм відповідають, характерні для початкового етапу розслідування підроблень грошових інструментів.

6. Типові слідчі ситуації та алгоритми дій, що їм відповідають, характерні

для подальшого етапу розслідування.

7. Особливості проведення огляду в разі розслідування підроблень грошових інструментів.

8. Особливості проведення допитів під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 199 ККУ.

9. Особливості проведення обшуку під час розслідування підроблень грошових інструментів.

10. Які експертизи проводяться під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з виготовленням, зберіганням, придбанням, перевезенням, пересиланням, ввезенням в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї?

Література:

1. Авто-технічна експертиза дорожньо-транспортних пригод : конспект лекцій з курсу / І. Б. Гевко, О. Л. Ляшук, Р. В. Хорошун. Тернопіль : ТНТУ, 2016. 164 с.

2. Дії працівників патрульної поліції при виявленні правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків : метод. рекомендації / О. М. Стрільців, А. В. Окушко, О. О. Вакулик та ін. Київ : НАВС, ФОП Кандиба Т. П., 2018. 46 с.

4. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : тактика проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій : метод. рекомендації / С. В. Албул, С.В. Андрусенко. Одеса : ОДУВС, 2018. 100 с.

5. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 р. № 575. *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.

6. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України : Затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 р. № 390. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>.

7. Інструкція з формування та ведення інформаційної підсистеми «Єдиний облік» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : Затверджена наказом МВС України від 14.06.2019 р. № 508. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0739-19>.

8. Інструкція із забезпечення порядку формування і використання Каталогу відомостей про напівсинтетичні та синтетичні наркотичні засоби та психотропні речовини, які вилучені на території України : Затверджена наказом МВС України від 15.11.2017 р. № 926. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1476-17>.

9. Кобилянський О. Л., Кофанов А. В. Криміналістика : конспект лекцій. Київ : Держ. ун-т інфраструктури та технологій, Укр. ДГПІ, 2019. 380 с.
10. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Криміналістика (курс лекцій) : навч. посібн. / М. Ю. Будзієвський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг та ін. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 397 с.
12. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.
13. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків / В. А. Колесник, І. В. Гора. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 400 с.
14. Криміналістика у питаннях та відповідях : навч. посіб. / А. В. Іщенко, В. В. Пясковський, А. В. Самодін, Ю. М. Черноус та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 118 с.
15. Криміналістика : навчальний посіб. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II : Криміналістична тактика.
16. Методика розслідування / Б. Є. Лук'янчиков, Є. Д. Лук'янчиков, С. Ю. Петряєв. Київ : Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського». 2017. 474 с.
17. Криміналістика : питання і відповіді : навчальний посіб. / А. В. Кофанов, О. Л. Кобилянський, Я. В. Кузьмічов та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 280 с.
18. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
19. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, В. К. Весельський, А. В. Іщенко та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 704 с.
20. Криміналістика : підручник / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. 5-те вид. переробл. та допов. Київ : Ін Юре, 2016. 640 с.
21. Криміналістика : підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін. ; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
22. Криміналістика : підручник / Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, О. О. Подобний, В. В. Тіщенко та ін. ; за ред. В. В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.
23. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін. ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової. Харків: МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 384 с.

24. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

25. Криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів : монографія / за ред. В. В. Тищенко. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 430 с.

26. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

27. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

28. Курс лекцій з криміналістики / О. А. Кириченко, Т. О. Коросташова, Ю. О. Ланцедова, О. С. Тунтула, В. С. Шаповалова ; за наук. ред. О. А. Кириченка. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 348 с.

29. Методика розслідування окремих кримінальних правопорушень (у схемах і таблицях) : навч. посіб. / Г. П. Власова, Г. О. Ганова, В. М. Гусаров та ін. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2015. 146 с.

30. Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори : словник-довідник для працівників правоохоронних органів / В. Ю. Шепітько, А. М. Полях, Н. М. Макаренко, Г. П. Петюнін. Харків : Вид. агенція «Апостіль», 2016. 402 с.

31. Організація початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень : збірник матеріалів практики / О. З. Гладун, В. П. Стадник, О. В. Яковлев, С. В. Янчишин. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2018. 68 с.

32. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 р. № 770. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>.

33. Пиріг І. В., Самсонова В. В. Методика розслідування крадіжок, вчинених на території садівницьких товариств і дачних кооперативів : монографія. Дніпро, 2017. 151 с.

34. Положення про органи досудового розслідування Національної поліції України : Затверджене наказом МВС України від 06.07.2017 р. № 570. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17>.

35. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : Затверджений наказом МВС України від 08.02.2019 р. № 100. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

36. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини : Затверджений спільним наказом МВС, МОЗ та Генеральної прокуратури від 29.09.2017 р. № 807/1193/279. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17>.

37. Порядок обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції : Затверджений наказом МВС України, Міністерства охорони здоров'я України від 06.07.2016 р. № 612/679. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-16>.

4.6. ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ ДІЙ

Тема 1. Основні положення тактики слідчого огляду

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, завдання та значення слідчого огляду. Види огляду. Загальні положення тактики огляду та принципи його проведення. Учасники огляду.

Огляд місця події. Поняття огляду місця події та його етапів: підготовчого, робочого та заключного. Інсценування обстановки на місці події, поняття та значення «негативних обставин». Техніко-криміналістичні засоби та тактичні прийоми, які застосовуються при огляді місця події. Взаємодія між учасниками СОГ. Порядок фіксації ходу та результатів огляду місця події, складання додатків до протоколу. Оцінка результатів та визначення можливих напрямів використання цих результатів у подальшому розслідуванні.

Огляд трупа. Порядок і тактичні прийоми огляду трупа. Питання, які вирішуються під час огляду трупа. Роль судового медика в процесі огляду трупа. Огляд трупа, пов'язаного з ексгумацією.

Освідування особи. Поняття, зміст та завдання освідування. Види освідування. Порядок, тактичні прийоми та морально-етичні основи освідування. Фіксація процесу та результатів освідування.

Інші види слідчого огляду: речей, документів, тварин, приміщень та ділянок місцевості, які не є місцем події.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Огляд як слідча дія: сутність, значення.
2. Хто може бути учасником огляду?
3. Види огляду, передбачені КПКУ.
4. Що являє собою огляд місця події?
5. Етапи огляду місця події.
6. Охарактеризувати статичну і динамічну стадію проведення огляду місця події.
7. Тактичні завдання, що вирішуються на підготовчому етапі огляду місця події.

8. Які тактичні завдання вирішуються на робочому етапі огляду місця події?
9. Які тактичні завдання вирішуються на заключному етапі огляду місця події?
10. Які тактичні прийоми застосовуються під час огляду місця події?
11. Характеристика засобів фіксації результатів огляду місця події.
12. У чому полягає сутність повторного огляду?
13. У чому полягають особливості огляду предметів — речових доказів?
14. За яких умов до проведення огляду залучається спеціаліст?
15. Правила огляду документів - речових доказів.
16. Які обставини обов'язково досліджуються та фіксуються під час огляду трупа?
17. Для вирішення яких тактичних завдань здійснюються ексгумація та огляд трупа?
18. Які процесуальні й організаційні заходи треба виконати для здійснення огляду трупа, пов'язаного з ексгумацією?
19. Що повинно бути зафіксовано у протоколі огляду ексгумованого трупа і в додатках до нього?
20. У чому полягає сутність освідкування?
21. Для вирішення яких тактичних завдань проводиться освідкування особи?
22. Які об'єкти можуть бути виявлені й вилучені під час освідкування особи?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо тактичних особливостей огляду місця події, огляду предметів, а також визначення особливостей застосування засобів фіксації огляду місця події.

Тема 2. Тактика допиту

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, мета, та завдання допиту. Види допиту.

Підготовка до проведення допиту: збір вихідної інформації, визначення кола допитуваних осіб і черговості їх допиту, вибір місця та часу допиту, способи виклику особи на допит, підбір необхідних доказів для пред'явлення на допиті.

Загальні тактичні прийоми допиту: прогнозування допиту; встановлення мовного (психологічного, комунікативного) контакту; вільна розповідь; постановка запитань; пред'явлення доказів; актуалізація забутого. Планування тактики допиту в умовах безконфліктної та конфліктної слідчої ситуації. Види запитань та їх характеристика. Особливості тактики допиту за участю спеціаліста, перекладача та захисника. Тактика допиту в режимі відеоконференції.

Технічні засоби фіксації ходу та результатів допиту під час досудового розслідування. Відображення ходу та результатів допиту в протоколі слідчої (розшукової) дії.

Особливості тактики допиту малолітньої або неповнолітньої особи.

Одночасний допит. Поняття, завдання та особливості одночасного допиту осіб. Підготовка до одночасного допиту. Тактичні прийоми, що використовуються під час одночасного допиту (робочий етап одночасного допиту). Фіксація ходу та результату одночасного допиту.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що являє собою допит як слідча дія, та які його види використовуються на стадії досудового розслідування?
2. Що розуміють під тактичними прийомами допиту?
3. Які існують критерії допустимості тактичних прийомів допиту?
4. З яких елементів складається підготовка допиту?
5. Порядок (структура) проведення допиту.
6. У чому полягають тактичні особливості допиту у безконфліктній ситуації?
7. У чому полягають тактичні особливості допиту у конфліктній ситуації?
8. У чому полягають тактичні особливості допиту неповнолітніх?
9. Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб.
10. У чому полягають тактичні правила допиту двох чи більше вже допитаних осіб?
11. Які існують засоби фіксації результатів допиту та правила їх застосування?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо визначення плану проведення допиту та тактичних особливостей проведення допиту учасників кримінального провадження.

Тема 3. Тактика пред'явлення для впізнання

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, види та завдання пред'явлення для впізнання. Загальні підстави проведення пред'явлення для впізнання. Психологічні основи пред'явлення для впізнання.

Підготовка до пред'явлення для впізнання: попередній допит особи, яка впізнає; підбір об'єктів впізнання; складання плану проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Застосування технічних засобів фіксації під час пред'явлення для впізнання. Позавізуальне спостереження як метод забезпечення безпеки особи, яка впізнає.

Тактика пред'явлення для впізнання живих осіб, трупа, речей. Підстави для пред'явлення для впізнання живої особи. Тактичні особливості пред'явлення для впізнання за фотознімками, матеріалами відеозапису, фонограмою. Тактичні особливості проведення впізнання осіб чи речей у режимі відеоконференції.

Фіксація ходу та результатів пред'явлення для впізнання.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому полягає сутність пред'явлення для впізнання?
2. Види пред'явлення для впізнання за об'єктами.
3. Види пред'явлення для впізнання за іншими ознаками.
4. Загальні правила й елементи пред'явлення для впізнання.
5. Що входить до підготовки пред'явлення для впізнання?
6. Якими є особливості допиту особи, яка може впізнати певний об'єкт (особу чи предмет)?
7. Особливості допиту особи, що впізнає, перед пред'явленням для впізнання трупа.
8. Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи за ознаками зовнішності.
9. Якими є тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи за голосом?
10. Тактичні особливості пред'явлення для впізнання особи за ходою.
11. Якими є тактико-психологічні особливості пред'явлення для впізнання трупа?
12. У чому полягають особливості пред'явлення для впізнання речей?
13. Коли можуть бути пред'явлені для впізнання тварини?
14. Якими є особливості фіксації перебігу та результатів пред'явлення для впізнання?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо тактики проведення пред'явлення для впізнання; виявлення тактичних порушень проведення пред'явлення для впізнання; використання науково-технічних засобів під час проведення пред'явлення для впізнання.

Тема 4. Тактика обшуку

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, завдання та види обшуку. Примусовий та пошуковий характер обшуку. Підстави для проведення обшуку.

Тактичні прийоми підготовки і проведення обшуку. Збирання та аналіз інформації про об'єкт, місце обшуку та особу, в якій він проводиться.

Планування обшуку. Підбір учасників та залучення необхідного спеціаліста для проведення обшуку. Підготовка техніко-криміналістичних засобів. Взаємодія між учасниками обшуку. Використання матеріалів, отриманих оперативним шляхом, у ході підготовки та проведення обшуку.

Робочий етап проведення обшуку. Тактичні прийоми обшуку житлових та службових приміщень, транспортних засобів, ділянок місцевості. Обшук особи, під час обшуку житла чи іншого володінні особи.

Тактичні особливості проведення групового та повторного обшуку. Заходи особистої безпеки учасників обшуку.

Фіксація ходу та результатів обшуку. Оцінка та використання результатів обшуку під час розслідування кримінальних правопорушень.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що являє собою обшук і яким є його значення для розслідування кримінальних правопорушень?

2. Тактичні завдання розслідування, що вирішуються під час проведення обшуку.

3. Підстави для проведення обшуку в контексті конституційних гарантій недоторканості особи та її житла.

4. Види обшуку.

5. Процесуальні вимоги та криміналістичні рекомендації, яких необхідно дотримуватися у ході обшуку.

6. Стадії проведення обшуку.

7. У чому полягає підготовка до обшуку та яке її значення?

8. Якою має бути послідовність дій під час проведення обшуку?

9. Учасники обшуку. Роль спеціаліста в проведенні слідчої (розшукової) дії.

10. Процесуальні, організаційні й тактичні дії, що виконуються слідчим на місці обшуку.

11. Тактичні прийоми, що можуть застосовуватися під час обшуку та їх психологічна сутність.

12. У чому полягає прийом «словесна розвідка» в процесі обшуку?

13. Які існують засоби фіксації обшуку та якими є основні вимоги до

14. них?

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань, спрямованих на визначення особливостей тактики проведення обшуку; виявлення тактичних порушень проведення обшуку.

Тема 5. Тактика слідчого експерименту

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, завдання та види слідчого експерименту. Учасники слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого

експерименту. Реконструкція обстановки як умова проведення слідчого експерименту. Тактичні прийоми, що використовуються під час проведення слідчого експерименту (робочий етап слідчого експерименту).

Способи фіксації процесу та результатів слідчого експерименту. Оцінка та використання результатів слідчого експерименту під час розслідування кримінальних правопорушень.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. У чому полягає сутність слідчого експерименту як способу перевірки та одержання доказів?
2. Види слідчого експерименту та їх сутність.
3. Тактичні завдання розслідування, які вирішуються шляхом відтворення свідчень на місці події.
4. Підготовка до відтворення свідчень на місці події.
5. Які існують тактичні правила відтворення свідчень на місці події?
6. Які є тактичні завдання розслідування, що вирішуються шляхом проведення випробувань або дослідів?
7. Різновиди випробувань (дослідів).
8. Які існують тактичні правила проведення випробувань (дослідів)?
9. У яких випадках слідчі експерименти є недопустимими?
10. У чому полягає оцінювання результатів слідчого експерименту?
11. Які особливості має протокол слідчого експерименту?
12. У чому полягають особливості застосування фотографування під час проведення слідчого експерименту?
13. У чому полягають особливості застосування відеозапису під час проведення слідчого експерименту?

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.
2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.
3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.
4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.
5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Деревянкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.

6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.
7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Деревянкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.
9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В. Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.
10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.
11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.
12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.
13. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.
14. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.
15. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

4.7. ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІ СЛІДІВ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Тема 1. Криміналістична фотографія, звуко- й відеозапис

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття криміналістичної фотографії, її завдання та практичне значення. Види криміналістичної фотографії, способи та методи фотознімання. Характеристика фіксуючих методів фотознімання: панорамна, вимірювальна, впізнавальна (сигналетична), репродукційна, макрозйомка. Способи панорамної зйомки. Методи судово-дослідницької фотографії: зміни контрастів, фотографування в ультрафіолетових, інфрачервоних та рентгенівських променях, фотографування люмінесценції, мікрозйомка. Порядок проведення фотознімання під час проведення різних слідчих (розшукових) дій. Впізнавальна фотозйомка живих осіб та невідомих трупів. Фотографування трупа на місці події. Фотозйомка окремих предметів, слідів та документів. Процесуальні вимоги щодо оформлення результатів фотознімання. Поняття криміналістичного відеозапису, його засоби, прийоми та методи під час проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.

Значення результатів відеозапису у розкритті кримінальних правопорушень, розшуку злочинців, встановленні та доказуванні обставин кримінального правопорушення. Особливості процесуального оформлення результатів застосування відеозапису.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо правил та порядку проведення фотозйомки; здійснення орієнтуючої, оглядової, вузлової й детальної фотозйомки на імітованому місці події; дотримання правил та порядку проведення звуко- й відеозапису.

Тема 2. Трасологія (слідознавство)

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, завдання та значення криміналістичного дослідження слідів. Механізм утворення та класифікація слідів кримінальних правопорушень в криміналістиці. Загальні правила виявлення, фіксації та вилучення слідів та засоби і способи, що при цьому використовуються. Сліди людини: сліди рук, ніг та інших частин тіла. Сліди рук (дактилоскопія). Будова та властивості папілярних узорів, їх класифікація. Загальні та особливі ознаки папілярних узорів. Правила поводження з об'єктами, на яких виявлені сліди рук. Дактилоскопіювання живих осіб та трупів. Сліди ніг. Характеристика зовнішньої будови стопи та підошви взуття. Види слідів ніг. Доріжка слідів ніг та її елементи. Питання, які вирішуються при дослідженні доріжки слідів на місці події. Сліди інших частин тіла людини: сліди зубів, губ, нігтів та інших. Сліди ТЗ. Види та механізм утворення слідів ТЗ. Ознаки, які вказують на напрямок руху ТЗ. Визначення типу і моделі ТЗ за ознаками, які відобразилися у слідах. Сліди засобів вчинення кримінального правопорушення. Класифікація замків та їх будова. Способи відмикання та злому замків. Сліди відмикання та злому замків. Питання, які вирішуються трасологічною експертизою. Загальні правила підготовки матеріалів для проведення експертизи.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні завдання.

План лекції (навчальні питання):

1. Що являє собою трасологія як розділ криміналістичної техніки?
2. Що входить до системи трасології?
3. Як класифікуються об'єкти, задіяні в механізмі утворення слідів?
4. Що являють собою сліди-відображення (сліди-відбитки)?
5. У чому полягають особливості об'ємних слідів-відбитків?
6. Яке значення має класифікація слідів-відбитків?
7. На які види поділяються засоби вчинення кримінального правопорушення за механізмом утворення?

8. Способи виявлення та фіксації слідів знярядь злочину.

9. Методи фіксації результатів огляду заборів при зломі вікон, дверей, проломів підлоги, стелі тощо.

10. Трасологічна експертиза слідів знярядь злочину та інструментів.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей дактилоскопіювання за десятипальцевою системою, проведення огляду предмета зі слідами рук, визначення типів й видів узорів пальців рук на дактилокарті; складення дактилоскопічної карти; виявлення на місцевості об'ємного сліду взуття або ТЗ.

Тема 3. Судова балістика

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття, завдання та об'єкти криміналістичної (судової) балістики. Основні відомості про вогнепальну зброю та боєприпаси, які мають значення для розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістична класифікація ручної вогнепальної зброї. Сліди застосування вогнепальної зброї, їх класифікація та механізм утворення. Основні та додаткові сліди пострілу. Виявлення, огляд, фіксація та вилучення вогнепальної зброї і слідів її застосування на місці події. Заходи безпеки при огляді вогнепальної зброї та боєприпасів. Встановлення обставин використання вогнепальної зброї: визначення за слідами пострілу вхідного та вихідного отвору, дистанції пострілу, напряму польоту кулі, місця, з якого був проведений постріл (візурування). Поняття криміналістичного дослідження холодної зброї. Загальні конструктивні ознаки холодної зброї та її класифікація. Правила огляду, фіксації, вилучення та упакування холодної зброї. Поняття криміналістичного вибухознавства та об'єкти його дослідження. Питання, які вирішуються судово-балістичною, вибухотехнічною та криміналістичною експертизою холодної зброї.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: ситуативні завдання.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей огляду кулі (дробу), гільзи, пробіни; складення протоколу огляду місця події, де виявлено пістолет і гільзу; визначення питань для проведення експертизи в разі виявлення пістолета.

Тема 4. Основи судової медицини

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Судова медицина, її зміст і завдання. Судова медицина і судово-медична експертиза. Роль судово-медичної експертизи в роботі поліції.

Методи дослідження: морфологічні, біохімічні, медико-криміналістичні, хімічні.

Правова регламентація судово-медичної експертизи відповідно до законодавства. Поняття про експертизу як про один з видів доказів, порядок її призначення. Види експертиз. Обов'язкове призначення експертизи.

Діагностика клінічної і біологічної смерті. Відносні й абсолютні ознаки смерті. Ранні трупні явища: охолодження тіла, трупне висихання, трупні плями (стадії і терміни їх розвитку), методи дослідження. Трупне задубіння, види, способи визначення. Пізні трупні явища: гниття, муміфікація, жировіск, торфове дублення. Судово-медичне значення трупних явищ. Встановлення давності настання смерті.

Огляд трупа на місці його виявлення: правова регламентація огляду місця події. Організація огляду, його учасники. Стадії огляду: статична, динамічна. Завдання лікаря-фахівця в момент огляду трупа на місці його виявлення. Порядок і методика огляду трупа. Виявлення, вилучення, опис, упаковка речових доказів біологічного походження для їх подальшого дослідження в лабораторії. Протокол огляду місця події.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Визначення понять «травма», «пошкодження».
2. Травматизм і його види.
3. Пошкодження тупими предметами, їх класифікація. Механізм дії тупих предметів і характер ушкоджень, які утворюються від них.
4. Садна, синці, рани, вивихи, переломи, розриви і відриви внутрішніх органів, відчленування і розмозження частин тіла, їх морфологічна характеристика і судово-медичне значення.
5. Можливості визначення вигляду тупого предмета і механізму його дії на основі особливостей ушкоджень.
6. Особливості ушкоджень, які утворюються у випадку падіння з висоти, на площині - з прискоренням і без такого, їх відмінності.
7. Транспортна травма, її види.
8. Морфологічні особливості різаних, колотих, колото-різаних, рубаних і рваних ран.
9. Особливості ушкоджень, заподіяних власною і сторонньою рукою. Вогнепальні поранення. Механізм пострілу. Види дії куль у залежності від їх кінетичної енергії.

Тема 5. Техніко-криміналістичне дослідження документів

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та основні завдання техніко-криміналістичного дослідження документів. Документ як об'єкт криміналістичного дослідження. Завдання слідчого огляду документів і правила

поводження з документами. Поняття інтелектуальної та матеріальної підробки документів. Характеристика найбільш поширених способів матеріальної підробки документів (підчистка, дописка, виправлення, травлення, змивання, заміна частини документа) та основних ознак, за якими їх можна виявити. Способи підробки підпису. Методика встановлення первинного вигляду та змісту пошкодженого документа. Відновлення слабовидимих та згаслих текстів. Дослідження залитих та закреслених (замальованих) текстів, спалених або порваних документів. Дослідження поліграфічної продукції (державних цінних паперів, національних грошових знаків, іноземної валюти тощо). Дослідження матеріалів документів (паперу, барвників штрихів тексту, клею); засобів письма та знарядь друку (копіювання). Техніко-криміналістична експертиза документів. Особливості підготовки матеріалів на експертизу та питання, які вирішуються нею.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: ситуативні задачі.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо особливостей огляду документа й виявлення ознак його підробки; підготовки матеріалів для проведення техніко-криміналістичної експертизи документів; складення протоколу огляду документа; визначення питань для проведення техніко-криміналістичної експертизи документів.

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.

2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.

3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.

4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.

5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Дерев'янкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.

6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.

7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.

8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.

9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.

10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.

11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.

12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.

13. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.

14. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.

15. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

4.8. АЛГОРИТМ ДІЙ СЛІДЧИХ ПІД ЧАС ВВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНИХ ПЛАНІВ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ (АБО В УМОВАХ, ЩО УСКЛАДНЮЮТЬ ОПЕРАТИВНУ ОБСТАНОВКУ)

Тема 1. Особливості дій при введенні спеціальних оперативних планів, введенні посиленого варіанту несення служби чи надзвичайного (позапланового) режиму роботи (в умовах, що ускладнюють оперативну обстановку)

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Поняття та загальна характеристика спеціальних оперативних планів. Підстави введення в дію спеціальних оперативних планів. Порядок проведення спеціальної поліцейської операції. Відмінність спеціальних оперативних планів від спеціальної поліцейської операції. Підстави та порядок формування груп оперативного шиккування дій оперативних планів та спеціальних адміністративно-правових режимів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Визначення поліцейської та спеціальної поліцейської операції.
2. Основні характеристики поліцейської та спеціальної поліцейської операції.
3. Основна відмінність в ході здійснення силових дій під час проведення поліцейської та спеціальної поліцейської операцій.
4. Порядок та які підстави введення в дію спеціальних оперативних планів.

Тема 2. Види груп оперативного шикування, що створюються при введенні спеціальних оперативних планів

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Забезпечення проведення оперативних заходів під час проведення спеціальних поліцейських операцій (оперативна група, група перемовників).

Забезпечення проведення режимних заходів (група блокування, група оточення й евакуації, група пошуку). Забезпечення проведення силових дій (група засідки, група захоплення) Забезпечення проведення слідчих та інших дій (група фільтрації, група забезпечення, група резерву).

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. Склад, завдання, екіпіровка оперативної групи.
2. Склад, завдання, екіпіровка групи блокування.
3. Склад, завдання, екіпіровка групи пошуку.
4. Склад, завдання, екіпіровка групи фільтрації.
5. Склад, завдання, екіпіровка групи захоплення.
6. Склад, завдання, екіпіровка групи засідки.
7. Склад, завдання, екіпіровка групи оточення і евакуації.
8. Склад, завдання, екіпіровка групи перемовників.
9. Склад, завдання, екіпіровка групи забезпечення
10. Склад, завдання, екіпіровка групи резерву.

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних вправ щодо розв'язання основних завдань групи оперативного шикування (оперативна група, групи перемовників, групи блокування, груп оточення і евакуації, групи пошуку, групи засідки, групи захоплення, групи фільтрації, групи забезпечення та групи резерву) під час проведення поліцейських операцій.

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.

2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.

3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.

4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.

5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Дерев'янкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.
6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.
7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.
9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.
10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.
11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.
12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.
13. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.
14. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.
15. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

4.9. МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Тема 1. Загальні засади та форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Підготовка клопотань про міжнародну допомогу

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Обсяг та форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Загальна характеристика суб'єктів міжнародного співробітництва.

Законодавчі акти, що регулюють міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Умови та процесуальний порядок надання та отримання міжнародної правової допомоги без договору.

Загальна характеристика процесуальних дій, що виконуються під час міжнародного співробітництва.

Запит про міжнародну правову допомогу, його зміст та форма. Процесуальний порядок розгляду запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу.

Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. НПА, що регулюють міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

2. Форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

3. Суб'єкти міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

4. Умови та процесуальний порядок надання та отримання міжнародної правової допомоги без договору.

5. Запит про міжнародну правову допомогу, його зміст та форма.

6. Процесуальний порядок розгляду запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу.

7. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України.

8. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги

План практичного заняття (навчальні питання):

Вирішення ситуативних завдань щодо процедури направлення запиту про міжнародну правову допомогу; змісту та форми запиту про міжнародну правову допомогу; процесуального порядку виклику особи, що перебуває за межами України.

Тема 2. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Процесуальний порядок направлення запиту про видачу особи (екстрадицію). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Застосування та припинення тимчасового арешту або запобіжних заходів до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Спрощений порядок видачі осіб з України. Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та процесуальний порядок його оскарження. Фактична передача особи та відстрочка передачі.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, значення видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції).
2. Процесуальний порядок направлення запиту про видачу особи (екстрадицію).
3. Порядок підготовки документів та направлення запиту про екстрадицію.
4. Процесуальний статус особи, видача якої запитується.
5. Межі кримінальної відповідальності виданої особи.
6. Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне
7. правопорушення за межами України.
8. Застосування та припинення тимчасового арешту або запобіжних заходів до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України.
9. Спрощений порядок видачі осіб з України.
10. Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію).
11. Процесуальний порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію).
12. Фактична передача особи та відстрочка передачі.

Тема 3. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Підстави і порядок розгляду судом питання про виконання вироку суду іноземної держави.

Умови передачі засуджених осіб та їх прийняття для відбування покарання в іноземних державах.

Порядок і строки вирішення питання про передачу осіб, засуджених судами України, для відбування покарання в іноземних державах.

Процесуальний порядок розгляду запиту (клопотання) про передачу громадянина України, засудженого судом іноземної держави, для відбування покарання в Україні. Організація виконання покарання щодо переданої засудженої особи.

Здійснення кримінального провадження в порядку перейняття.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація.

План лекції (навчальні питання):

1. Підстави і порядок розгляду судом питання про виконання вироку суду іноземної держави.
2. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання в іноземних державах.
3. Порядок і строки вирішення питання про передачу осіб, засуджених судами України, для відбування покарання в іноземних державах.

4. Процесуальний порядок розгляду запиту (клопотання) про передачу громадянина України, засудженого судом іноземної держави, для відбування покарання в Україні.

5. Організація виконання покарання щодо переданої засудженої особи.

6. Особливості здійснення кримінального провадження в порядку перейняття.

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.

2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.

3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.

4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.

5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Дерев'янкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.

6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.

7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.

8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.

9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.

10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.

11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.

12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.

13. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. 9-те вид. – Київ : Правова єдність, 2021. 438 с.

14. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.

15. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

4.10. СКЛАДАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ У РОБОТІ СЛІДЧОГО

Тема 1. Процесуальні документи слідчого, що стосуються початку та загальних положень досудового розслідування

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 6 год.

Навчальна мета: Кримінальні процесуальні документи досудового провадження: поняття, види та класифікація.

Загальна характеристика змісту та структури основних кримінальних процесуальних документів досудового провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. Загальні вимоги до оформлення кримінальних процесуальних документів на стадії досудового провадження.

2. Вимоги КПК України щодо оформлення процесуальних рішень слідчого.

3. Вимоги КПК України до оформлення процесуальних дій за участю слідчого.

План практичного заняття (навчальні питання):

Практичне складання процесуальних документів кримінального провадження: заяви про вчинення кримінального правопорушення; повідомлення про початок досудового розслідування; протоколу огляду місця події; заяви про залучення до провадження як потерпілого; пам'ятки про процесуальні права та обов'язки потерпілого; інших документів.

Тема 2. Процесуальні документи слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 8 год.

Навчальна мета: Поняття та види кримінальних процесуальних документів, які складаються за результатами проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Вимоги КПК України щодо складання кримінальних процесуальних документів, які готуються за результатами проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Оформлення протоколу слідчої (розшукової) та негласної слідчої (розшукової) дії й додатків до них у відповідності до вимог КПКУ.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. Вимоги до оформлення протоколу слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій та додатків до них.
2. Особливості оформлення протоколу огляду місця події.
3. Особливості оформлення протоколу обшуку.
4. Особливості оформлення протоколу допиту.
5. Особливості оформлення протоколу НСРД - аудіо-, відеоконтролю особи.

План практичного заняття (навчальні питання):

Практичне складання процесуальних документів кримінального провадження: протоколу допиту свідка; протоколу допиту потерпілого; протоколу допиту підозрюваного; протоколу одночасного допиту двох і більше вже допитаних осіб; протоколу допиту малолітнього (неповнолітнього) свідка (потерпілого); протоколу пред'явлення особи для впізнання; протоколу пред'явлення речей для впізнання; клопотання про проведення обшуку; протоколу обшуку; клопотання про проведення огляду; протоколу огляду трупа; протоколу огляду трупа, пов'язаного з ексгумацією; протоколу огляду транспортного засобу; протоколу огляду речей; клопотання про проведення слідчого експерименту; протоколу проведення слідчого експерименту; протоколу освідчування особи; клопотання про відібрання зразків з речей і документів; протоколу отримання зразків для експертизи; постанови про залучення експерта; інших документів.

Тема 3. Процесуальні документи слідчого щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 8 год.

Навчальна мета: Вимоги законодавства до оформлення клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Процесуальний порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. Підстави та процесуальний порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Особливості застосування запобіжних заходів як заходів забезпечення кримінального провадження.
3. Особливості застосування тимчасового доступу до речей та документів.
4. Підстави та процесуальний порядок відсторонення від посади.
5. Особливості оформлення затримання особи.

План практичного заняття (навчальні питання):

Практичне складання процесуальних документів кримінальною провадження: клопотання про здійснення приводу; протоколу затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінальних правопорушень; протоколу тимчасового вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом; клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; клопотання про відсторонення від посади; клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів; протоколу тимчасового доступу до речей і документів; протоколу тимчасового вилучення майна; клопотання про накладення арешту; клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання; клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки; клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді домашньої арешту; клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді застави; клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою; клопотання про продовження строку тримання під вартою; клопотання про зміну запобіжного заходу; повідомлення про затримання; інших документів.

Тема 4. Повідомлення про підозру як процесуальний документ, яким розпочинається притягнення особи до кримінальної відповідальності

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 6 год.

Навчальна мета: Поняття та підстави повідомлення особи про підозру. Структура та зміст повідомлення про підозру. Зміст та структура повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. Процесуальний порядок повідомлення особі про підозру.
2. Способи повідомлення про підозру.
3. Процесуальний порядок зміни раніше повідомленої підозри.

План практичного заняття (навчальні питання):

Практичне складання процесуальних документів кримінального провадження: пам'ятки особі про процесуальні права та обов'язки підозрюваного; повідомлення про підозру; повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри; повідомлення про нову підозру.

Тема 5. Процесуальні документи слідчого щодо зупинення та закінчення досудового розслідування

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 6 год.

Навчальна мета: Вимоги КПКУ щодо оформлення процесуального рішення про зупинення досудового розслідування.

Зміст та вимоги до обвинувального акта.

Зміст та вимоги до клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності.

Зміст та вимоги до клопотання про застосування до особи примусових заходів медичного або виховного характеру.

Зміст процесуального рішення про закриття кримінального провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація, ситуативні задачі.

План лекції (навчальні питання):

1. Підстави провадження. та процесуальний порядок зупинення кримінального

2. Підстави провадження. та процесуальний порядок закриття кримінального

3. Форми закінчення досудового розслідування.

План практичного заняття (навчальні питання):

Практичне складання процесуальних документів кримінального провадження: постанови про зупинення досудового розслідування; постанови про оголошення розшуку підозрюваного; постанови про відновлення досудового розслідування; клопотання про продовження строку досудового розслідування; постанови про закриття кримінального провадження; протоколу роз'яснення підозрюваному прав при звільненні від кримінальної відповідальності; повідомлення про завершення досудового розслідування; протоколу видалення з документів, які надаються для ознайомлення, відомостей, які не будуть розголошені під час судового розгляду; повідомлення про відкриття сторонами матеріалів кримінального провадження; клопотання про встановлення строку для ознайомлення з матеріалами досудового розслідування; протоколу про надання підозрюваному доступу до матеріалів досудового розслідування; протоколу про надання потерпілому доступу до матеріалів досудового розслідування; протоколу ознайомлення з матеріалами досудового розслідування; обвинувального акту; реєстру матеріалів досудового розслідування; клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру; клопотання про застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру; інших документів.

Література:

1. Благута Р.І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М. та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Кримінальне процесуальне право України: навч. Посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.

2. Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В., Дуфенюк О.М. Кримінальний процес: підручник. Львів : ЛьвДУВС, 2019. 532 с.

3. Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П. Кримінальний процес : підручник у 2-х ч. Ч. 1. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 337 с.

4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2016. 824 с.

5. Кримінальний процес: навч.-метод. посібн. / О.В.Поліщук, С.Л.Дерев'янкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.
6. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2016, – 824 с.
7. Кримінальний процес України : навч. посіб. / за ред. О.П. Кучинської, Ю.В. Циганок. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 448 с.
8. Кримінальний процес України. Навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук – Одеса ОДУВС 2015. – 475 с.
9. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи: Навч. посібник / А.В.Молдован, Р.С. Кадавець – К. Правова єдність, 2017. – 351 с.
10. Кримінальний процес України: тестові завдання: Навч. посібник / В.Т. Нор, В.П. Бойко, Н.Р. Бобечко, М.В. Гузела та ін. – К.: Правова єдність, 2018. – 373 с.
11. Кримінальний процес. Загальна частина. Підручник/ Л.Д. Удалова, О.П. Кучинська, О.Ю. Татаров – К. ВД «Дакор» 2018. – 172 с.
12. Тертишник В.М. Кримінальний процес : підручник у 2-х томах: т. 2. К. : «Правова єдність», 2018. 418 с.
13. Тертишник В.М., Тертишник О.І., А. Є. Фоменко А.Є. Доказове право. Київ : Алерта, 2022. 448 с.
14. Тетарчук І. Кримінальне процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

IV. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вибір методів навчання зумовлений характером пізнавальної діяльності курсантів та особливостями освітнього процесу. Зокрема, для досягнення мети конкретної програми, формування комплексу відповідних знань та вмінь, застосовуються пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемно-пошуковий та дослідницький методи.

V. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється на практичному занятті методом опитування та/або електронного тестового контролю. Підсумкова форма контролю – залік або екзамен. Залік/екзамен передбачає контроль теоретичних знань курсанта з навчальної дисципліни та може відбуватись в усній, письмовій формі (тест, контрольна робота) і комп'ютерного тестування.

За результатами первинної професійної підготовки курсанти комплексний екзамен, який складається з 2-х навчальних предметів: «Основи кримінальної процесуальної діяльності» та «Тактична підготовка».

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінювання рівня знань під час поточного, підсумкового контролю та комплексного екзамену здійснюється за 12-бальною системою:

Оцінка «відмінно» - 10 – 12 балів – курсант у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та впевнено відповідає на поставлені запитання, здатний самостійно, без помилок виконати практичні завдання;

Оцінка «добре» - 7 – 9 балів – курсант на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, але допускає незначні помилки при виконанні практичних завдань;

Оцінка «задовільно» - 4 – 6 балів – курсант у цілому володіє навчальним матеріалом, але допускає суттєві неточності та помилки;

Оцінка «незадовільно» - 1 – 3 бали – курсант не володіє навчальним матеріалом.